

11. zbornik Literarnega društva Šentjur

11. zbornik Literarnega društva Šentjur

Z besedami o politiki

Z besedami o politiki

Urednikovo besedičenje

ἡρεδνικολο ρεζεδιϑενιε

Pričenja se druga dekada šentjurskih literarnih zbornikov! Zato tudi drugačen format, saj bi radi izkoristili priložnost, da ob natisu besedil med ljudi pridejo tudi slikovne podobe, ki prav tako nosijo svoj potencial sporočanja.

Tokrat so to nekoliko temačnejše podobe Šentjurskega. Nekaterih morda niti ne zaznavamo več, ker smo se jih že tako navadili ... Poglejte jih še enkrat, dvakrat. **Bodo izginile same od sebe?**

Deseti zbornik »Z besedami ...« je izšel koncem 2008., ko še nismo občutili dimenzij prenehanje vrtoglavih rasti finančnih indeksov. Ta je med ostalim intenzivirala gnev posameznikov nad družbeno ne-ureditvijo, če pa vemo, da smo letos *obhajali* lokalne volitve, se je tema tokratnega zbornika ponujala kar sama. Če sem ob sedmem zborniku z naslovom »Z besedami do smeha« naredil velik greh, ko nisem objavil enega prispevka, ki ni šel ravno vstric s temo, si tokrat s sourednikom **Luko Hvalcem** tega ne dovoljujema.

V pričujočem zborniku tako sodeluje čez trideset (!) avtorjev, kar resnično ni od muh. Morda nekateri prispevki niso tako *literarni*, vendar sem izkoristil možnost in k sodelovanju pozval nekatere pisce, ki so se v zadnjem letu izrekli o aktualnem dogajanju v lokalnem okolju.

Nekaj več odziva sem pričakoval od tistih predstavnikov mlajše generacije, ki doslej v našem okviru še niso objavljali. V času zaključevanja redakcije se je na območju poštne številke 3230 zgodil istonamenski razpis prav za ustvarjalce do 29. leta, kar po eni strani pomeni, da bo vse skupaj na koncu še bolje obdelano, čeprav je vprašanje, koliko ogradic je smotno postavljati na naših vrtičkih ...

Tradicija zbornikov, da se izvede poklon preminulemu lokalnemu ustvarjalcu, se ohranja še naprej. Borec za severno mejo nadporočnik **Franjo Malgaj** ni bil samo vojak, ampak je zanimivo tudi njegovo prvoosebno občutenje vojnih dogodivščin. Na tem mestu smo zbrali nekaj aktualnejših informacij, ki se navezujejo nanj.

Pri Literarnem društvu Šentjur so v zadnjem dvoletnem obdobju izdali svoja dela naslednji naši člani: **Rade Vučkovac** – Na križišču, **Ivanka Uduč** - Besede s Planine, **Samanta Žibert** - Basnice itd.

Društvo je ob letošnjem dnevu državnosti založilo priložnostno knjižico **Vojna in mir** s prispevki ducata avtorjev. Pri podobnem opravilu smo pomagali še **Jerneju Borovniku – Bartolu**, ki je na *svitlo* dal Sto slovenskih ljudskih pesmi o vinski trti in zdravičkah. Poleg tega smo podpirali plesno sekcijo **Jabuke**, literarna večera **Eve Kovač**, ki je gostila mladi pesniki **Katjo Gorečan** in **Katjo Andrinek**, ter iniciativo za obuditev filmskega prikazovanja **Kino 3230**. Zelo bi se razveselili ohranjanja obstoječih in kakšne dodatne.

Tako, ena od nalog ob umestitvi na čelo LDŠ je opravljena. Odprt je lov za nosilca in temo 12. zbornika!

Bogdan Rahten,

urednik in predsednik Literarnega društva Šentjur

Franjo Malgaj

nadporočnik, borec za severno mejo
(10. 11. 1894 – 6. 5. 1919)

Med največje ljudi, ki jih je rodila šentjurska gruda se uvršča Hruševčan Franjo Malgaj, ki mu zaradi njegove literarne aktivnosti, kot je to tradicija pri zbornikih Z besedami, izkazujemo poklon v pričujoči tiskovini. Na tem mestu smo se osredotočili na nekatera aktualna dogajanja v povezavi z njim.

Revija za vojaško zgodovino Na fronti, ki jo izdaja Društvo soška fronta Nova Gorica je novembra 2008 na uvodnem mestu objavila prevod Malgajeve pesmi v nemščini, ki jo je prevedel **Vinko Avsenak**. To je Malgajeva prva pesem v nemščini in je po vsej verjetnosti osnutek, ki ga avtor ni uspel izpiliti do konca.

Barabe v zaledju

Kdo tako vzravnano in zlikano okoli hodi
Kdo hude težave s pozdravljanjem ima
Kdo v zaledju toliko denarja pogoltá
Kdo v zgodbah in pismih junaka igra
Kdo krade nam najžlahtnejša vina?
Da, to zaledja so barabe!

Kdo poguma ne mozga v glavi nima
Kdo trak črnobeli na glavi nosi
Kdo nemške ženske nesramno zalezuje
Kdo po poljsko in francosko za njimi oprezuje
Kdo svojo ljubico po Lodžu išče?
Da, to zaledja so barabe!

Kdo ob najmanjšem streljanj po kovčkih seže
Kdo se pred sovražnikovim prebojem trese
Kdo najogabnejše besede stranišča izrekuje
Kdo drugemu veselo razpoloženje odnese
Kdo nenehno nesrečo objokuje?
Da, to zaledja so barabe!

Kdo daleč tam se v Čenstohovi skriva
Kdo ramena z zaščitno sivino si pokriva
Kdo rad o žvižganju krogel govori
Kdo toda še od daleč Rusa videl ni

Kdo spal na seniku še nikoli ni?
Da, to zaledja so barabe!

In zato, vi varuhi obrazov mlečnih
Napihnjjenih in mlahavih glav
Ne bi za pootročena bitja vaša
Hoteli častnega vam spomina dati
A nas razsvetlujeta Ljubezen in Zvestoba
Da, to zaledja so barabe!

Ob 90-letnici smrti nadporočnika Franja Malgaja je maja lani izšla dokumentirana monografija z naslovom Vojni spomini 1914–1919. Gradivo je uredil **Marijan F. Kranjc**, generalmajor v pokoju, sourednik pa je bil **Janko Štampfl**, Malgajev pranečak in sourednik knjige. V njunem delu so zbrani številni Malgajevi prvoosebni zapisi s frontnih položajev.

Ob predstavitvi knjige v šentjurski knjižnici je šentjurska pošta uporabljala priložnostni žig.

severno mejo našo domovine in kjer je pustil svoje mlado življenje (*po besedah nekdanjega šentjurskega župana Jurija Malovrha zapisala Mira Jazbec*).

Maja 2010, ob 91. obletnici borčeve smrti, so v večnamenskem prostoru Osnovne šole Franja Malgaja Šentjur odprli **stalno razstavo** v obliki fotopanoja, ki je opremljen tudi z bogatim slikovnim gradivom. Njen naslov je »Slovenec sem!«, avtorica pa **Darja Jan**. Gradivo so prispevali: Muzej novejše zgodovine Celje, Osrednja knjižnica Celje, Miha Eterovič, Janko Štampfl in Milan ter Vladimir Virant.

Meško je Občini Šentjur podaril tudi **slikarsko upodobitev** Franja Malgaja, ki našla svoje mesto v šoli, ki nosi njegovo ime.

Leta 1998 je na kiparski delavnici v Laškem **Kiar (Bogdan) Meško** izklesal Malgajev kip. Zanj se je odločil, ker je hotel izkazati čast predniku svoje žene Bibiane, rojene Vajda – preminule maja 2010, Malgaj pa je bil brat njene babice. Septembra 1998 so na Mestnem trgu v Šentjurju kip svečano odkrili, ob tem pa velja omeniti da je dandanašnji na Slovenskem malo kipov tako velikih dimenzij.

Novembra 2010 so ob 116. obletnici Malgajevega rojstva ob njegovem kipu v Šentjurju postavili spominsko obeležje, ki ga krasijo tudi verzi **Jožka Jagra**, pesnika z Rifnika, ki jih je zapisal ob 20. obletnici borčeve tragične smrti:

Izdelan je iz granita, ki je izredno trd material in ga je zaradi tega težko obdelovati. Avtor je gmoto vključil veliko simbolike. Vse skupaj je kot velika skala, ki ponazarja Malgajevo veličino, trdnost in pogum. Na vrhnjem delu je izklesan obraz, ki je obdelan do polovice. Druga polovica je ostala neobdelana, saj je s tem avtor poudaril, da Malgaj ni imel možnosti dozoreti in dočakati starosti. Njegov pogled je usmeril proti Koroški, kamor ga je vodila pot v boj za

*Svobode dih gre čez zemljó,
a on, ki jo je najbolj ljubil,
ki vse je žrtvoval za njo,
se prvi v svôbodno je zgrudil.*

Avtorica o spominskem obeležju

Kip Franja Malgaja, ki ga je izdelal Kiar Meško, je na robu trga pred občinsko stavbo na enem od zelenih otokov z enakimi betonskimi podstavki. Trg je precej ozek in ker je portret umeščen razmeroma visoko na skoraj neobdelanem naravnem kamnu, ki sega precej višje od običajnega vidnega kota mimoidočih, je kiparsko delo bilo žal precej neopazno.

S posegom sem želela ohraniti spoštovanje do že obstoječega dela kiparja Kiarja Meška in brez posegov vanj omogočiti ustrezno predstavitev verzov pesnika Jožka Jagra, hkrati pa poudariti mesto spomina na Malgaja, da bi ne bilo več zgolj ena od zelenic na trgu.

Sodobno nerjavno jeklo v materialu ne konkurira kamniti skulpturi in omogoča večizrazno podajanje hkrati. Zgornja linija jekla ilustrira našo severno mejo. »Prestreljene« črke v napisu in verzih ter mesto smrti Malgaja odsevajo krutost boja. Vendar pa, tako kot na spomeniku naravne oblike kamnitega podstavka, tudi linija severne meje na jeklu zmehča pojavnost materiala samega, ju poveže in poudari

mehko pesniško plat sicer odločnega domoljuba.

Malgajev pogled je še vedno bdi nad severno mejo in dodatek k spomeniku bo k temu morda še večkrat spodbudil tudi vse nas.

Jana Špendl

Malgajevo rojstno hišo na naslovu Hrušavec 39, ki je v zasebni lasti sorodnikov, je leta 1974 prizadel potres. **O njeni ureditvi v smislu zaščite in vzpostavitve spominske sobe se govori vse od leta 1969.** Šentjur se lahko zadnja leta pohvali, da je postal mesto muzejskih zbirk, v zadnjih dveh desetletjih pa smo na različnih mestih in iz različnih ust slišali obljube na to temo, ki pa jih dejanja niso podkrepila. V letošnjem letu so najbolj poškodovani del strehe in zidu njegovi potomci sanirali. Novembra so v bližini asfaltirali še zadnjo makadamsko cesto na območju Krajevne skupnosti Šentjur mesto. Ob postavitvi obeležja je nekdanji podžupan Florjan Cveto Erjavec predlagal, da se območje okrog kip preimenuje v Malgajev trg.

Malgajeva hiša je v lasti več dedičev, ki zanjo različno skrbijo ...

O Domoljubnem društvu Franja Malgaja

Društvo je od maja 2004 delovalo v okviru Društva general Maister kot podružnica z imenom Franjo Malgaj, in sicer z namenom negovanja spomina na borca za severno mejo ter razvijanja domoljubne zavesti. Predsedoval ji je Florjan Cveto Erjavec.

Kmalu po ustanovitvi podružnice so člani pričeli ugotavljati, da je v Šentjurju dovolj stvari, s katerimi bi lahko promovirali izredno velik pomen nadporočnika Franja Malgaja in s tem tudi Šentjur. Sklenili so, da ustanovijo samostojno društvo, kar se je zgodilo novembra 2006, predsednica pa je postala Darja Jan.

Društvo je sodelovalo pri pripravi materiala za izdajo pesniške zbirke Jožka Jagra, ki je izšla leta 2008. Jager, doma z Rifnika pri Šentjurju, je tako kot Franjo Malgaj mlad izgubil življenje, in sicer med drugo svetovno vojno. V njegovem opusu

najdemo tudi pesem, ki jo je posvetil junaku iz Hruševca.

Ob 90. obletnici Malgajeve smrti, maja 2009, je društvo ob Malgajevem spomeniku na Mestnem trgu v Šentjurju pripravilo osrednjo občinsko prireditev, na njej pa so sodelovali tudi predstavniki Slovenske vojske. Istega meseca so s Knjižnico Šentjur pripravili predstavitev knjige Marijana F. Kranjca z naslovom Franjo Malgaj; Vojni spomini 1914 – 1919.

Idejo, da bi Malgajev spomenik dopolnili z obeležjem, so izpolnili v letu 2010, ko so sodelovali tudi pri pripravi materialov o Malgaju za pričujoči zbornik.

Franjo Malgaj v fondih Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem že od svoje ustanovitve 1949 s posebno pozornostjo zbira, hrani in obdeluje domoznansko gradivo Koroške. In med bogatim domoznanskim gradivom je tudi gradivo, ki spremlja dogodke takoj po prvi svetovni vojni. 25-letni mladenič Franjo Malgaj ima tu prav posebno mesto.

Šentjurčan Franjo Malgaj je pri Korošcih zapisan z velikimi črkami. S Korošci je bil povezan že s prijateljem Andrejem Osetom iz Tolstega Vrha pri Ravnah. Oset je bil njegov rojak iz Šentjurja. Na Tolsti Vrh se je priselil 1910. Pri Kumru je živel ta agilni gostilničar in od tu je bilo mnogo spodbud: Ciril-Methodova družba, sadjarska in čebelarstva podružnica, načelstvo šolskega odbora za Tolsti Vrh. Tu se je govorila odločna slovenska beseda. Bil je tudi predsednik Narodnega sveta za Mežiško dolino. Zato mogoče toliko lažje razumemo njegovo odločitev, da gre na Koroško, saj je bila zaradi vsesplošnega ropanja novembra 1918 po Mežiški dolini in na prošnjo Narodnega sveta za Mežiško dolino iz Celja poslana dobro oborožena četa za osvoboditev slovenske Koroške.

Vsi se zavedamo, da Mežiške doline najverjetneje ne bi bilo v Sloveniji, če ne bi bilo Malgaja in njegovih soborcev.

V naši knjižnici hranimo štiri številke časopisa Jugoslovenski Korotan (1919), ki ga je izdajal v času, ko je bila nemško-avstrijska cenzura zelo velika. Slovenska vlada ga je pustila na cedilu, saj okrepitve, da bi vkorakal v Celovec, ni bilo, zato je bojno polje zamenjal s peresom.

V KOK hranimo tudi lokalni časopis Koroški fužinar, kjer je objavljenih kar nekaj prispevkov (predvsem) Zorka Kotnika, ki mu je v spominu ostalo srečanje s Franjem Malgajem spomladi leta 1918. Bil je še dijak pa se je spominjal njegove pokončne in samozavestne držbe.

Malgajeva četa na ravenskem gradu. Malgaj na sredini.

Spomine na Franja Malgaja lahko najdemo tudi v drugih lokalnih koroških časopisih ali revijah, kot so npr. Prepih, Ravenski razgledi ter Viharnik.

Ime Franja Malgaja, vzornika koroškega domoljubja, je v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja na Koroškem in predvsem v okolici Raven in Dobrij nosilo kar nekaj družbeno-političnih ter športnih in kulturnih organizacij ali združenj. Tako je npr. obstajala tudi vaška skupnost Franjo Malgaj, ki je združevala zaselke Dobrije, Tolsti Vrh in Koroški Selovec in bila ustanovljena v 70-ih.

Misel za nastanek OO ZSMS Franjo Malgaj se je rodila med peščico mladih s Tolstega Vrha in je združevala mlade s podobnimi interesi, ki so se zagrizeno lotili kulturno-političnega dela v svojih vrstah. Na Dobrijah je bilo leta 1977 ustanovljeno Športno društvo Franjo Malgaj, ki je neutrudno skrbelo za razvoj in delovanje športa na Dobrijah. Ravne se še danes ponašajo z Malgajevo cesto.

O tem mladem borcu za severno mejo so pisali mnogi slovenski pesniki, pisatelji in tudi nasprotniki, oboji s

spoštovanjem in priznavanjem njegove hrabrosti, zvestobe in bistrosti, kar še utrjuje spoštovanje do njegovega velikega domoljubja in žrtvovanja.

Spomniti kaže na publikacijo o njem, ki jo je leta 1982 pripravila OO ZSMS Franjo Malgaj (Dobrije) in jo hranimo tudi v naši knjižnici. V njej so zbrali njegov življenjepis, Sušnikove, Prežihove, Kotnikove (Zorko) misli o Malgaju in spomine nanj.

K prepoznavnosti in obuditvi spomina na velikega narodnega buditelja in vojaka je v zadnjem času na Koroškem vsekakor prispevala ustanovitev Koroškega domoljubnega društva Franjo Malgaj leta 2006. Društvo je sprejelo njegovo ime (in ne ime Rudolfa Maistra), ker so bili mnenja, da je prav Franjo Malgaj pustil na Koroškem neizbrisen zgodovinski pečat. Društvo je domoljubno društvo in ravno v tej osnovi za domoljubje so videli razlog za ustanovitev tega društva. Lani je bilo tudi glavni pobudnik za postavitev spomenika na Dobrijah na primernejšo lokacijo. In letos se je to tudi uresničilo.

O Franju Malgaju je pisal tudi pisatelj socialnega realizma s Koroške Lovro Kuhar – Prežihov Voranc v romanu o prevratnih dneh Požganica. Prav tako Janez Švajncer, Marija Vujanovič, Rudolf Maister ...

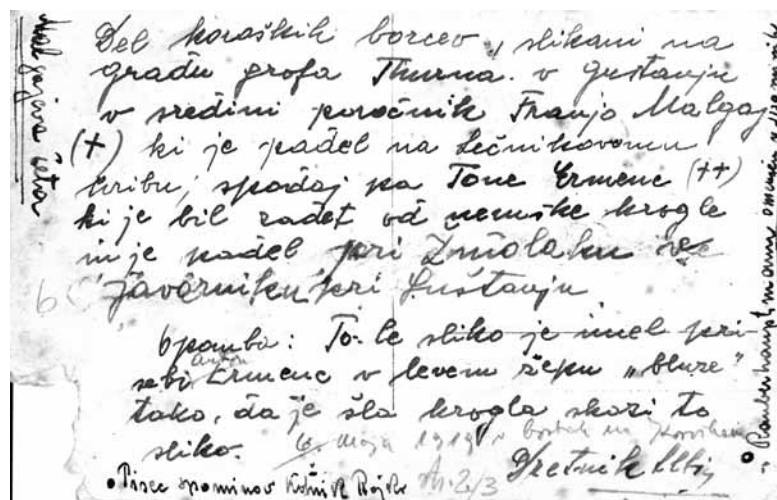
Želja, da bi bilo delo Franja Malgaja deležno tudi raziskovanja, se je v okviru gibanja Mladi raziskovalci Koroške že začela uresničevati, saj sta dijaka Matevž Klobučar in Aljaž Verhovnik aprila 2007 napisala nalogo Franjo Malgaj in njegova dediščina. Raziskava med dijaki četrtnih letnikov ravenske gimnazije je pokazala, da se dijaki zavedajo pomena nadporočnika Franja Malgaja. Na odprto vprašanje, kaj menijo o Franju Malgaju, so zapisali, da nam je Malgaj zapustil Koroško oz. Mežiško dolino. Mladi Korošci se proti pričakovanju avtorjev raziskovalne naloge torej zavedajo njegovega pomena za koroško ozemlje.

Ravenski knjižničarji upamo, da bodo sledila še druga

raziskovalna dela in še podrobneje opredelila vlogo in pomen mladega nadporočnika Franja Malgaja tako tu na Koroškem kot tudi za vso Slovenijo.

Vsi našeti dokumenti so hranjeni tudi ali samo v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika na Ravnah.

Ob pregledu dokumentov za to priložnost smo v KOK našli še fotografijo, na kateri je Malgajeva četa slikana na gradu grofa Thurna v Guštanju. Malgaj stoji na sredini. Na sliki je tudi Tone Ermenc, ki je bil zadet od nemške krogle. To sliko je imel Ermenc v žepu srajce, tako da je šla krogla skozi njo. Nadaljnje pregledovanje do sedaj še neodprtih fondov domoznanskega oddelka lahko pripelje do še kakšne najdbe pisnega ali slikovnega gradiva.

Pripis na hrbtni strani fotografije, ki jo je poškodovala nemška krogla.

Dr. Franc Sušnik, izvrsten profesor, gledališki kritik, govornik, pisec, kulturni delavec in bibliotekar, ustanovitelj ravenske gimnazije in študijske knjižnice, predhodnice današnje Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne je v

publikaciji Malgaj borec za severno mejo, zapisal: »Domala brez oddiha je s soške fronte prihitel na klic narodnih prvakov v Mežiško dolino s slovesom junaka soške fronte. Vznesen na krilih zgodovinskih dni, ko se je na razvalinah avstroogrške monarhije rojevala Jugoslavija, in s svojimi fanti ves navdan z narodno mislijo, je z njimi videl na Koroškem svoje zgodovinsko poslanstvo za Jugoslavijo ... Prva etapa in baza za naprej mu je bila Mežiška dolina. Njegova odločnost in pogum sta velela, da terja usodni čas dejanj, da si narod riše meje sam in da mu ne bo odrešenika od nikoder, če si odrešenik ne bo sam.

S to plamtečo mislijo se je zaklel Koroški, in ko je dejal, da bo ostal tudi na mrtvi straži in da Koroške živ ne bo zapustil, je svojo zvestobo in prisego Slovenski Koroški s svojo smrtjo potrdil.«

Kakršne koli druge besede so tu odveč. Čeprav se danes Korošci in vsi Slovenci premalo zavedamo pomena in prispevka tega mladega nadporočnika in njegovih soborcev, pa društva Franja Malgaja, mnoge prireditve na čast teh ljudi in dogodkom v prelomnih časih ter zapisi spominov in znanih literatov prepričujejo, da njegov pogum, domoljubje, odkritost, samozavest, prijateljstvo, delavnost, strogost in pravičnost nikoli ne bodo pozabljeni. Na vseh nas pa je, da nam postane vzor, še posebej danes, ko lahko rečemo, da smo tudi sredi prelomnega časa in dogodkov.

Simona Šuler Pandev in Irena Oder

Izbor iz bibliografije Franja Malgaja iz fondov Koroške osrednje knjižnice

- *Jugoslovenski Korotan*. [List]. (1918 -1919). Velikovec: Izdaja nadp. Fr. Malgaj.
- Kotnik, Z. (1954). Nepozabni junak. *Koroški fužinar*, 4 (5-6), 18
- Oset, A. (1954). Naš Franjo Malgaj. *Koroški fužinar*, 4 (5-6), 17.
- Sušnik, L. (1955). O Malgaju. Iz spominov Lahovnikove matere. *Koroški fužinar*, 5 (4-6) 10-11.
- Junaki večno žive. (1957). *Koroški fužinar*, 7 (1-3), 29.
- Kotnik, B. (1957). Spomini na Malgajeve dni. *Koroški fužinar*, 7 (10-12), 18-19.
- Kotnik, Z. (1957). Iz spominov na koroškega junaka Franja Malgaja. *Koroški fužinar*, 7, (4-6), 30-32.
- Kuhar, A. (1962). Malgajevi prostovoljci. *Koroški fužinar*, 12 (5-7), 27.
- Sušnik, F. (1962). Za ideal jugoslovanske državne skupnosti. *Koroški fužinar*, 12 (5-7), 27.
- *Boj slovenskih prostovoljskih enot za severno mejo 1918-1919 in organizacije borcev 1934-1972*. (1972). Ljubljana: Republiški odbor Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo.
- *Boj za severno mejo v letih 1918-1919*. (1972). [S. I.]: Odbor prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918-1919.
- Ude, L. (1977). *Boj za severno slovensko mejo*. 1918-1919. Maribor: Obzorja.
- Radušnik, P. (1979). Kako je umrl Malgaj. *Koroški fužinar*, 29 (1), 47.

- *Spominski zbornik ob 60-letnici bojev za severno slovensko mejo 1918-1919.* (1979). Maribor: Klub koroških Slovencev.
- *Franjo Malgaj. Borec za severno mejo.* (1982). [S. l.] : OO ZSM Franjo Malgaj.
- *Boj za Maribor 1918-1919.* (1988). Spominski zbornik ob sedemdesetletnici bojev za
- Maribor in severno mejo na slovenskem Štajerskem. Maribor: Obzorja.
- Jager, J. (1989). Ob 20-letnici smrti Franja Malgaja. *Viharnik*, 21 (11), 13.
- Keber, J. (1994). Franjo Malgaj - borec za severno mejo. *Prepih*, 4 (19), 22.
- Kroflič, B. (1995). Nadporočnik Franjo Malgaj padel v bojih za Koroško. *Svobodna misel*, 33 (8), 27.
- Hartman, B. (1998). *Rudolf Maister, general in pesnik*. Ljubljana: DZS.
- Kadet Franjo Malgaj. (2005). *Vojnozgodovinski zbornik*, (22), 65.
- Klobučar, M. (2007). *Franjo Malgaj in njegova dediščina*. Ravne na Koroškem: [M. Klobučar, A. Verhovnik].
- Gornik, F. (2009). Zadnji boj in smrt Franja Malgaja. *Ravenski razgledi*, (1), 4-5.
- Malgaj, F. (2009). *Vojni spomini. 1914-1919*. Maribor: Pro-Andy.

Za pomoč pri pripravi gradiva o Malgaju se poleg že omenjenih zahvaljujemo še Ivu Brodeju, Tatjani Oset, Korneliji Smrečnik in Gvidu Virantu.

Z besedami (in fotografijami) o politiki

Z besedami (in fotografijami) o politiki

Oblast je pri nas ljudska

Katja Andrinek

Katja Andrinek

INFORMACIJSKA UJETOST

Včasih se vprašam,
kako sem se znašla tu -
med štirimi stenami,
za računalniškim ekranom,
z ukrivljeno hrbtenico.

Nekateri pravijo,
da je nastopil čas
informacijske dobe.
In ujeti smo vanjo.
Vse kar je pomembno
so podatki,
zapisani na majhnih čipih.
In pomembne so določene šifre,
ki jih razumejo le čudaki.
Podatki so dobili celo
denarno vrednost
in trgovanje z njimi je dobičkonosno.
Smešno,
da so črke in številke
več vredne kot papir ...

Včasih svoj stol
izpred ekrana
prestavim pred balkonska vrata.
In odpre se mi pogled
na travnik,
gozd in sosednjo kmetijo.

Nasmehnem se,
ko se spomnim na kmeta,
ki tam živi.
Ko sem ga enkrat vprašala,

zakaj nima računalnika,
je rekel,
da mu računalnik ne more
nahranit živali,
pokosit trave
ali zorat njive ...

Ljudje se spozabljam,
da nas poleg informacij
obkroža še kaj bolj pomembnega.
Ne smemo si dopustiti,
da nas virtualni svet posrka.

EKO SVET

Nemočna sem.
Kot list na veji,
ki ga odpihne veter.
Kot drobna mravlja,
ki jo zalije voda.
Kot hrošč,
ki pade na hrbet
in se ne zna obrnit
na pravo stran.

Nemočna sem.
Kot bitje,
ki je nevedno
in naivno.
Ki slepo verjame
in sledi ljudem.
Ki upa v nemogoče.

Ki sanja.

Sanja o svetu,
ki je drugačen.
O svetu,
kjer je človek v sožitju z naravo.
Svetu,
kjer ni pomembna družba
in ni pomemben posameznik.

Svetu,
kjer niso božanstva
v človeški podobi.
Kjer je vso čaščenje
usmerjeno v naravo.
Kjer narava ni vir
človeškega izkoriščanja
temveč spoštovanja in pokore.
To je svet v katerem želim živeti.
To je ekosvet.

ČLOVEK IN ZVEZDE

Vsak človek
išče svojo zvezdo.

Tako svetlo,
da te lahko oslepi,
če predolgo zreš vanjo.

Tako veliko,
da je lahko tvoj ocean,
ki ga nikakor ne moreš preplavati.
In se začne,
kjer je konec.
In se konča,
kjer je začetek.

Tako majhno,
da se izgubi v vesolju,
kot se mravlja izgubi v travi.

Tako lepo,
kot je lep vzhod sonca,
ko te zjutraj poboža po obrazu
in ti nariše nasmeh.

Vsak človek
išče svojo zvezdo.

In ni nujno,
da je prva zvezda prava.
Ni nujno,
da je druga zvezda prava.
Ni nujno,
da je to tretja zvezda.

Človek deli svetlobo
z mnogimi osončji
in skozi življenje
spoznava mnogo galaksij.

Toda vsak človek
išče svojo zvezdo.

In ko jo najde,
skupaj ustvarjata nove svetove.

Srečno, Šentjur!

mag. Štefan TISEL

Vabim vas, da v nedeljo
24.10.2010,
podprete najboljšo ekipo

SREČNO ŠENTJUR!

Z zaupanjem in sodelovanjem zmoremo vse.

SDS **SLS** **DeSUS** **SD** **N.Si** **Nova Slovenija**
Slovenska ljudska stranka Križanska ljudska stranka

Jernej Borovnik - Bartol

ЈЕРНЕЈ БОРОВНИК - БАРТОЛ

Ko bi Slovenci svojega jezika, pesmi in kulture ne imeli,
kot narod ne bi nikdar preživel.

Slovenci smo znani kot nevoščljivci. Kadar vzrojimo, preklinjamo po naše: Ti hudič ferdamani!
Zavidamo celo kletve, zlasti našim sosedom, ki preklinjajo: Jebem ti sve po spisku – od tvoga Boga do majke!

Ker smo prenehali misliti in delati z ljubeznijo in pošteno,
ne more več rešiti govorjenje nas nobeno.

Tebi dam vse. Ti pa meni še tisto najmanj ne.

Kako lepo je na zemlji.
Kako bo, ko nas bodo dali v njo, pa še ne vemo ...

Kaj pomeni beseda celibat?
Da ga ne smeš nikoli »noter dat«.

Šentjurodošlice

Rok Čakš

ROK ČAKŠ

DRŽAVLJANI DVEH SLOVENIJ

Državljanji republike na sončni strani Alp živimo v dveh različnih Slovenijah. V prvi izmed njih izguba službe pomeni odhod na borzo dela. V drugi izguba službe pomeni odhod na počitnice v Dubaj. V kateri od Slovenij naše države živite vi?

Če vaše družinsko drevo ne vsebuje ravno korenov vrste Dim, Sen, Zid, Pog ali Jan, verjamem, da v tisti prvi. Ne zavidam vam, niti sebi, ki sem z vami v isti kaši. Gospodarska kriza, enormen primanjkljaj v državnem in osebnih proračunih, drastično zategovanje pasu, vedno višje cene osnovnih dobrin, vedno nove finančne bremenitve, minimalne plače, kolapsi podjetij, čakalne vrste v zdravstvu, brezperspektivnost, pomanjkanje, žalost, brezup, jok ... vse to je realnost državljanov ene Slovenije. Druge Slovenije se namreč te kapitalistične bolezni ne dotaknejo, baje niso njihova stvar in to dajo njeni državljani onim drugim jasno vedeti. Zanje ne obstajajo, niso dostopni, ne komentirajo, zanikajo, grozijo. In če to ne pomaga, odplujejo, odletijo, izginejo. Vedo, da tja nihče ne bo plaval za njimi.

V čem se pravzaprav državljani obeh Slovenij med seboj razlikujejo? Je posredi kakšen nenavaden možganski prirastek, anomalija pri slabem odstotku Slovencev, zaradi katere so kot superiorna bitja s pridnim in poštenim delom v desetih, dvajsetih delovnih letih sposobni ustvariti več premoženja, kot ostalih milijon devetsto osemdeset tisoč v seštevku vseh delovnih dob skupaj?

Seveda ne. Njihova drugačnost je zgolj v tem, da bodisi po prijateljskih, sorodstvenih, ideoloških ali nenavadnih spolnih praksah pripadajo eliti slabega odstotka ljudi, ki so si v minulih tranzicijskih letih med seboj razdelili preostanke nekdanje »družbene imovine«. Te je bilo takrat premalo, da bi (pre)živela celotna država, a več kot dovolj, da od nje kraljevsko živi skrbno izbrana elita ljudi.

Največje njihovo bogastvo, ki jih ohranja pri življenju na veliki nogi, ni toliko izropana državna srebrnina, kot tesna klientelistična povezanost, ki sega v vse pore družbe. Z drugimi besedami, zasedajo vse ključne družbene položaje, s katerih drug drugemu ščitijo hrbet, hkrati pa iz njihovega vpliva napajajo pravljlični svet nedotakljive druge Slovenije, v kateri živijo. Pri tem ni pomembna osebna (ne)sposobnost, niti črna statistika pokopanih podjetij, za člane te skupine se vedno najde nov, donosnejši in vplivnejši direktorski stolček.

A otroci klientelističnih elit se srečujejo z resnimi problemi. Vajeni razkošnega življenja in razsipavanja z denarjem, so v nekaj letih družinski proračun skoraj spravili do bankrota. Svojo Indijo Koromandijo lahko ohranjajo le s parazitskim izčrpavanjem ustvarjenega premoženja ostalega milijona devetsto osemdeset tisoč ljudi. Sami so namreč v resnici povsem navadni povprečneži, ki ne znajo delati, kaj šele ustvarjati. Potem, ko so jim propadli velikopotezni menedžerski prevzemi še zadnjih kosov nekdanje srebrnine, so mlinski kamen svojih potreb obesili okoli vratu državi, sproti pa še shirali molzno kravo z imenom Nova ljubljanska banka.

Zdaj seveda pričakujejo, da jih bodo iz njihovih zagat reševali državljani prve Slovenije, torej tisti, za katere ne obstajajo, niso dostopni, ne komentirajo, zanikajo, grozijo. Do izpolnitve njihovih zahtev se bodo previdno umaknili v tople jugo-vzhodne kraje, kjer je masla dovolj in se zima ne pozna tako hudo. Saj veste, za vsak primer, kaj pa, če se medtem doma sistem sesuje. Ocenjujejo namreč, da ob morebitnem kaotičnem scenariju ne bi bilo ravno dobro, če bi bili kje v bližini. In prav imajo.

Zato, dragi sodržavljanji prve Slovenije, pozivam vas, da ugasnete Big Brotherja, predstavite na enko in odprite oči. Res je, morda nikoli ne bomo znali leteti, lahko pa se vsaj naučimo plavati.

Mesto. Park. Mesto? Parki?!

Katja Gorečan

Katja Gorečan

GOLOB, KI JE PREVARAL UMIRANJE.

Kot da kopljem žarki premog. Besnim,
je kar je ostalo od naju, posušene lipe
pri Veroniki doma in petelinji greben;
gugalnica, ki *stoji pri miru*.

Sprehod po celjskem parku, ki mu ne vidim
konca in *teče cesta pred mano*, ležeči policaji,
vse, kar vidim, zbledi v kostanjevi barvi

Potem te srečam po vseh izgubljenih kilogramih,
vsemu *iztrebljanju sebe* in drugih, po vseh popitih
steklenicah in zabojih piva, vsa pijana in nekontrolirana
stopim na sceno. Dan, ko si me posilil, je ekvivalenten
dnevu
izgube.

Naj rečejo, da *ni več sliv*, ki bi rodile v tej zemlji;
v tej umazani, gnili zemlji. V božjem imenu sem
preklela rojstvo, prve korake, prve besede in smrt.

Pa si prišel nazaj kot *golob*, ki je *prevaral* umiranje

LJUBLJANA.

V jutru pletem pajčevino prosojnega
neba. V atriju razbija steklo nekdo, ki
je pozabil reciklirati in Ljubljana še
nikoli ni bila lepša kot tistega dne, ko
so se ptice odločile ostati čez zimo.

VZHOD NAD URŠULO.

Tisti budni ton med zarjo in svitom
se lahko doseže samo z žrtvami.
Pridobila sva še en ponavljajoči se vzhod.

SEDEM PUNČKINIH VPRAŠANJ (preprosta otroška miniaturna)

**Punčka leži. Pred njo je plakat in napisana prva štiri
vprašanja. Vsakič ko punčka reče kaj, moški s kladivom
udari ob tla zraven nje.**

Jaz: Povedala sem ti, da berem Simone in si rekel.

Drugi: To berejo vse brucke, ko pridejo v prvi letnik.

Jaz: Ko sem ti povedala, kako navdušena sem nad njo, si
rekel

Drugi: Ne je brati, to mi lahko škoduje

Jaz: In si rekel:

Drugi (pride iz ozadja, na Jaz kaže s prstom in se usede
nazaj): Punčka, preberi mi svojo pesem.

Jaz: In si rekel Punčka tako kakor da bi hotel reči lutka.
Skoraj kot da bi me hotel poimenovati z Nič.
In sem prebrala svojo pesem, ti sploh nisi poslušal.
In si rekel.

Drugi: To ni poezija, punčka. To ni poezija. To je samo
otročje.

Jaz: In so leteli kozarci in so letele besede, in jaz sem ostala
punčka.

Drugi: Ker si samo to.

Jaz: In če ti umažem usta s svojo krvjo?

Drugi: Punčka, ti mi ne moreš nič.

Jaz: Ker me tistega večera nisi ubil do konca ...

Drugi: Punčka.

Jaz: Gledal si me in mi hotel škodovati.

Drugi: Punčka. Ti nisi pesnica.

Jaz: Nikoli nisem trdila, da sem.

Drugi: Potem pa ne piši tako zanič pesmi. Kaj si le misliš. Da si prišla na primerjalno književnost in zdaj boš kar pisala pesmi. To je zajeban biznis, punčka in zate ni prostora.

Jaz: Pesmi ne pišem za tvoj aplavz, ne za aplavz nikogar od vas.

In potem nisem bila zmožna razlikovati med solzami in smrkajem.

Drugi: Punčka. Poezijo si lastim. In ti, ti me ne boš nikoli presegla.

Jaz: Preseči nekaj tujega?

Drugi: Punčka!

Jaz: Ampak sem bila tiho. *Obstala sem votla. In nema.*

Drugi: Seveda. Saj si samo še otrok in otrok se ne zaveda.

Jaz: A tega se pa mali Jaz boji?

Drugi: Imaš fanta?

Jaz: Nimam.

Drugi se zareži.

Drugi: Si zaljubljena?

Jaz: Vedno.

Drugi: Kaj pa ti veš kaj je ljubezen. Punčka. Kaj pa ti sploh veš.

Jaz: Ne vem, zato te pa sprašujem.

Drugi: Zgolj emocionalen izliv in brez lastnega glasu.

Jaz:

1. PUNČKINO VPRAŠANJE: KAJ JE POEZIJA?
2. PUNČKINO VPRAŠANJE: KDO SI TI PESNIK?
3. PUNČKINO VPRAŠANJE: ALI JE PESNICA PESNIK?
4. PUNČKINO VPRAŠANJE: KDAJ BOM NAŠLA SVOJ GLAS?
5. PUNČKINO VPRAŠANJE: KDO IMA PRAVICO POPRAVLJATI, SEKATI, REZATI TUJE PESMI?
6. PUNČKINO VPRAŠANJE: KDO TUKAJ SODI?
7. PUNČKINO VPRAŠANJE: LJUBEZEN?

Kupimo za pošteno ceno

Luka Hvalc

ЛУКА ХВАЈС

GRAFENAUER IN HAFENAUER

*V Klubu Nove revije
na dan velike evforije ...*

18. 11. 2002

Slovenija premaga Romunijo. Rudonja je tisti večer največji slovenski umetnik. Evforija zajame tudi novorevijaše. Prvi se študentski svojadi v brk spominja, kako je bilo pred desetletji mogoče v trgovini v Bukarešti kupiti le konzerve sardin. Gospod Vlado se priduša zakaj uredništvo revije Ampak, zaboga milega, ne zveže aktualnega letnika v celoto. Naš Niko pa jih širokoustno sika in nagovarja Žiko, da polni in polni ...

Nekaj dni zatem

Tam na notranjem dvorišču Cankarjeve v Ljubljani, kjer so menda nekoč agentje pospremili Janšo v renault 18, se zbere študentska zalega z balkanskimi okrepitvami. Plus Romuni, ki imajo zdaj na policah tudi že rio mare ... Žika, upravitelj gostinske sekcije Nove revije, spet polni kozarce. Sliši se udrihati po balkansko in angleško.

»Hey guys, let`s go in half an hour!« zakliče organizator razvnetim razpravljavcem. Žika se zdrzne, mrki pogled mu dokončno zmrači obraz. Skozi zobe paranoično zašepeta na uho. »Ej fantje, ne ga srat!. Ne smete se norčevat` iz Grafenauerja. On je velik umetnik!«

Grafenauer in Hafenauer. Se rima, kot se za velikega poeta spodobi. V Klubu Nove revije na še en dan velike evforije.

Danes je klub zaprt, evforija obvladana. Jaz pa za pol ure kulture vzamem v roke Pedenjpeda ...

Paradnio konj kljuse

Anica Hvalec

ANICA HVALEC

VESOLJE

Misli mi hitijo v nebo.
Skrivnostno je vse, kar mi zre v oko.
Čemu na nebu milijarde zvezd?
Če v vesolju osamljen je naš planet.

Astronavti nebes niso odkrili,
nemogoče je,
da bi se vsi sveti možje
za zvezde skrili.

Kaj pa črna luknja?
Vse požre, kar mimo gre.
Dna v njej ni, samo hropi,
nerazumljiva čudežna pošast.

Še naprej iščemo planet večnega življenja.
Tam, kjer vsega bo v izobilju,
brez truda, dela in trpljenja.
To bodoči bo naš dom,
neskončno srečnega življenja.

KOLPA

Kolpa, ti naša lepotica.
Slovenka si in Hrvatica.
Tvoja lepota naj nas združi – bodri,
bodimo dobri sosedje si.
Skozi stoletja med nami
so se prepletale sorodne vezi.
Ljudje na obeh straneh reke Kolpe,
smo si dobri prijatelji.
Mi se ne sprašujemo – gesla ni!
Kdo sem jaz in kdo si ti.

GLOBALIZACIJA

Globalizacija je nakovalo in kladivo,
to za grofovski bič je nadomestilo.
Slovenci spet ponižno,
upognjeno hrbtenico držimo.
Pobiramo drobtine, padle iz tajkunskih miz.

Dajte nam delo, gospodje,
pot do kruha.
Vrnite nam dostojanstvo življenja,
da ne bodo visela trupla na vrvi,
oznanjala bolečino trpljenja.

Premalo nas je Slovencev.
Ponosni smo narod.
Težko je nečastno umreti,
mladim, ki komaj začeli so živeti.

Neneokrnjeno Kozjansko

Kalimero

KALIMERO

ANONIMNA POLITIKA

»Na vsem svetu ni ničesar, kar bi bilo tako redko in tako zanimivo in tako lepo, kot je resnica«

Agatha Christie

Le da je politika daleč od resnice.

Če bi jo vprašali, bi odgovorila, naj politiko razlagajo za to poklicani, saj ni poznavalka. Politika pa je neminljiva, zgodovinsko pogojena stvarnost in zelo nadležna zadeva, ki zlepa ne obide posameznika. Posega tudi v na videz nepolitična prizorišča od nogometa do Evrosonga, nekoč Evrovizije. Čarobna moč odločanja in manipuliranja je vekomaj povzročala spopade ali vsaj strankarske prepire.

Politika zagotovo ni prisotna ob nastanku prvinskih čustev, ki pa so redko trajne narave in v večini primerov podležejo raznim vplivom okolja.

V svojem bistvu človeštvo torej ni okuženo s politiko, če zanemarimo željo po boljšem položaju, kar pa je, širše gledano, v skladu z Darwinovo evolucijsko teorijo selekcije in s tem preživetja. Tudi z gledišča krščanskega boga je malim grešnikom odpuščeno, se pravi, da hipotetično ni nič narobe. V praksi je drugače, postajamo družba brez vesti.

Seveda je pomislila, da bi utegnila krivično sklepati o izvoljencih, ki se borijo za politične cilje. Čemu bi jih opredelila kot nenačelne, razen redkih izjem, ki potrjujejo pravilo? Gre za poslanstvo, ki so mu kos le najboljši. Ljudje, kot njen oče, so se izoblikovali v udarniških letih po vojni in bili tovariško koristni.

Po definiciji je politika urejanje družbenih razmer in odločanje o njih na državni ravni, kar je sila pomembno za

vse nas državljane. Poleg tega je, gledano globalno, politika vseobsegajoča in državica, ki šteje slabo polovico prebivalcev evropske prestolnice, se pošteno trudi pokukati izza Alp ter zapeti v slovenskem jeziku, naši materinščini.

Vseeno ni našla opravičila za vsa tajkunska in druga novodobna odkritja v deželi razprtij, ki jo občasno združi športno dogajanje svetovne prepoznavnosti.

Naši izbranci so bolj politikanti kot politiki in je pri odločanju prevladalo koristoljubje. Državljani in državljanke zato ne morejo imeti zaupanja v svoje sicer demokratično izvoljene predstavnike, ki so pri koritu, so jih pa veselo vzeli za svoj vzgled.

Prisotnost politike je očitnejša prav v času gospodarske krize, ko VIP pospešeno deluje v obratnem sorazmerju z zaposlovanjem glede na sposobnosti, pridobljenimi z izobrazbo in izkušnjami.

Leta, ko so diplome odpirale vrata dobrih podjetij, so mimo. Nekateri so jih ujeli zadnji hip. Mladi inženirji in inženirke, kot ona, so se po strokovnem delu v podjetju ukvarjali doma z družinami in toliko manj s politiko. Nadvse lep primer kako poskrbeti za mladi rod. Ker se ta politika ni uspešno nadaljevala, bo treba v prihodnosti poskrbeti predvsem za stari rod.

Večinski delavski razred si je v času študija svojih bivših sošolcev, tedanjih maloštevilnih izobražencev, uspel zgraditi hiše. Direktorji so v večini končali Organizacijo dela v Kranju in tako kot danes imeli veliko opraviti s politiko, le da je bila ta enosmerna. Vse lepo in prav, če se ne spuščáš v detajle. Ni bilo toliko mamljivih izdelkov v trgovinah in s tem možnosti izbire, v nasprotju z današnjo potrošniško zasvojenostjo.

Vsaj Kitajci takrat še niso bili na pohodu, ampak to sodi že k globalni politiki. Trgovski centri so zrasli kot gobe po dežju. Očitno nam ne gre slabo.

Zdaj, ko smo se sprijaznili z obstojem vsemogočne politike, nadaljujmo z malimi spletkami.

Politika je povzročila krizo in posredno naše kregarije, boj za obstanek v službah. Morala je odpovedala na celi črti.

Naj bi se zaradi podtikanj sprle celo prijateljice?

Ni potrebno, da je nekdo pripadnik stranke, če ne že na vsakem koraku, se s politiko srečuje tako mimogrede, ob poročilih, na poti, v odmoru za kavico....

Sladkosnedi Hercule Poirot bi se prav rad pridružil, če bi mu ponudili njegov priljubljeni brioche.

ČE je zelo političen zlog. Samo dvoje glasov, pa toliko možnosti ...

ČE BI ... Naslednji zlog zopet pogojuje množico novih in predvsem zamujenih priložnosti. Torej, če bi se zgodilo, bi bilo lahko drugače. Krivica, bi rekel Kalimero.

Pojavila se je prva anonimka, posredovana direktorju iz pristojnih služb, s prirejenimi podatki, ki so očitno prišli iz pisarn zavoda in so zadevali sodelavko. Pričela se je hišna razprava, kdo bi lahko na vse tiste naslove poslal anonimko, nezaupljivi pogledi na kolegiju so spraševali, kdo med njimi pozna obrekljivo vsebino. Pojavila so se ugibanja, zakaj bi nekdo hotel sodelavki škoditi. Domišljija je lahko skregana s pravimi vzroki.

Prva oseba na seznamu je namigovala na dvojino, sicer pa

bi bilo pisanje v skladu z njenim nezadovoljstvom, saj je podobna besedila že naslavljala na direktorja, a je ravno zato delovalo preveč transparentno.

Za razliko od omenjene dvojice je bila videti neurejeno, stihijsko in bi lahko bila zmožna nepremišljenih dejanj. Njen preiskujoči pogled je v nasprotju s priljudno pojavo govoril drugače, morda je bilo vse zrežirano. Delovanje iz ozadja je bil stil preizkušenega vodje in mogoče pravo zakulisje za njegov vpliv na ostale. Možno, da je bilo vse pod nadzorom, da ni šlo za splet naključij.

Kje si, pronicljivost? Koliko takšnih detektivk v mini izvedbi je šlo mimo nje, še dobro, da se ni ukvarjala z njimi. Vzorec se ponavlja, le pisarne so druge.. In nastopajoči se menjujejo, vedno se najde škodoželjnež ali zavistnež, sploh če narediš vse, kot je treba. Boljši recept je sicer, da po hodniku glasno oznanjaš, koliko dela imaš.

Ugibanja je prekinil glasni zagovor omenjene osebe pri direktorju. Slednji je tako ali tako izviral iz političnih vod in naj bi stroko obvladal.

Nato je prišla druga anonimka, nadaljevanje prve. Znova opremljena s podatki, ki jih je lahko poznal le nekdo iz kolektiva, vključno z nekaj zunanji sodelavci, kar je razširilo krog potencialnih piscev. Kakšen je motiv?

Duo je tokrat soglasno izrazil mnenje, da gre za povezavo prve osebe z glavnim akterjem. Čeprav bi bilo zaradi pridobitniške vezi možno, da bi takšen način za doseg cilja uporabila prav sposobna oseba iz nerazdružljivega dueta. Sledila je neizmerna užaljenost njene prijateljice, ki je tako ovrgla morebitni sum.

Če nisi kriv, je res nepravilno, da sploh kdo pomisli na tvojo krivdo. Pa imamo znova tu našega Kalimera.

Sama se je obtoževala, kako je mogla dvomiti o svoji prijateljici? Do tedaj ji je zaupala, kot tudi tej naklonjenim kolegicam, čeprav je občasno izvedela za njihove pripombe, ki pa jih je ocenila za neškodljive.

Med odmorom je zopet zadišalo po kavi. A vendar, politike nevrščenosti ni bilo več, niti ni bilo vseeno v kateri pisarni se je kdo nahajal.

Pomislila je, da nima nobene pravice obtoževati, čeprav ima sama čisto vest in ji je žal sodelavke, ki je aktualna tarča anonimke, verjetno pa ne tudi končna žrtev.

Hercul Poirot bi se lotil napornega intelektualnega dela ali pa bi prefinjeno izjavil, da v tem času običajno pije kavo.

Dogajalo se je že takšno prijetno lobiranje ob dišeči kavi.

Odmor za političen posvet, lahko bi rekli tudi tako.«Ne oziraj se na ostale, nikomur ne moreš zaupati», je bil to govor politika?

Vedno urejena, pripravljena za nasmešek, razveseliš se takšne kolegice. Ob prvem srečanju ji je zaradi izrazitih barv delovala kričeče, vendar se je vse skladalo z njeno družabno naravo. A kaj se skriva pod šminko? Tega se pred anonimkami ne bi spraševala. Hkrati si je po bežnem pogledu v ogledalo priznala, da bi bilo priporočljivo obiskati frizerko, glede videza na delovnem mestu ima kolegica prav. Morda pa mi res hoče le dobro, si je naivno rekla, čeprav bi vsaj glede na raznolike delovne izkušnje že lahko zrelo sprejemala realnost. Človeška narava pa je zelo nepopravljiva, včasih otroško zaupljiva, skratka neuporabna. Uči se, a to pač ni ona, prenaresanje

in prilizovanje ji je bilo zmeraj tuje. Prej naštetu je obveljalo kot preizkušena in zelo uspešna metoda za uspeh, sploh v današnji družbi, ko je popularno komolčarstvo. Vsekakor gre za sposobnost, to je treba priznati. Tako pa lahko samo ugiba o iskrenosti sodelavcev, borba za nujno potrebni kruhek je opravičilo za vse majhne in velike spletke. Končno pa, ni se (še)zgodila kraja ali dokazano gospodarsko kriminalno dejanje, kot jih lahko dnevno spremljamo v medijih.

Dobri odnosi so ji dosti pomenili in rada je razveselila druge, zato ji ni bilo vseeno. To ni bilo več dobronamerno druženje med odmorom, vendar je bila povabljen in se je torej že utirila, hočeš ali nočeš, kolesje deluje.

V ženski družbi je priporočljivo predvidevati nekaj stvari. Namerno se ni vpadljivo oblačila, da ne bi vzbudila zavisti ali povzročila opazke moških sodelavcev. Vedno je raje imela športni korak in so bile visoke pete izjema. Že v bonton skoraj sodi, da se ne pozabi pohvaliti novotarije na sodelavki in tako ustreči ženski nečimrnosti ali po novem tudi moški, ker se naše vloge v družbi vse pogosteje zamenjujejo. Vse to namreč spada k preživetju. Še zdaleč namreč ni dovolj, da strokovno obvladaš svoje delo.

Enostavneje je bilo predpisati postopek za strojni park, ko je enkrat obvladala tehnologijo. Redka so bila podtikanja in zamere, kar se ji je zdelo samo po sebi umevno. Preprosto je vsak prispeval svoje, čeprav še niso slišali za timsko delo. Res pa je tudi, da niso vedeli za krizo vse do stečaja. Danes so vsi z vsem na tekočem, obstajajo novodobni informacijski sistemi in mobilnost, prenosniki so ponudili neizmerne možnosti. Vse se lahko dogaja povsod, pred leti pa so bili med delovnim časom v mestu le redki dijaki, ki jim je uspelo »špricati«in še kakšen penzionist, v lepi slovenščini upokojenec. Dosegli pa smo seveda napredek o katerem ni dvoma.

Protikadilski zakon je primer, ko je šlo politično delovanje v pravo in predvsem zdravo smer. Kakor za koga, bi se hitro oglasil kakšen zapriseženi kadilec. Morda so politiki pri vseh omejitvah malo pretiravali.

V njenem drugem podjetju so imeli razvojno pisarno s štirimi nadobudnimi mladimi inženirji, ki so verjeli v svoje raziskovalno poslanstvo. Delo jih je v toliki meri zaposlovalo, da se niso ukvarjali z vprašanji metanja polen pod noge, še kavice niso niso pili. Politika se ni zdela nujno potrebna stvar, če nisi bil ravno rojen povzpetnik. Enotne bele halje bi skrile še tako modno obleko, torej je odpadel tudi ta element. Ni je zanimalo, kako so videti o tajnice v oddelku prodaje. Oblačila je dva majhna otroka.

Imela je tudi modro haljo, takšno za v proizvodnjo. Ni bila za socialistično uniformiranost, a tu je šlo za praktične zahteve, kar stvari zelo poenostavi. To pa ne velja za naš primer anonimk.

Je to le ena od političnih opcij ali pa anonimnež enostavno hoče opozoriti nase? Nedvomno je politik slabše vrste. Pisanje anonimk lahko pomilovalno označimo tudi kot dejanje obupanca.

Vsekakor je spodbudil vpletene, da razmišljajo o postranskih stvareh. Vsak detajl je naenkrat postal pomemben, že odtonek laka za nohte je postal kočljiva tema.

A čemu ne bi pohvalila sodelavko, ki ji novo krilo res pristoji? Dobra volja lahko pripomore, da ji bo le ta vrnila kompliment in tu je povod za lep začetek delovnega dne.

Vsi smo radi opaženi, stremimo za srečo, le s to razliko, da so eni zadovoljni z več in drugi z manj. In kdo se javi med druge? O iskrenosti raje ne razmišljajmo, pride sama od sebe.

Ko je znova vstopila v pisarno, je začutila, da so še vedno zaveznice.

Poirot je razočaral, morda je vzrok v politikantstvu, s katerim se ne ukvarja. Bolj verjetno pa zato, ker mu niso ponudili kolačka.

Morda se bo razpletlo po tretji anonimki.

Brez dvoma gre za politično dogajanje z vsemi značilnostmi zavajanja prisotnih.

»Res se mi zdi, da ne veste prav ničesar«, je končala s citatom Agathe Christie.

Godi se mi krivica, z resnico ne bo nič!

Poker plac etc.

Ivana Klepec

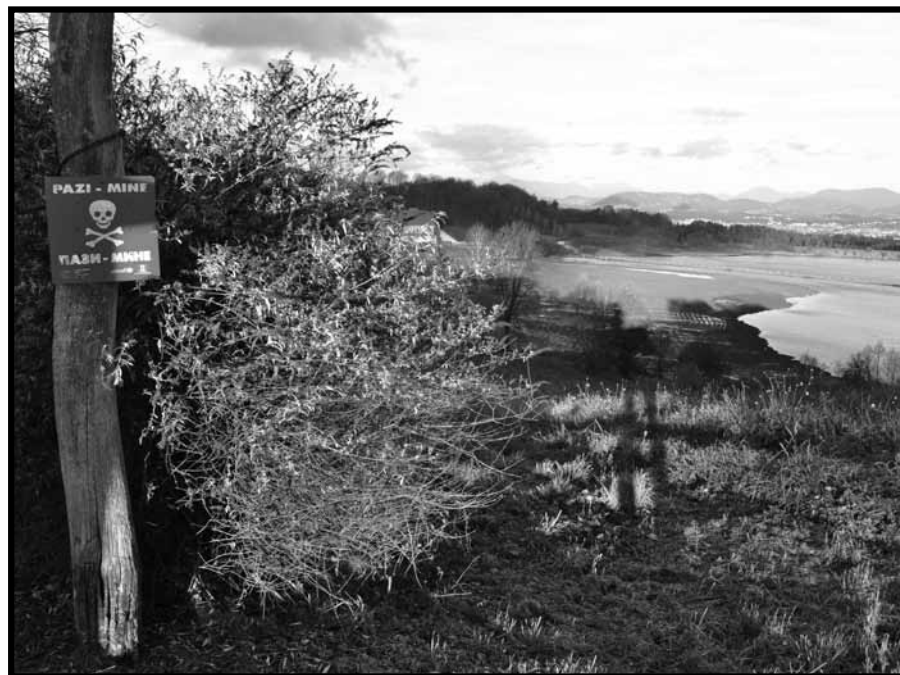
IVANA KLEPEC

Moji svetovi
spreminjajo barve,
so drugi planeti,
s pozabo prežeti,
ni moč jih ujeti
so daleč od tega sveta,
predaleč,
da iskra bi luč prižgala
za podobe tega časa, ki
ga vsrkam vase
na poljani samote.

Na poljanah leporečja
nabirajo besede vsi, ki
se v boj podajo,
v boj za volivca,
to nujno zlo, ki kroji demokracijo.
Važen je vsak glas.
Da zmaga bo naša,
drug drugega prekaša,
s programom z idejo
maha s prazno vejo,
brez sadu, brez vizije.
V imenu demokracije
je vse dovoljeno.
A človek – lahko le upa, čaka,
da vsakdanji kruh bo tudi zanj
in da ne voli zaman.

Dogaja se volilno leto.
Poslušaj vse že doživeto,
vsi so naši, vsi so pravi,
v pravičniško avreolo odeti.
Besede, prijaznost,
nasmeh do vseh,
ki so naši, vaši,
v programu pa obljube,
ki le na papirju ždijo.
Potem se navadno vse spreobrne,
v stare kolesnice vrne.
Kampanja mine, padejo maske
in spet smo tam, kjer smo bili.
Jaz sem jaz in ti si ti,
premalo spoštovanja
do zavez izrečenih
in do ljudi.

Mrtva plaža

Eva Kovač

EVA KOVAČ

MOJA SVOBODA GOVORA

Svoboda govora je težko izbojevan privilegij in naj bi bil celo pravno formalno zaščiten pred raznimi napadi. Hkrati pa je lahko sredstvo odkrivanja in razkrivanja resnice, zaradi česar je na mnoge načine trn v peti. Tisti, ki vedo, da sem na sodišču odgovarjala in bila nazadnje obsojena kar štirih kaznivih dejanj, vse v povezavi s pisanjem v ŠN, morda porečete, da se mi je to pač zgodilo in sem se prestrašila. Vendar sama razmišljam drugače. Brez dvoma gre pri tožbi in obsodbi za veliko faktorjev, kot je na primer morebitna skrito-namenska preračunljivost mojih tožnikov oziroma tistih, ki po mnenju poznavalcev »domače« politične scene tičijo v ozadju, pa na primer »splošen«, čeprav še posebej oseben odnos do delikatnih posledic varanja nasploh. Vendar tokrat ne želim razglabljati o drugih ...

Torej svoboda govora, moja osebna. Več kot leto je, odkar sem napisala zadnjo kolumno. Razlog je sila preprost - bala sem se. Pridno po svojih močeh sem hodila na prireditve in večinoma so se mi zdele krasne. Odkar imam otročka, se je moj pogled na stvari drastično spremenil - čeprav bi to zame prej zvenelo banalno, lahko mile volje priznam, da je po tem svet postal lep, da se avtomatsko večino časa osredotočam na lepo in dobro, in da namesto kritiziranja in pametovanja raje izbiram uživanje ob tem, kar je na voljo in me osrečuje ... Organizatorjem je bilo sicer všeč, bralcem gotovo manj. Z urednikom, ki je mimogrede tudi moje oče, sva kajpak v navskrižju. On je moje diametralno nasprotje v mnogih pogledih - na živo in mrtvo zagovarja kritično razmišljanje, in če kritike ni s prve, jo moraš najti. Njegova demokratična naravnost je v tem mediju nepogrešljiva - če v lokalnem sistemu pozicija nima prave opozicije, vedno priskoči in zapolni praznino. Vendar zase trdim, da sem poklicana za nekaj drugega ... Res je, moja svoboda govora je bila kršena. Vendar v tu izpričanem pogledu zgolj od mene same. Tisto, kar se je in se še bo dogajalo na sodišču, ima pri vsem zame bolj kot

ne funkcijo odkrivanja mojih lastnih vprašajev in dvomov. In iti tja in stati za sabo in kontribuirati k borbi za svobodo novinarske branže nasploh bo zame, verjeli ali ne, mačji kašelj. Dosti težje se mi zdi povedati partnerju, da si ga prevaral, staršem, da si jih spet razočaral, prizadeti otroka, prijatelja ... Ni težko izbrskati zakonov v svoj prid in v škodo »sovražniku«, sistem je toliko butalski, da za takšne stvari proizvaja visoko izobražen kader. Čeprav je videti, da me ščiti zgolj okoliščina relativne mladosti in neizkušenosti - navsezadnje sem v popolnoma neodgovornem stanju prevzela funkcijo odgovorne urednice; bilo je nekakšno darilo mojega očeta, da bi me zaposlil, mi dal priložnost naučiti se nekaj početi in zapolniti čas, ki bi ga sicer morda porabljala za razmišljanje o svojih polpreteklih osebnih grozah. Kar se je navsezadnje zgodilo - življenje je učenje, toda moja spoznanja sežejo dlje od nabiranja izkušenj po sodiščih. Zdaj vem, da sem dobila »svoje« - pa ne zaradi spornega stavka, ki me je pripeljal na zatožno klop, pač pa zaradi strahu pred izražanjem, ki se mu pravkar postavljam po robu, pa zaradi neodgovornosti, ki zdaj zanjo moram odgovarjati. Tekom postopka bodo tudi moji tožniki nedvomno prišli na svoje. In, upajmo, tudi svoboda govora - ki je danes v vsesplošni in duhovni recesiji le še redka in izjemna rastlinica, ki nima opore v svetu neprikritih skritih monetarnih diabolij, pa tudi v osebnih odnosih ne, zato bi bilo prav, da bi jo zakon zaščitel.

Vendar pa: Ko »zunanja« rajsodba o meni sami ogroža satiro kot eno izmed nepogrešljivih ogledal družbe, in zapostavlja svobodo govora v družbi, ki je danes še kako potrebna kritične obravnave, in v kolikor tekom »okoliščin« izpadem zraven še žrtev nekaterih, ki so vajeni naprtiti posledice svojih dejanj drugim, in to celo na sodišču, potem se bom uprla takemu razsojanju z vsemi sredstvi.

Prispevek je bil februarja 2010 objavljen v Šentjurskih novicah.

Temna stran krožišča

Franc Kovač

FRANC KOVAČ

DEMOKRACIJA PO ŠENTJURSKO

Dve desetletji razmeroma pestrega političnega dogajanja zagotovo ni dovolj, da bi z gotovostjo lahko rekli, da je šentjurska demokracija nekaj posebnega, da jo je možno objektivno opredeliti za drugačno od na primer šmarske, laške, pa tudi celjske, ali kakšne druge demokracije. Razlog je preprost, nihče je še ni poskušal izmeriti z objektivnimi merili, vprašanje pa je tudi, če tovrstna merila sploh obstajajo. So pa našo politično sceno zaznamovale nekatere posebnosti, ki dovoljujejo subjektivno oceno, da smo vendarle nekoliko drugačni, malo bolj posebni.

DESNICA PROTI LEVICI 60 : 40

To razmerje je stabilno že od prvih demokratičnih volitev. Če vzamemo za merilo prvega mandata izide volitev v takratni družbenopolitični zbor občinske skupščine, so bile škarje na začetku še bolj razprte. Kljub izjemni kadrovski zasedbi list levice (izvoljeni so bili: Mirjan Bevc, Breda Svetina, Jože Štiglic (ZKS – Stranka demokratične prenove); Ivan Jager (ZSMS – liberalna stranka); Štefan Tisel (Socialistična zveza Slovenije - SZDL) so politično anonimni kandidati iz Demosa in Slovenske kmečke zveze osvojili prepričljivih 66,6 % glasov. Približno v tem razmerju (57 : 43) je leta 1990 v šentjurski volilni enoti Jože Pučnik na predsedniških volitvah premagal Milana Kučana, kar je bila ena izmed najvišjih Pučnikovih zmag v vsej še nerojeni državi. To razmerje se je, ob predpostavki, da je Gibanje za občino Šentjur volilo približno enako število levo in desno usmerjenih volivcev, ohranilo tudi na letošnjih volitvah.

Na vseh volitvah v zadnjih 20 letih je bilo na državni ravni razmerje med levico in desnico ravno obratno.

ŽUPANI IN POSLANCI PRETEŽNO DESNI

Če med župane štejemo tudi prvega predsednika občinske skupščine, smo imeli v 20 letih imeli tri desno usmerjene

župane: Franc Kovač (Slovenska demokratična zveza – Demos) 1,5 leta, Jurij Malovrh, (Slovenski krščanski demokrati in Slovenska ljudska stranka) 10,5 let, Štefan Tisel (vsaj končal je v Slovenski demokratični stranki) 8 let. Če upoštevamo, da je v prvem mandatu neformalno župansko oblast izvajal predsednik Izvršnega sveta Ladislav Grdina, ki je bil nedvomno levičar, Tisel pa je tudi štatal z leve, ta desna županska usmerjenost ni več prepričljiva. Tudi sedanji župan Marko Diaci, ki je strankarsko formalno neopredeljen, je vsekakor prej lev kot desen. Vsi dosedanji župani so bili istočasno tudi poslanci desne opcije, z izjemo sedanjega župana, ki je bil med letoma 2000 in 2004 poslanec levosredinske Stranke mladih Slovenije.

OBČINSKI SVET KOT TRŽNICA

Ena od značilnosti šentjurske občinske politike je velika »fleksibilnost« naših strank v občinskih svetih - če z lepšo besedo označimo prebege in prilagajanje naših strankarskih voditeljev in njihovih občinskih svetnikov tistim, ki imajo denar - to je vsakokratni izvršni oblasti. S to prakso je začel že Demos, ki je v tem pogledu ustvaril neverjetno zmedo, ko je izvršno oblast dobesedno prepustil političnim nasprotnikom. Toda v tem primeru vsaj ni šlo za trgovino, temveč bolj za naivnost. Ko je kasneje prišlo do trenj s predsednikom IS Grdino, pa je cela SKD prebegnila iz prvotne koalicije in je postala nosilna stranka prve od »županske koalicije« predsednika IS, v čemer je pa že bilo veliko »trgovine«. Zanimive so bile koalicije župana Malovrha. V prvem mandatu je imel do konca stabilno klasično koalicijo s SDS. Profesionalni podžupan je bil Oto Pungartnik iz te stranke, v drugem mandatu pa v občinskem svetu sploh ni imel večine, a je mandat uspešno dokončal s tiho podporo »puckotov« iz SDS Jožeta Koržeta in Branka Oseta. Kakšna je bila »kupnina«, se še sedaj ne ve.

Oba Tislova mandata sta bila izjemno »fleksibilna«. Oba mandata je dobil s pomočjo levih strank, a je nato sam prebегnil v desno SDS. V svojo »župansko koalicijo« je

solidarno potegnili tudi LDS, SD in DeSUS. To je bilo obdobje t.i. »podžupanske demokracije«, ki je nesporno temeljila na »daj–dam«, kar je bil tudi eden od vzrokov, da je Tisel izgubil podporo volivcev.

BREZ OPOZICIJE

Ena od značilnosti naših občinskih oblastnih ekip je, da se opozicija bodisi sploh ne organizira, ali pa se v toku mandata vse stranke oziroma njihovi liderji počasi poskušajo priključiti aktualni izvršni oblasti. Tako se je do sedaj praviloma dogajalo, da resne opozicije, ki bi lahko učinkovito gledala pod prste vladajočim, sploh nismo imeli, kar je imelo za posledico »županokracijo«, to je absolutistično vladavino županov. Ker vsaka oblast korumpira, absolutna oblast pa korumpira absolutno, smo v Šentjurju preživeli kar nekaj sumljivih zgodb, od katerih pa se do sedaj nobena ni razčistila. Še najdlje je v prejšnjem mandatu prišel Nadzorni odbor z igriščem na mivki, toda afera je ostala brez formalnega epiloga. Afera Ipavčeva 17, vredna okrog 1,5 milijona evrov, se je klavrno končala že »na vhodnih stopnicah«, afera »Štajerska banka«, ki je edina bila dejansko uradno dokumentirana s strani takratne Službe družbenega knjigovodstva, pa je bila celo sanirana s tipičnim političnim udarom.

USPEŠNI PRI »MOLZENJU« DRŽAVE

Za ta kriterij ni objektivnih meril, zdi pa se, da je Šentjur v zadnjih 20 letih kar veliko potegnili iz državne blagajne: izgradnja razmeroma (pre)razkošnih šol v Dobju, Hruševcu, na Prevorju, Ponikvi, Dom starejših Šentjur, urejanje Zgornjega trga, južna obvoznica, modernizirane ceste, čistilna naprava, ... Večji del zaslug za večino teh investicij ima verjetno Jurij Malovrh, ker je bila njegova SLS koalicijski partner v vseh vladah doslej. Problem je v tem, da gre v vseh naštetih primerih predvsem za investicije v t.i. neproduktivne projekte, ki so se priselali na občinski proračun, nismo pa v tem času imeli niti ene večje uspešne investicije v proizvodnjo.

DOGODKA, KI STA NAS ZAZNAMOVALA

Prvi je vsekakor senzacionalna zmaga Ivana Krambergerja v prvem krogu predsedniških volitev leta 1990. Z 32 % glasov je bil prepričljivo pred Jožetom Pučnikom (30,8 %), Milanom Kučanom (25,8 %) in Markom Demšarjem (11,4 %). Čeprav je tudi v sosednjih občinah dobil okrog 30 % glasov, je vendarle bil Šentjur edina volilna enota v državi, kjer je zmagal. Blamaža je bila neizmerna. Nerešena je ostala dilema, ali smo šentjurski volivci s Krambergerjem mislili resno, ali pa smo res »klovnovska občina«, ki se je ponorčevala iz politike. Drug podoben dogodek, ki pa navzven ni bil tako odmeven, je bila odstavitev Demosovega predsednika občinske skupščine Franca Kovača leta 1991, kar je bil prav tako edinstveni dogodek v vsej državi. Neposredni vzrok je bila vpletenost izvršnega sveta v uradno dokazano nezakonite manipulacije pri vlaganju proračunskih sredstev v ustanavljanje Štajerske obrtne banke, toda odborniki so se odločili za podporo predsedniku IS Grdini in izglasovali nezaupnico predsedniku občinske skupščine, ki je na to nepravilnost opozarjal. Zanimivo je, da ta afera, ki je bila v političnem smislu vsekakor veliko težji »delikt« od Krambergerjeve izvolitve, v šentjurski javnosti sploh ni vzbudila večje pozornosti.

44,2 %

Takšna je bila šentjurska volilna udeležba na letošnjih lokalnih volitvah. Ta odstotek počasi, a vztrajno pada od prvih strankarskih volitev in plebiscita leta 1990, ko je šlo na volišča še 93 % volivcev. Od primerljivih občin ima le še Rogatec bolj apatično volilno telo. Volilna abstinenca je med drugim tudi posledica »sprivatizirane zaprtosti naših strank – predvolilnih oglaševalskih podjetij«, kot rad razlaga ideolog uspešnega Gibanja za občino Šentjur Robert Polnar. Vse kaže, da se nam po 20 letih demokracije spet obeta začelje razvojne lestvice slovenskih občin.

Sladice À la carte

Olgica Krampļ

Olgica Krampļ

OPEHARJENI

Številni ljudje imajo
nenadoma občutek,
da so bili opeharjeni.

Ne živijo tako,
kot bi radi.
Potisnjeni so v
neko smer.

V smer, ki jim vedno
ne ustreza.
Takšno spoznanje
zaboli.

Vsi ideali se jim
podrejo.
Oropani so vseh iluzij,
ki jih želijo uresničiti.

Ostanejo brez dela,
brez denarja,
so kot ptica
z ohromljenimi krili.

Imperijski – firmiski mogotci
si polnijo žepe.
Izplačujejo si neobdavčene
bonuse.
Denar nakazujejo prek

svojih hčerinskih družb,
tam nekje –
v tujini.

ČLOVEK

Bodi tak, kakršen si.
Bodi razumen,
skladen,
pravičen.

Pojdi naprej in ne
stopaj v ožino.
Nadaljuj in našel boš
širino.

Tvoja pot je široka.
Pozorno prisluhni
in hodi po njej.

Bodi človek
in hodi po svoji
široki poti.

Najprej štal'ca ...

Damjan Likar

DAMJAN LIKAR

KAKŠEN BI BIL SVET BREZ POLITIKOV?

Politiki sedanje in vseh prejšnjih generacij nosijo zelo veliko odgovornost, da se je ta svet znašel v hudi stiski, lahko bi rekli na robu prepada. Kako je možno, da ljudje tako lahkomišelnost dajemo moč nekaterim neozaveščanim posameznikom, ki imajo uničujoč vpliv na celoten svet, na ljudi, naravo in živali? Verjamem, da si je že marsikdo postavil vprašanje zakaj sploh potrebujemo politike, če povzročajo svetu veliko več problemov kot ustvarjajo rešitev.

Politika in države obstajajo samo zato, ker ljudje med seboj ne živimo v miru. Jasno je, da na začetku zgodovine človeštva ni bilo držav, ljudje so bivali v sožitju in harmoniji. Potem pa so nekateri posamezniki zaradi pohlepa hoteli imeti več zase in tako so se začele vojne za ozemlja. Ljudje so začeli deliti zemljo na moje in tvoje, kar je v dolgem časovnem obdobju privedlo do nastajanja meja, danes so to državne meje. Vse države na svetu so torej umetno ustvarjene zaradi konfliktov med ljudmi. Podobno velja za jezike. Si predstavljate kako veliko lažje bi se ljudje sporazumevali, če bi vsi govorili samo en jezik? Toda vse to je voda na mlin oblastiželjnemu politikom, ki vsepovsod po svetu funkcionirajo po ego principu: deli, veži, vladaj. Zato je potrebno zelo z rezervo jemati izjave politikov, ko pogosto pravijo, da si želijo svetovni mir. Če bi vsi ljudje živeli v miru, tako v mislih, besedah in dejanjih, potem bi lahko tudi med seboj sodelovali. To pa si politiki ne želijo, kajti če so ljudje ozaveščeni in povezani, potem je z njimi težko manipulirati. Dober primer so enotni delavci, ki lahko s stavko dosežejo, da odstopi npr. njihov šef.

Danes se vse več ljudi zaveda, da politiki v prvi vrsti predvsem skrbijo za svoje lastne interese in za interese peščice vplivnih ljudi. Dokaz za to je obnašanje opozicije in koalicije. Če npr. koalicija predlaga nek zakon, ki bi izboljšal življenje ljudi, potem skoraj praviloma opozicija glasuje proti zakonu. Kako je to možno? Zato, ker jim ni na prvem

mestu blagostanje ljudi, pač pa oblast. In na oblast želijo priti tako, da blatijo in nasprotujejo vsemu, kar predlaga trenutno vladajoča koalicija. Ne glede na to ali so predlogi dobri ali slabi. Politiki iz nasprotnih strani najdejo praviloma skupen jezik samo v primeru, če se gre za njihove lastne interese. V Sloveniji je dober primer za to enotno podprt zakon, ki še naprej omogoča, da poslanec lahko hkrati opravlja tudi župansko funkcijo. In tako prejema dve nadpovprečno visoki plači.

Mnogi ljudje iz tradicije hodijo na volitve, čeprav vedo, da njihov izbran kandidat, kljub zvenečim predvolilnim besedam in frazam, ne bo prinesel blagostanja. Morda se volivci premalo zavedajo, da s tem, ko obkrožijo nekega kandidata in stranko, tem ljudem dajejo energijo in moč. Ko ti izvoljeni politiki potem delajo v državi veliko škodo na račun večine ljudi, živali in narave, kdo je odgovoren za to? Oni? Res je, toda tudi tisti, ki so jim s podporo na volitvah dali moč.

Kako bi bil videti svet brez politikov? Če bi čez noč odpravili politiko in s tem tudi njihove represivne organe, denimo policijo, prav gotovo to ne bi bilo najboljšo. Na svetu je namreč še vedno preveč sovraštva med ljudmi, zato bi odprava policije in sodstva pomenila pravi kaos z množičnimi umori, ropi, vlomi. Rešitev za odpravo politike je, da vsak posameznik korak za korakom uredi samega sebe in se trudi živeti z vsemi ljudmi, naravo in živalmi v miru. Potem bodo odpadli tudi mnogi poklici in dejavnosti, ki jih sedaj država financira z davkoplačevalskim denarjem. In tudi ne bo več državnih zakonov, ki obstajajo samo zato, ker ljudje ne uresničujemo deset Božjih zapovedi in preprost Jezusov Govor na gori, kjer je tudi zlato življenjsko pravilo: »Kar ne želiš, da tebi storijo, tega tudi ti drugim ne stori!« Vse to nima nič opraviti s cerkvijo, ki je ljudem namesto Božjih zakonov, ki, če jih izpolnujemo, prinašajo svobodo, srečo in samospoznanje, vsilila cerkvene dogme, rituale, obrede, s katerimi skušajo nase vezati ljudi in jim krasti duhovno ter materialno energijo.

Veliko hrupa (za nič)

Anica Lipovšek

Anica Lipovšek

UPANJE

Ko smo kot odpadni list,
vihar strasti nas premaguje,
čeprav ne vemo, da v tem
našem času
človek drug drugemu kljubuje.
Saj je prostor za svobodo,
vladajoči nam to zatrjuje...
Zakaj to za vse enako ni?
Za trpeče, za vse druge
mar jim ni!
Kdaj bo pravica stopila v veljavo?
Kdaj končal se bo pohlep?
Morda le kje bo našel se modrec,
tisti, ki premaknil in zasidral
bo potrebno pravico
za to našo oblast.

ŠELE KO BO ...

Če premišljuje prav o politikih,
ni jim to lahkotna pot.
Eden podpira, drugi podira,
preveč nalog in nadlog.
Evropskim stezam sledijo,
preplahe nam v duše sadijo.
S težavo prebijamo zid
razumevajočega stanja,
preveč občutimo,
da se krivičnost naznanja.
Evropa, si nam košček
mačehovskega stila,
morda nekoč, nekje se bodo
srca pravice obrnila.

Praznolej

Vrata blagovnice so široko odprta

15. februarja je najstarejši član kolektiva, Tonček Šporer, prerezal vrvico pri vhodnih vratih nove blagovnice v Šentjurju in jo tako predal namenu. Ta dan pomeni hkrati novo delovno zmago temeljne organizacije MERX Šentjur. Prvo lopato za nov objekt so zasadili oktobra 1978, in čeprav so se dela zaradi težav pri temeljenju in obrtniških delih nekoliko zavlekla, so vsi potrošniki, ki danes obiskujejo novo blagovnico, zelo zadovoljni, saj jim po nekatere izdelke ni treba več hoditi v druge kraje. Danes se v blagovnici lahko resnično pohvalijo z dobro založenostjo po vseh oddelkih. Za to iz dneva v dan skrbijo prizadevni delavci tega kolektiva, ki pa si bo tudi v prihodnje prizadeval, da bi ohranil tesne stike s sveti potrošnikov in s samimi potrošniki, ki v to hišo prihajajo po nakupih iz cele šentjurske občine in tudi od drugod.

Objekt, ki ga je gradil Gradis, se kompozicijsko lepo vklaplja v okolje, kjer je vzniknilo novo šentjursko jedro. Blagovnica MERX ima 2.850 m² vseh površin. V pritličju je na 350 m² urejena samopostrežna trgovina z živili. Med smotno porazdeljenimi policami in gondolami lahko kupec izbira in nakupuje v velikem asortimanu najrazličnejših živil. Šentjurski potrošniki pa so se najbolj razveselili še posebej negovanega oddelka z delikatesami, sadjem in zelenjavo, izbira in ponudba s kruhom in pecivom pa prav tako boljša.

Poleg samopostrežne je v pritličju na 90 m² urejen bife, ta pa je poletnih mesecih dopolnjen še z vrtom, na katerem je možno postaviti tudi 80 sedežev. Po opravljenih nakupih se v bifejuresnično prileže vrček hladnega točenega piva.

V nadstropju je na prodajni površini 835 m² razvrščeno industrijsko blago. Na lepo urejenih oddelkih, ki jih odlikuje dobra založenost, lahko kupci izbirajo raznovrstno kozmetiko, in prav to so v Šentjurju zelo pogrešali, vse vrste posode, belo tehniko, gospodinjske drobne aparate; tu se blešči steklo vseh vrst in oblik, porcelan, keramika, ki postaja v sodobnem gospodinjstvu nepogrešljiva. Številni kupci so veseli tudi bogate izbire v oddelku akustike, saj jim bodo trgovci radi svetovali in jim pomagali pri izbiri TV sprejemnikov, radijskih in drugih aparatov. Še posebno mladi se radi ustavijo pri prodajnem pultu s ploščami. Ob oddelku za športe potrebščine so razvrščeni modni čevlji za vse okuse, usnjena galanterija, velika je izbira metrskega blaga in pozamenterije. Posebej pa velja poudariti veliko izbiro perila, volne pletenin in otroške in ženske konfekcije. To kar kreirajo modni kreatorji v naših tovarnah, to, kar narekuje moda – vse to je zdaj moč najti na policah in obešalnikih v tej blagovnici. Tudi za najmlajše je urejen in bogato založen oddelek, ki zlasti privablja bodoče mlade mamice.

V tem lepo urejenem nadstropju, kjer vas presenetijo tudi s prijetno glasbo in seveda z lepo in prijazno besedo prodajalk, z ustrežljivostjo in strokovnimi nasveti ob nakupu, kjer izbira zadovoljuje slehernega kupca, ima za prijeten ambijent nenazadnje zasluge tudi domača tovarna ALPOS, ki je blagovno hišo opremila z ličnimi in funkcionalnimi policami in pulti.

Še nadstropje više, v tretji etaži, ki se razteza na 304 m², so prijetno urejene prodajne površine za pohištvo, svetila, preproge in talne obloge, odeje in zavese. To pa so hkrati udi izdelki, za katere je do otvoritve blagovnice veljalo, da jih v Šentjurju ni bilo moč kupiti.

Prav v tem mesecu se v zadnje nadstropje še posebej velja potruditi. Na preglednem prostoru je razstavljeno sodobno oblikovano pohištvo za kuhinje, spalnice, dnevne sobe, otroške in samske sobe ter predsobe.

Z obnovo stare blagovnice, ki je v neposredni bližini, je bil urejen prodajni prostor za tiste blagovne skupine, ki so bile v obstoječi klasični prodajalni Resevne utesnjene. To je: elektro material, vodovodne instalacije, orodja, okovje, žičniki in vijaki, barve, laki, tapete, lepila, grelna telesa, kolesa, motorji, sanitarna keramika, gradbeni material, izolacijski material ter stavbno pohištvo.

Ob vsem tem pomni ta nova blagovna hiša v Šentjurju ter obnova stare resnično veliko pridobitev in delovno zmago tega 152-članskega kolektiva, majhnega po številu, toda velikega po svojem delu, prijaznosti in ustrežljivosti.

Utrip, november 1980

Jože Mastnak – Marjan

Jože Mastnak – Marjan

A F O R I Z M I

Z BESEDAMI O POLITIKI

Politiki so sposobni z besedami slabo spremeniti v dobro, z dejanji dobro v slabo.
Politik ni izvoljen zaradi dejanj ampak zaradi besed.
Slabši kot je politik, več potrebuje javnih nastopov.
Uspešen politik ne dirigira ampak taktizira.
Volitve so za ene obžalovanje, za druge obljube, za volivce loterija.
Politik, ki medeno govori, ni čebela ampak trot.
Pred volitvami so vsi zmagovalci, po volitvah smo vsi poraženi.
Na oblast se pride z obljubami, z oblasti z dejanji.
Politika ne drži za besedo ampak za jezik!
Politika drži za jezik, birokrata za roko, sebe za žep!
Politik, ki ga ne razumemo, dobro razume kaj govori.

BESEDE O KULTURNI POLITIKI

Moje besede v politiki in o kulturi so zaman. Pred leti sem govoril : imamo ljubiteljskega župana in dva podžupana – amaterja. In danes: še vedno imamo župana – amaterja in tri ljubiteljske podžupane; od tega dva v pokoju. Njihov honorar je večji kot sredstva za ljubiteljsko kulturo.

KULTURNA POLITIKA V OBČINI Z BESEDAMI

Da novega kulturnega centra v Šentjurju ni in ga še ne bo, ni krivo pomanjkanje kulturnikov, denarja in kulturnih občanov, ampak pomanjkanja kulture v politiki in kulturnih politikov.
Igrišče na mivki v Hruševcu ni predrago, ampak prepoceni za takšen denar.
Ob treh abonmajih v občini smo dobili še abonma na funkcije.
Tudi, če so občinske finance pod vodo naš župan ni na suhem.
Iz zaupnih virov vam sporočam, da od Štefana župnika Dorija boli glava.

Z BESEDAMI O MOJI (NE)KULTURI IN POLITIKI

Zaradi krize sem dvakrat zadovoljen. Prvič zato, ker mi ni nič odnesla in drugič, ker je odnesla drugim.
Dolg jezik mi dvakrat prav pride: v politiki in pri ženskah.

Avenija

Andreja Mlakar

Andreja Mlakar

KO BI SVETU VLADALA LJUBEZEN IN NE DENAR

Dober dan, človek!

Bomo ali ne bomo ustvarjali, izumljali, raziskovali? Ali pa bomo kradli, se šli kurbe in iskali sranje v družbi? Ali bo končno zavladata ljubezen med nami, čista, brez pogoja? Ali pa bomo umrli v peklu sovraštva in zlobnosti? In kaj bomo naredili za to, da bo dobro vsem nam?

Na tem ubogem planetu Zemlja tretjem planetu od Sonca? Ali ne bi bilo lepo gledati fotke z Lune in občudovati našo mamo Zemljo, kako se neumorno vrti okoli svoje osi, lebdeč v Vesolju ter ustvarja življenje?

Naš planet se bo vrtel in vrtel, četudi se ne bomo znali znajti, če se bomo poklali med sabo - ali ne bi bil to žalosten konec?

Kdaj je vam lepo, če kdo umre ali če uživate ob dobri jedi in pijači pri prijateljih? Uživate na pogrebih? Uživate, če gledate kri?

Ali ni bolje, počivati na vroči plaži, plavati v topli morju in kramljati z ljubljenimi? Gledati film, poslušati lepo glasbo?

In kaj bomo za to, da se bomo dobro imeli na tej Zemlji naši, naredili? Vsak zase pa vendarle skupaj?

Jaz bi takole (čeprav je vse velika Utopija):

V vrtce in šole: čustveno vzgojo za vse. Potem na koncu ne bi bilo sodišč in kriminala. Ali res mora obstajati kriminal samo zaradi napačne vzgoje?

Čustvena vzgoja bi naredila boljše ljudi, popravila napake, vzpostavila razmišljanje o sebi, o boljši družbi, izboljšala

odnose, vzpostavila ljubezen in prijateljstvo. In navsezadnje, mislim, da ne bi bilo več kriminala in vojn. Namesto denarja za vojne nahranite rajši milijone brez hrane! V zemljanih je treba najti dobro, spoznati sposobnosti zase in za družbo. In ne bi potrebovali sodišč in zaporov. Vsi bi ustvarjali: zase in za druge. Vsak bi izkazoval svoje talente na svojem področju in sodeloval v družbi. VSAK! Bilo bi VSEM veliko lepše in ne le peščici posameznikov.

Za vse, za vse, za vse! Vsi imamo glavo, trup, roke, noge, vsi imamo sposobnosti za bivanje na tej naši zemlji in tako lahko gremo z ljubeznijo naprej v vseh prostorskih in časovnih kontinuumih na Zemlji in Vesolju!

Seveda se vse začne in konča pri lastni vzgoji za ljubezen, solidarnost... .

Vem, to je moja Utopija.

In kakšen predlog imate VI?

Živijo, človek!

Krivi so vegaterijanci!?

Janko Narat – Jenki

ЈАНКО НАРАТ – ЈЕНКИ!

ZEMLJA - MRTVI PLANET

Jedrske odpade bom zbiral,
in z njimi keš kasiral,
nič na zdravje ne bom gledu,
sam da dnar bo uredu.

Jedu kuro bom iz povinila,
jedrsko solato iz Černobila,
malcal ribe bom iz Voglajne,
pečen kruh iz nuklearne.

Briga me za suho drevo,
slab zrak, okuženo zemljo,
glavno da imel bom dobiček,
in zvrhani mošnjiček.

Fučka mi se za okolje,
če uničim tudi vesolje,
raka strupa in arzena,
jedrskega sevanja problema.

Ozonska luknja je velika,
sonce žge kot pečica,
kdo ustavil krivce bo te,
ki zagiftali so nam vse.

Vodo bomo pili iz plastenke,
dihal zrak iz jeklenke,
na svetu več lepo ne bo,
človek je uničil zemljo.

Človek glavni krivec je,
da uničeno je vse,
tam ko dela se profit,
vedno bo človeška rit.

Nič za bolezen ga ne skrbi,
tud če zdravje mu šibi,
sam da ima on korist,
ostal bo naprej egoist.

Zadenimo Slovenijo

Rado Palir

ԲԳԳՕ ԵԳՂԻՐ

TOŽBA O SLOVENCIH (2)

Čudno je to pleme:
do samega sebe sovražno
in od alkohola in ideologij
vseskozi blazno.

Strašno je to pleme:
razdeljeno, razdvojeno,
skoz vso svojo zgodovino
bratomorno razpoloženo.

Nevarno je to pleme:
nanašalno, sumničavo,
brez humorja in odpuščanja,
mrzlovoljno, v vsem nezdravo.

Tragično je to pleme:
v iluzijah ždi in je brez šans,
smrti in izginotju zapisano
par excellence.

ŽALOSTINKA ZA MOJO DEŽELO

Naša dežela,
prepolna naravnih lepot
in srčnih, poštenih ljudi,
se pred našimi očmi
iz sončnega raja pod Alpami.
spreminja v pekel.
Kraj, kjer je človek sočloveku volk
in so vrata zla
odprta na stežaj.

Laž in prevara se šopirita v njej.
Mogočniki kradejo in ropajo
in puščajo majhnim kvečjemu drobtinice
Prikrito in odkrito nasilje vlada.
Pokvarjenci in izrodki vseh vrst
vpijejo na ves glas,
modrijanom pa so zavezali usta.
Usodo nam krojijo
tujci in tajkuni brez srca in vesti.
Delavci so tlačani in sužnji.
Za mnoge ni dela, še manj pa zaslužka.
Besede človečnost, pravičnost, enakost pred zakonom
so cinične fraze v posmeh trpečim,
ki s stisnjenimi zobmi prenašajo
brezvestno zalego pri koritu,
ki kot poblaznela grabi, grabi...

Skozi stranska vrata so se priplazili
v dobrodelnike naroda maskirani stalinčki,
ki, opiti od oblasti,
v enoumni složnosti
plenijo svoj narod,
potem, ko so ga oropali
vere, upanja in ljubezni.
Zavedeni narod,
ki brez Boga, brez domoljubja, brez tradicije
časti vedno nova zlata teleta.
Vseeno pa se vdanost v usodo in defetizem
polaščata ljudi,
ki so nehote in nevede postali
marionete Antikrista.
Kot da Bog ni umrl na križu
tudi za to ljudstvo...

To ni več sončna dežela pod Alpami.
To ni več dežela Prešerna in Slomška,
ampak dežela morilcev in njihovih prenevedavih sinov.
Dežela nočnih mor
ponižanih in razžaljenih.
Ni več raj pod Triglavom,
ampak dežela Kočevskega roga, Hude jame, Teharij.
To ni več naša in moja dežela.

AFORISTIČNI VADEMECUM PO NAŠI POLITIKI

HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI IN PIL NJENE BLAZNOSTI ... (prosto po Župančiču)

Napredujemo, ni kaj! Za aforizem o politiki si svoje dni lahko šel v arest, danes pa ti ga morda kje celo objavijo in plačajo.

Raje sem kaznovan za besedo kot nagrajen za molk.

Sedanja oblast je zvesta svetlim tradicijam: oživlja tudi cenzuro.
Če ne verjamete, se prepričajte s pisanjem pisem bralcev našim »neodvisnim« časnikom!

Sosedova žena ne zna kuhati, kar pa ni nič hudega, saj ob njeni in moževi brezposelnosti tudi nima kaj.

Borimo se za človeške pravice.
Ob tem imamo vse več borbe in vse manj pravic.

Ne pozabimo, da so upokojenci naša najbolj številna in najbolj perspektivna stranka, saj jih bo prav kmalu več kot zaposlenih.

Mir je človeštvu tako dragocen, da si ga v zgodovini še ni privoščilo.

Toliko vrst raznih demokratov, pa tako kilava demokracija!

Ko se je pri nas rodila demokracija, je bila šibek dojenček, tako da so mnogi upali, da ne bo preživela.

Demo-krati ali **demos-krasti** – to je zdaj vprašanje.

Največ gnoja nam nakidajo na glavo tisti z najčistejšimi rokami.

Želim postati poslanec. Le tako mi bo omogočeno, da bom koristil svojemu narodu z vrtanjem po nosu, branjem pornografije pod mizo in dremanjem.

Postal je politik. Za kaj drugega pač ni bil sposoben.

Impotenca v spolnosti je očitna takoj, impotenco v politiki pa se lahko prikriva leta in leta.

Nalagati prijatelja – lažnivec, nalagati cel narod – politik!

Nisem politik, lagati pa vseeno znam.

Če si prenačelen in prepošten, vstopi v politiko, kajti ta te bo ozdravila v najkrajšem času.

Politiki lažejo nenamerno, nisem pa prepričan, da bogatijo nenamerno.

Rad poslušam politične govore – kot vsi ljubitelji fantastike.

Če bi se politiki od požrtih obljub redili, se od debelosti ne bi mogli premikati.

V politiki obljube obvezujejo k novim lažem.

Naša **politika** je za ljudstvo bolj **po riti ga**.

Le ena kurba je, ki se nikdar ne utruje: politika.

Politika je napihljiva dama, ki pa jo tisti, ki jo imajo v zakupu, ponujajo kot živo devico.
Politika je golaž, ki se rad usmradi, preden ga pojemo.

Koliko se jih je hvalilo, da bi umrli za domovino, jaz pa bi zanjo rad živel!

Volitve so možnost, ki nam je dana, da odločimo, katere prasce bomo spustili h koritu.

Cankarjev narod hlapcev je poslušen in vzgojljiv: na volitvah pretežno volimo tiste, ki nam jih vsiljujejo na televiziji.

Ženski del volilnega telesa je precej predvidljiv: voli preko hormonov oziroma feromonov.

Po vsakih volitvah sem žalosten, ker moji favoriti ne zmagajo.

Niso pravi – ali pa jaz nisem pravi.

Po volitvah sem vedno začuden, žalosten in tih. To je povolilni molk.

Rajnemu Demosu je bila pridobljena oblast kot otroška igrača, ki jo otrok uniči prej, kot bi jo prav spoznal.

Čul sem za politkomisarja, ki je govoril moteče izrazit dialekt.

Na tej osnovi se je hvalil s svojim dialektičnim mišljenjem.

Nacistov, fašistov, komunistov, anarhistov, antikristov in vseh teh –istov se bojim kot hudič križa, tako da so mi sumljivi celo grosisti, flavtisti in šahisti.

S svojo maksimo »desna roka prava, leva potoglava« je bil Slomšek nevede prerok politične prihodnosti svojih rojakov.

Marksizem je bil pri nas pol stoletja glavna podzvrst (znanstvene?) fantastike.

Ljudstvo je lačno kruha in iger, rdečih evangelijev pa več kot sito.

Kdo pravi, da nimamo pravne države?

Imamo celo dve: eno za ljudstvo, drugo za posvečene.

Sporočilo Širčevki:

1. stopnja – sovražni govor (marksoliberalci)
 2. stopnja – verbalni delikt (ortokomunisti)
 3. stopnja – miselni zločin (Orwell)
 4. stopnja – moralna ali celo fizična likvidacija (Hitler, Stalin, Mao ...)
- Čedalje bolj se zdi, da so Pahorja porinili v vrh politike zaradi njegove lepote.
Te je vse manj in manj, pa tudi od preostale nimamo ničesar.

Le kaj se toliko razburjamo okrog Pirana itd, saj ga bo že čez tisočletje zalilo morje?!

Kekčeva »dobra volja« (ki je najbolja) je edini opazni dosežek naše sedanje vlade.

V naši politiki zelo potrebujemo vrednote, prav nič pa trobilce vrednot.

Dobili smo svetnika – mučenca, ki nam bo v pomoč v glavnem za to, da se bomo še naprej medsebojno mučili z našo preteklostjo.

V enoumju rojeni,
v enoumju vzgojeni,
za življenje nebogljeni,
za prihodnost izgubljeni.

»Resnic« je več in vsak ima svojo »resnico«:
eni Kočevski rog, spet drugi Srebrnico.

Za ene je Janša rešitev,
za druge pa potopitev.
Za ene je tisti, ki razdvaja,
za druge tisti, ki osvobaja.

Tajkun – naš sodobni gospod
prav krasno živi brez vrednot.

Politika ima rada narod, ki molči, ko strada.

Denar – sveta vladar in slovenske države grobar!

NEKOGA MORAŠ IMETI RAD

Travestija na Minattijevo pesem

Nekoga moraš imeti rad

Slovenclj veleumno pravi,
ko se na sosedovo soprogo spravi.

Nekoga moraš imeti rad,

Slovenclj se ponosno odreže.
ko snahi v posteljo prileže.

Nekoga moraš imeti rad,

Slovenclj zmagoslavno pravi,
ko k prostitutki se odpravi.

Nekoga moraš imeti rad,

Slovenclj nonšalantno reče,
ko hčeri v zadek ga uvleče.

Nekoga moraš imeti rad,

Slovenclj se izpoveduje,
ko s svojo kuzlo nečistuje.

Nekoga moraš imeti rad,

Slovenclj žalosten povzema,
ko nacejen drevo objema.

Nekoga moraš imeti rad,

Slovenclj glasno komentira,
ko – večni samec – masturbira.

Nekoga moraš imeti rad,

Slovenclj se pred svetom važi,
ko vse in vsakogar sovraži.

DR. ŠTEFAN TISEL

(iz cikla NOVI ŠENTJURSKI PORTRETI)

Njegov priimek rima se na misel,
a v funkcijah je mož odkril svoj smisel.
Šentjurski je poslanec in župan,
nekoč nadstrankar, danes Janši vdan.

Uvožen s partizanske je Planine
kot naročen za blagor domovine.
Je pevec in šaljivec, glavni mik
njegov pa je njegov poklic - zdravnik,

in sicer tisti, ki ti dreza v čreva,
ob nelepem delu pa lepo prepeva,
da od trebušno-ritnih bolečin
na licu mesta, revež, nisi hin.

Slovenskega duha, krvi slovenske
očara vse, posebno stare ženske,
a tudi mladih branit se ne zna:
šibkejši mu pač um je od srca.

Najprej je bil za fajmoštra študiral,
zaradi žensk pa kmalu je sfaliral
in si donosnejši poklic izbral.
Denar stori, da mu za to ni žal.

Iz otroštva mu je ostala trdna vera.
Po cerkvah rad evangelije prebira,
da besen nanj je slednji antikrist
(kaj ni pri tem v ozadju le zavist?).

Na stolih treh sedeč se zdaj razdaja,

predvsem pa slavo, čast, denar osvaja,
domala z aklamacijo izbran,
Šentjurju večno usojeni župan.

POLITIKI

Nad nami so, če hočemo ali pa ne.
Zapovedano mogočni
kot inkovski bogovi,
ki jih je treba le častiti in jim žrtvovati.
Bolj za šalo kot zares
so razvrščeni po strankah,
ki pa jih večina njihovih volilcev
ne uspeva ločevati.

Živijo (in to ne slabo) od obljub
Z njimi namesto s vsakdanjim kruhom
krmijo svoje ljudstvo.
S televizijo in tiskom vseskozi skrbno
retuširajo svojo podobo
in brez nehanja kompulzivno
kuhajo svoje potuhnjene blefe,
maskirane z evropskimi zvezdami,
ali pa namočene v sok srpa in kladiva.

Narodu, za nos potegnjenemu brez izjeme
in sitemu njihovih rdečih in črnih evangelijev,
preostaja samo še mehanično ploskati
ali pa zagrenjeno molčati
in samozavajajoče misliti
na maščevanje na volitvah,
kjer pa so vedno vsi razočarani,
ker nikoli nimajo dovolj
(v politiko se pač ne vstopa

zato, da bi imeli manj
in da bi bili še večji ničeti kot sicer).

Politiki so pač primerki vrste homo sapiens
ki se ukvarjajo z javnimi zadevami,
čeprav pretežno za zasebni blagor,
svoje volivce pa prepričujejo,
da so zanje in zaradi njih - o sveta preproščina,
zaradi katere se dela z ljudmi,
kot dela prasica z bučo!

Tako premišlujem o politikih
v zame redkih trenutkih jasnosti,
na proslavi pa bom kot narkotiziran
pozabil na volkove iz rekla
»človek človeku volk«
in mlaskal partizanski golaž
ter navijaško tulil z množico
»Živeli politiki!«

JAVNO OPRAVIČILO

To informacijo mi veleva moralna dolžnost pa tudi pravilo *fair play*. Oseba, zaradi katere jo posredujem javnosti, morda ne bo zadovoljna z njo, češ da je zakasnela in zato ne dosega svojega namena, morda pa bo celo prizanesljiva in mi priznala vsaj pozitiven namen. V opravičilo sebi moram reči, da sem se pozanimal, če bi lahko javno priznanje svoje krivde objavil v nekem časopisu, pa sem iz njihovega medlega in nejasnega odgovora takoj dojel, da jih takšna stvar vse prej kot zanima, prav tako pa po njihovem mnenju ne zanima njihovih bralcev. Po svojih odklonjenih prispevkih

več našim časopisom, zlasti za rubriko »pisma bralcev« (ki tudi menda niso bili aktualni in zanimivi za bralce) sodim, da me imajo »na seznamu nezaželenih«, ker pač politično nisem prave barve in nisem servilen aktualni levi oblasti – tisti, ki danes vse bolj razvidno demonstrira katastrofičnost levega vladanja. Saj bom nazadnje postal politično paranoiden in začel verjeti v udbomafijske mreže ...

Gre pa za tole: V jubilejnem, 11. literarnem zborniku šentjurskih literatov s podnaslovom »Z besedami mladosti« - uredil sem ga jaz – je bila tudi objavljena (kot zadnja, pač zaradi abecednega reda) pesem **Biti popoln** avtorice **Tatjane Strmčnik z Ravn** na Koroškem, članice našega prijateljskega koroškega literarnega društva iz Mežiške doline. V pesmi sem si kot urednik izdaje dovolil drobne, skoraj neznatne spremembe, kot se je to zgodilo še kje drugje. Žal me je pritiskal čas in tako ni bilo možnosti dogovora z avtorico pesmi. Še danes sem prepričan, da je bil moj poseg z zamenjavo pridigarske drugoosebne dikcije z bolj nevtralno tretjeosebno, z omiljenjem po verski nestrpnosti dišečega očitanja in pa s korekturo nekoliko netekočega ritma stihov pesmi le-tej v korist in sploh ni posegal v njeno vsebino oziroma sporočilo in da ga lahko utemeljim do zadnje črke (da bi pa z njim pesem iznakazil, je pa že narcisoidna in po malem paranoidna nebuloza).

Februarja lani pa sem bil za ta svoj »poseg« nagrajen s ploho besa, ogorčenja, groženj in očitanja, skratka deležen napada na kompletni fronti. Avtorica me, potem ko se je zaradi storjene ji »krivice« posvetovala s svojim advokatom, obtožuje nič manj kot uničevanja oziroma zlorabe njene intelektualne lastnine in prestopka zoper avtorske pravice. Z v glavnem malenkostnim kozmetičnim posegom v pesem sem baje pesem »čisto iznakazil« in »spremenil pomen njenega sporočila«. S tem naj bi dokazal svojo nekulturnost, za kar

bi bila za avtorico edina dostojna uteha tožba na sodišču in odškodnina – kako sijajna nagrada za gratis urednika neke lokalne knjižne izdaje! Mi pa Strmčnikova milostno predlaga javno opravičilo za moj »zločin«.

Glede na njeno željo, a precej manj zaradi lastnega prepričanja, se ji v temle zapisu **opravičujem za krivico, ki sem ji jo storil** z domnevno prekoračitvijo uredniških pooblastil v knjigi, katere gradivo sem kar je moč dobronamerno izbral, uredil in jezikovno pregledal (lektoriral). V zadnji konsekvenci se torej moram posipati s pepelom in izreči svoj **Mea culpa**. V svoje opravičilo oziroma za razumevanje svojega inkriminiranega posega v pesem naj dodam, da pesmi po prvem branju nisem mislil vzeti v izbor, ker se mi je zdela agitatorsko moralistična, potem pa sem se lotil drobne spremembe, s katero sem po moje ta ton odpravil, samemu sporočilu pesmi pa ni bilo nič odvzetega. Menim, da bo avtorici najtemeljiteje zadoščeno z objavo njene originalne verzije v primerjavi z »mojo« fuš-verzijo.

Četudi po morebitnem pogovoru o pesmi morda ne bova poenotila svojih stališč glede tele najine zadeve, upam, da ostajava prijatelja, saj jo kot pesnico cenim in spoštujem in sem ji hvaležen, ker mi je poklonila knjigo svoje poezije. Prav tako upam, da ne bo nehala sodelovati z našim literarnim društvom, zlasti ker se ji ni treba bati, da bi še kdaj nastopal v vlogi urednika. Moram priznati, da sem po njenih grožnjah s sodnijo celo razmišljal o izstopu iz društva, ki sem mu v času izdaje našega jubilejnega 11. zbornika po sodbi večine predano predsedoval. Preveč sem zasvojen od pisanja, da bi lahko to storil, toda cmok v grlu ostaja...

Tu sta zaradi primerjave obe različici pesmi: originalna in »moja« - po avtoričinem mnenju kriminalno predelana, zrela za sodnijo zaradi kršenja avtorskih pravic:

BITI POPOLN

*Sem, kar sem.
Nisem popolna.
Mislijo, da nisem po božji podobi.
Zakaj nas verniki tako obsojate?
Ker ne verujete, da je Bog vedel, kaj počne.
Tudi mene je ustvaril.
Kaj smo mi v primeri s strahotami,
ki ogrožajo svet?
Vojna, lakote, pokoli, terorizem...
Verni pa svarite pred geji, invalidi, drugačnimi,
ki vam kradejo zveličanje.
Popoln svet ustvarjamo vsi.
Lepi – grdi, bogati – revni...
Ne življenje ali smrt,
ne angeli ali demoni
nas ne ločijo od zvezd.
Vendar pri vrelcu sreče
nismo vsi dobrodošli.*

BITI POPOLN

*Sem, kar sem.
Nisem popolna.
Mislijo, da nisem po božji podobi.
Zakaj nas verniki tako obsojajo?
Kaj ne verujejo,
da je Bog že vedel, kaj počne?
Tudi mene je ustvaril.
Takšno, kakršna sem.
In kaj smo mi v primerjavi s strahotami,
ki ogrožajo svet?
Vojna, lakote, pokoli, terorizem...
Verni pa svare pred geji, lezbijkami in drugačnimi,
kot da jim kradejo zveličanje.
Popoln svet ustvarjamo mi vsi.
Lepi, grdi, bogati, revni...
Ne življenje ali smrt,
ne angeli ne demoni
nas ne ločijo od zvezd.
Njihovi otroci smo.
Vendar pri vrelcu sreče
nismo vsi dobrodošli*

Torej: z oproščenjem in za pomiritev

Lepotice brez snubcev

Natalija Plemenitaš Fuchs

Natalija Plemenitaš Fuchs

DNEVNIK ŽUPANSKE KANDIDATKE

KAJ VSE MORA IMETI ŽUPAN/ŽUPANJA?

Vam povem, da ni čisto lahko reči samemu sebi: postal bi župan/postala bi županja. Najprej nastopi boj s samim sabo: Bom zmogla? Kaj če ..., kaj če ne ..., kako bo ..., sem sposobna? Lahko? Me podpirajo? Kaj če se osmešim? Kaj če me ne marajo?

No ja, potem vprašaj domače, kaj menijo o ideji. Pa prijatelje. Znance. Predstavnike političnih strank, ki jih prosiš za podporo, ki ti, ker si pravzaprav novinec na političnem parketu, nekoliko z negotovostjo pritrldijo, pokimajo, te potrepljajo po rami, ti čestitajo za pogum in si naprej mislijo svoje. Ponavadi mislijo, da stopaš na tanek led ali na mokro plesišče, kjer lahko še takemu mojstru hitro spodrsne in pade.

Zato pa, dragi moji, moraš vedno in povesod v prvi vrsti verjeti vase. Zaupati v svoje sposobnosti. Jaz vedno pravim: če lahko drugi, lahko jaz še boljše. Takšno je moje vodilo v življenju. Takšno bo tudi vodilo v moji predvolilni tekmi.

No, in kaj vse naj bi imel župan/županja: v krutem svetu marketinškega propagiranja naj bi bil lep, pameten, bogat, priljubljen, prilagodljiv, ljudski človek, pripravljen na krizne situacije, psihično močan, fizično utrjen, postaven, prebrisan, zvit kot presta, imeti moraš namazan jezik ... pravi multipraktik, vam rečem. Pričakovanja so velika, vsak zase pa ve, kaj lahko ponudi volivcem. Veliko je namreč poklicanih, malo jih/nas bo izbranih. Upam na najboljše.

PREDVOLILNE OBLJUBE

Že videte plakate, s katerih se smehljajo prijazni politiki, manj je političark seveda (op. avtorice: pa smo ženske ponavadi bolj »fejst«!?) ter s svojo podobo skušajo pozitivno vplivati na voljo volivcev in volivk? Ste že dobili na domače naslove kupe prijaznih biltenov, informatorjev, letakov, polnih predvolilnih obljub? Če ne, še boste. Volilna kampanja pred lokalnimi volitvami se bo zaostрила zadnji teden pred 10. 10. 2010.

Meni, kot organizatorici volilne kampanje, se zdi večji del volilne kampanje Sizifovo delo. Metanje denarja z lopatami čez okno. Pomemben je človek, ki kandidira. Njegove osebne lastnosti, ne videz. Njegovo znanje, sposobnosti, kompetence, ki jih na oglasnih sporočilih ne more predočiti volivcu. Pameti pa s plakata ali lepe fotografije ni moč razbrati. Lahko pa kaj hitro razbereš, koliko denarja ima na razpolago človek/stranka/lista/gibanje za financiranje volilne kampanje. In pri tem me kar strese, ker vem, koliko take reči stanejo ...

Veste kaj me še moti pri vsem tem: največjo moč imajo tisti, ki so trenutno na oblasti. Ti se lahko hvalijo, da so naredili to ali ono cesto, odprli vrtčevski oddelek, naredili igrišče ... Kot da so to res naredili sami? Se vam ne zdi, da bi se s tovrstnimi ali še večjimi uspehi lahko bahal kdorkoli izmed nas, če bi imel v rokah proračun občine?

Pa obljube. Čudežne obljube, ki nemalokrat prekašajo tudi nadnaravne sposobnosti Jezusa samega, ki je iz vode naredil vino, ali pa so blizu čudežu v Kani Galilejski ...

V občini, kjer je na razpolago dobrih 900.000 evrov težak proračun, je težko karkoli obljubiti. Zato so se eni že začeli

posluževati zahrbtnih dejanj, s katerimi želijo na podel način oblatiti, izničiti nasprotnika. Čeprav z lažmi in praznimi, zvitimi besedami.

Mi ne obljubljamemo nemogočega. Na razpolago vam dajemo svoje znanje, kompetence, sposobnosti, energijo, optimizem, ideje, voljo ... Na vas pa je, da odločite.

ŽENSKA IN POLITIKA

Sem ženska in kandidiram za županjo. Sem ženska in »se grem« lokalno politiko. Sem mlada, zaposlena, poročena ženska, mati dveh majhnih otrok. Ja, pa vseeno kandidiram za županjo, prav tako za občinsko svetnico, za povrhu pa sem še organizatorica volilne kampanje. Spogledujem se s politiko, ki je tako rekoč rezervirana za moško populacijo. Ker verjamem, da ni razlik med spoloma, ki bi vplivale na participacijo v politiki. Verjamem, da so razlike med spoloma prisotne v fizični moči, pri umskih dejavnostih pa jih nikakor ni. No, razen kolikor si jih sami ustvarimo. Ali nam jih skušajo vcepiti drugi. Sem ena redkih žensk, ki kljub vsakodnevnim obveznostim verjame v lasten uspeh. In verjamem v druge ženske. Sem ženska, ki se ji »ženske kvote« ne zdijo primeren način vključevanja nežnejšega spola v politiko.

Na lokalnih volitvah 2010 je zakonsko predpisan delež žensk na listah za občinske svetnike 30 %. Čez štiri leta se bo ta delež še povečal. Zakonodaja vsebuje ukrep za zagotovitev večje udeležbe ženske na volitvah, se pravi odpravo diskriminacije in večjo enakopravnost žensk v politiki. Vendar, ali predstavlja zakonsko določena kvota postopnega povečanja žensk v politiki tudi pozitiven rezultat - zagotovilo, da bo že na letošnjih lokalnih volitvah žensk županj in žensk svetnic več? Ali pa so ženske kvote le tolažilni ukrep, ki naj

bi dal ženskam po tistem upanje, da na volitvah sicer lahko sodelujejo, nikoli pa ne bodo podprte s strani volilcev v tolikšni meri kot njihovi moški kolegi? Bo torej zakon - mrtva črka na papirju - odstranil vsako oviro za vstop žensk v politiko? Po moje bomo morali ovire zbrisati najprej v naših glavah, šele kasneje nam bo zakon lahko dober temelj za politiko odprtih možnosti za oba spola.

Na naši Neodvisni listi za Dobje nastopamo tri ženske. Ne zaradi ženskih kvot. Nastopamo zaradi trdnega prepričanja v naše znanje, sposobnosti, kompetence. Verjamemo, da lahko z znanjem in prefinjenim ženskim občutkom naredimo za naš kraj največ. To dokazujejo tudi naši volilni programi.

Sem ženska. In verjamem, da bo jutrišnji dan že bolj prijazen za vstop žensk v politiko.

OBLJUBLJATI ALI NE OBLJUBLJATI SPREMEMBE?

V predvolilnem času nas večina kandidat in kandidatov bombardira z vелеumnimi idejami o nujnosti spremembah. *»S spremembami naprej; Potrebujemo spremembe; Z nami bo vse drugače; Tvoj kraj potrebuje spremembo ...«.*

Svoj živi dan še nisem videla junaka, ki bi si v predvolilnem boju upal obljubiti, da bo delal vse tako in zgolj tako kot njegov predhodnik. Da je z vladavino njegovega predhodnika vse v redu, vendar si kljub temu želi biti njegov protikandidat ... Smešno, kajneda. Če je vodstvo dobro, zakaj bi ga ljudstvo sploh želelo spremeniti?

Strah pred spremembami je človeški vrsti najbrž prirojen. Najlažje živiš, ko preživiš fazo adaptacije, se ustališ, potem pa kot »bubreg v loju« zreš v svet in se ne obremenjuješ več

z okolico. Kakšne spremembe neki. Če je lažje živeti brez njih. Po ustaljenem ritmu.

Volivke in volivci se bojijo sprememb, zato ne vem, če je obljubljanje drugačnosti pravi predvolilni prijem. Naša lista poudarja pomen znanja. Z znanjem bomo nadgradili, kar je dobrega. Z znanjem bomo spremenili, kar je slabega. Z znanjem bomo utirali nove poti v našem Dobju.

NAJ LJUDJE RAZMIŠLJAJO!

Sam samcat človek je nemočen. To govori že Sveto pismo. To začutiš tudi, ko se začneš pripravljati na volitve. Kaj boš sam kandidiral, če potrebuješ za samo dobro, kleno ekipo. Tako, ki se ne boji padcev. Tako, ki te bo podprla v najbolj temnih scenarijih. Od ljudi, ki se borijo z mano, zahtevam, da vložijo v predvolilni boj sebe. Kolikor jim čas dopušča. Da se začnejo poglobljati. Kot neke vrste mentorica, ki se je štiri leta kalila v občinskem svetu, sem jim na začetku povedala, da naj se nikar ne ustrašijo, ko bodo začeli razmišljati o dobrem in slabem. Kajti ideje jim bodo v tistem trenutku začele vreti na dan. Tisto, kar so vrsto let potiskali globoko v sebi, kar so slišali iz najbližje okolice, tisto je in še bo privrelo na dan kot najbistrejši potok dobrih idej. Idej, ki bodo naš kraj naredile boljšega. Za naše bivanje v njem. Za naše otroke.

Od ljudi, ki delajo z mano, ne zahtevam nemogočega. Ne želim in nočem, da razmišljajo kot jaz. Nočem, da podprejo vsako mojo idejo. Z njimi želim debatirati. Želim dober *brainstorming*, ki rodi iz stotih idej eno, najboljšo. Želim samo, da razmišljajo.

Tudi cilj naše predvolilne kampanje je, da prebudimo v volivkah in volivcih tistega zaspanca, ki morda biva v njih.

Tistega nemočnega otroka, ki ve, da se mu godi krivica, pa ne upa kričati. Želimo, da naš način razmišljanja prebudi občanke in občane. Želimo samo, da ljudje začnejo razmišljati. S svojo glavo.

DOKTORJA KURJE FIZIKE ZA ŽUPANA!

Ko kandidiraš bodisi za župana bodisi za svetnika, moraš pri kandidaturi navesti tudi svojo izobrazbo in delo, ki ga opravljaš. Marsikdo izmed nas bi zase seveda želel, da je bolj izobražen, da je njegov poklic dobro sprejet pri volivkah in volivcih, da opravlja lepše in bolj plačano delo. Pri volitvah je pomembno, da se volivcem predstaviš v najbolj svetli luči, zato si eni izobrazbo in delo pridno priredijo.

Tako imamo tudi v našem malem Dobju, kjer vsak o vsakem vse ve (op. avtorice: tudi to, kakšno šolo je sosed ali soseda obiskovala je čisto jasno vsakomur, pa če je kdo na faksu kakšen letnik ponavlja tudi ...), kandidatke in kandidate, ki si za vsake volitve pridno priredijo izobrazbe in poklice. Enkrat si tako kmetijski tehnik, na naslednjih volitvah kmetijec, potem še samo kvalificiran delavec. Dejansko pa imaš samo končano osemletko pa kandidiraš za župana ...

Se čudite? Ja, to je dovoljeno in dokler to dopušča zakonodaja, je pač možno, da se na kakšnem razglasu volitev ali glasovnici na volišču znajde tudi kakšen kandidat z doktoratom iz kurje fizike. Čeprav bi dejstvo o izmišljeni izobrazbi utegnilo grdo vplivati na voljo volivk in volivcev. Ampak, dokler to dopušča naša država in dokler to dopušča vest posameznika, ki kandidira pod pretvezo višje izobrazbe, potem mi nimamo kaj za »jamrat«. Bomo pač imeli župana z velikim razkorakom med dejanko in namišljeno izobrazbo. Samo, da nam je všečen ...

SOVRAŽNI GOVOR

Ker sem ženska in nastopam na političnem odru, ki je namenjen, vsaj dejstva kažejo na to, moškimi, sem podvržena posebnemu postopku: z mano bi morali ravnati kot z manjšino. V naši občini se kosam s tremi moškimi. V sosednjih občinah Šentjur in Laško pa sploh nimajo ženske kandidatke za županjo.

Če sem pogumna? Morda, tako so me namreč učili in tako jaz učim svoji dve deklici. Tekmujem le tam, kjer se počutim sposobno, kompetentno. Jaz ljudi ne delim glede na spol. Svoje protikandidate ne vidim kot MOŠKE, ampak jih ocenjujem kot manj in bolj sposobne tekmece.

Če se me kaj bojijo? Glede na odziv, ki sem ga doživela včeraj, ko je ena od strank posredovala predvolilni letak po dobjskih gospodinjstvih, bi si upala trditi, da vsaj malo. V tem letaku me namreč omenjajo kar z imenom in priimkom. Pravzaprav ne vem, če me želijo ponižati, razčlovečiti, ustrahovati - kajti potem bi tu lahko šlo že za znamenja sovražnega govora ... Ali pa mi samo nehote delajo brezplačno reklamo.

Kdor zna uporabljati moč argumentov, ne bo nikoli in nikdar uporabil tako nizkotnih dejanj, kot je sovražni govor. Jaz stvari, ki jih napišem, argumentiram, podkrepim z dokazi. Ne pišem tja v en dan. Eni pa se ponavljajo kot obrabljene kasete: »eni so proti vsemu ..., eni kličejo inšpekcije ..., eni niso za napredek v kraju ..., če ne bi bilo nas, v Dobju ne bi bilo ničesar ...«. Pa če bi to vsaj res bilo ...

Kultura kandidatov, ki nastopamo v županski tekmi, se kaže tudi v umetnosti upravljanja z besedami. Ja, tu se pa pozna, če je kdo v šolo hodil, ali pa ni.

SKORAJ ŽUPANJA ...

Včeraj, dan po drugem krogu volitev za župane, je bil zame povsem običajen dan. Zjutraj sem opravila še nekaj klicev, se zahvalila podpornikom na Facebooku, napisala nekaj izjav za medije ... Popoldne sem peljala z eno roko starejšo hčerko na angleščino, mlajšo pa držala z drugo roko pod pazduho. No, pa je življenje zopet v ustaljenih tirnicah. Pogrešam adrenalin, pogrešam pritiske ... čeprav me je v preteklih tednih včasih od silnih naporov tudi v želodcu občasno stiskalo. Najsi je človek še tako zaverovan sam vase, samozavesten in prepričan v lasten uspeh, pridejo včasih dnevi, ko preideš v fazo poglobljenega razmišljanja in se sprašuješ: Kaj, če?

V nedeljo sem dobila na lokalnih volitvah dobrih 46 % glasov podpore volivk in volivcev iz občine Dobje, na kar sem sila ponosna. Četudi si poražen, je najpomembneje, kako se počutiš globoko v sebi. Se počutiš zmagovalca ali poraženca. Pomembno je, kakšen spanec imaš, ko razmišljaš o prihodnosti. Kako si zadovoljen z vsakdanjim življenjem. Jaz trdim zase, da mi sicer manjka adrenalina, kljub temu pa imam fenomenalen občutek, da moja, naša prizadevanja niso bila zaman. Počutim se kot zmagovalka. Pa tudi dobro spim, razen takrat, ko dojm mlajšo dojenčico in ko me prebudi lulanje starejše hčere.

Važno je, kako človek diha. S polnimi pljuči diham te dni, ker smo uspeli v Dobju »odpreti« oči kar nekaj ljudem. To pa je bil moj cilj. Nisem želela zmagati čez noč. Ljudem sem hotela pokazati, da obstaja druga pot, drugi, sposobni ljudje. Da ni vse načrtano vnaprej. Da moramo biti borci. Da moramo verjeti v svoje cilje. Vsak dan. Da je samo za borce, za ljudi, ki dobro in pošteno mislimo, še odprta prihodnost.

Avtorica se je na lokalnih volitvah 2010 potegovala za županjo Občine Dobje.

Turizem po Guzejevo

Marija Plemenitaš

Marija Plemenitaš

OSAMLJENI PLANET

... PRED 12 LETI ...

Na Osamljeni planet se je z letečim krožnikom pripeljal sam nekdanji predsednik Jugoslavije Jožek - Tito, da naredi *orngo*, saj se že rajni iz Osamljenega planeta v nebesih pritožujejo, kaj se gredo njihovi potomci, da je tak vik in krik na tem malem planetu.

Tito je poklical tri najglasnejše može, kandidate za župana z Osamljenega planeta: priletnega bogatina, kmeta na višku moči in ustvarjalnosti ter študenta brez cvenka. Vsem trem županskim kandidatom je podaril vrečo nemških mark, jih tako pomiril in brez besed izginil.

Bogatin je pograbil vrečo z denarjem, se usedel v opel kadeta in se takoj odpeljal v mesto na banko. Mimogrede se je ustavil v trgovini z razprodajo čevljev in si svoje že oguljene zamenjal za nove po najnižji ceni, ostali denar pa varno naložil na banko z najvišjimi obrestmi v prepričanju, da moraš *šparat* takrat, ko kaj imaš.

Kmet se je prijel za glavo ob tolikšnem bogastvu. Vso noč ni mogel spati, ker je modroval, kako bi najkoristneje razdelil denar. Nekaj ga je porabil za otroke in družino, si nabavil nov traktor s priključki, napolnil hlev z živino, si postavil novo hišo, del denarja pa vložil v intenzivno biokmetijstvo.

Pameten študent si ni delal preveč skrbi, kako porabiti vrečo denarja. Iz sosednjih planetov je povabil Zvezde, ki so pele na veselicah, ki jih je organiziral, osamljeni planetčani so pili, peli, plesali in se z jeziki bojevali ter v predvolilnem času pljuvali drug po drugem. Nazadnje jih je posul z zgodovinskim ognjemetom, ostali denar je porabil za turizem in izobraževanje.

Minilo je dvanajst let. Jožek – Tito se je nepričakovano spet vrnil na Pozabljeni planet. Spet je poklical tri veljake Osamljenega planeta in jih povprašal, kaj so v tem času ustvarili iz podarjenega denarja.

Bogatin mu je pokazal hranilno knjižico, dokument, ki je potrjeval, da si je z obrestmi poleg vreče privarčeval še pol vreče denarja. Pokazal mu je privatno trgovinico in se mu predstavil kot dosmrtni župan.

»**Ovaj, dobro, ali nije baš socialistički,**« je rekel Tito.

Rdeči kmetič mu je pokazal čudovito biokmetijo in mu predstavil svojo prelepo družinico.

Tito se je nasmehnil in ga potrepil po rami: »**Ovaj, vrlo, vrlo dobro!**«

Študent ga je povabil na Osamljenem planetu na Staro domačijo in mu razložil škopnato-turistični načrt planeta. »**Ovaj, intaresantno!**« ga je pohvalil Tito.

Trije veljaki so povabili bivšega predsednika Tita pod velik plastični šotor sredi Osamljenega planeta, kjer je potekala vaška veselica. Takoj se jim je pridružil županov oproda, se predstavil predsedniku Titu in mu zaupal, da ima vsa pooblastila župana, zato mu bo on odgovarjal na zastavljena vprašanja.

Županov oproda je ponudil Titu cigaro. Tito se je začudil: »**Ovaj, havanka?**«

»Ne, družo Tito, to je original Planetanka iz bio-eko koruznice,« mu pojasni oproda.

»**OVAJ, BAŠ KRASNO!**«

Pravkar se je globoko priklonila temperamentna Favšija in začela z recitalom.

Se šušlja in govori, da za osamosvojitve niso glasovali daljnovidni planetani, da so na voliščih zmagale višje sile, dva decilitra vina in barcaffea vonjave mile, ki so jih volivcem županu vdane gospe delile ...

A mi smo se osamili, se od planeta Šentjur odcepili ...

Močan glas županove frajtonarice je prekinil Favšijin recital in ubrano zaigral himno Osamljenega planeta ... Od Planine pa do Kalobja, od Slivnice pa vse do Laškega, s svetlim soncem obsijana občina, Osamljeni planet, meni draga, ooo-občina, ooo-občina ...

Predstavniki štirih močnih strank so s solzami v očeh strumno vstali, se prijeli za srce in glasno zapeli: »Druže Franci, mi ti se kunemo, da sa puta tvoga ne skrenemo« ...

Ostalih stopetdeset krat pet pa je zahtevalo, da Favšija dokonča recital.

»Ovaj, bože sačuvaj, kakva ludnica, pa šta je vama moji planetani, jeli ste poludjeli, da tako vičete i galamite?! Ovaj, oproda, brzo mi pozovi moju drugaricu Pepinu!« je ukazal Tito.

»Se opravičujem,« je rekel zbegani oproda,« gospa Pepina je v cerkvi in na ves glas prepeva: »Marriiiiija vse k tebi hiti, Mariiiiija pomagaj nam ti!«

»Onda mi pozovi moju dragu omladinu, da popričamo, da jo počastim sa bajadera bomboni. Gde ima mladina stanicu?«

»Druže, tovariš Tito, oni so doli v kleti stare šole, v bunkerju za drva so si uredili svoj klub ŠPUKN.«

»Druže oproda, šta ste kazali, jesam dobro čuo? U podrum medžu štakore i miševe ste strpali moju dragu omladinu,

u bunker brez sunca i nade? Znam ja za ovaj bunker. Za vreme drugog svetskog rata tamo je bio zatvoren omladinac i heroj vašeg planeta, drug Tonček Teržan - kurir Kozjanskog odreda. Sa njim bio je zatvoren katolički pop Videčnik sa planeta Šentjur. Pop Videčnik je pobegao kroz prozor učionice i spasio sebi život, a omladinac Tonček je nastradao. Odveli su ga u planet Celje i zatvorili ga u Stari pisker te ga ko 60. taoca objesili. Sram vas bilo, da tako postupate sa omladinom, koja je vaša budućnost. Oproda, kaži mi, gdje vam je parola, koju ste imali napisanu na stjeni osnovne škole za vreme mog socializma - kultura in prosveta to naša bo osveta?«

»No to parolo smo samo malo posodobili in se glasi: Kultura in prosveta, to naša je Jožefa,« je Titu pomembno odgovoril oproda.

»To je fenomenalno, tako se izkazuje zahvalnost junacima naroda. Čestitam!«

»Oproda, molim te, pozovi mi Natalinu. Čuo sam, da je ona vrlo hrabra mlada žena, školovana i kandidira za županju Osamljenog planeta.«

Oproda je na mobitelu vtipkal njeno številko in jo poklical. Natalina se je brž pripeljala, se poklonila ikoni Brozu Titu, ki jo je pozval, da prisede k njemu. »Ovaj drago mi je, Natalina, što te imam priliku upoznati. Volim lijepe i obrazovane žene, koje imaju snagu i u politici. Kaži mi dušo, ima na vašom planetu školovanih žena?«

»Ja, tovariš. Oprostite, gospod predsednik. Osamljeni planet ima zelo izobražene ženske in moške, a žal niso opaženi. Na Osamljenem planetu so zaželeni taki, ki znajo šteti samo do sto.«

»Drugarica Natalina, znaš, lakše je vladati devedesetim glupim nego jednim pametnim. Na planetu imate

demokratiju. Što to znači, Natalina?»

»Gospod predsednik, demokracija po naše je, da pet, ki jih ne zna šteti do sto, preglasi štiri profesorje.«

»Ovaj, bože sačuvaj, jeste li vi normalni? Natalina, kad budeš ti županja, bit će drukčije, zar ne? Ti ćeš spasiti Osamljeni planet iz zaostalosti.«

»Obljubim, gospod Tito, samo vi molite Boga zame in za našo mladino.«

»Draga Natalina, obečavam ti. Oproda, ja znam da imate na Planetu jednu staru lipu. Volio bi, da se ja tamo malo pod njo ohladim i odmorim u njenom hladu, da ne oglušim od galame.«

»Tovariš Tito, jaz bi vam priporočil tepko, ki ima bolj košato krošnjo, lipi že od starosti odpadajo veje. Lahko bi katera padla na vas.«

»Gdje imate tu divnu tepku?»

»No, mi imamo na Osamljenem planetu več tepk, samo ena pa je zaščitena.«

»Ništa ne razumijem to sa tepkama. No, neka ti bude, ovaj ja neću tražiti tu zaščitenu tepku, neka ji crvena sja, ostajem pod šatorom. Oproda, molim, pozovi mi vaš Grič, da mi nešto lijepo odpeva o vašem planetu.«

»Se opravičujem, KD Grič je »otišal ča« na Planet Šentjur in niso dosegljivi. Sedaj prepevajo še samo tam.«

»Pa šta je sa vama, kakva ste oblast, da vas niko ne sluša? Ja sam za vrijeme socializma i za vrijeme mog vladanja za neposlušne imao Goli otok. A što imate pak vi u demokratiji?»

»Ooooo, mi imamo bohorsko vodo, če ljudje našega planeta niso poslušni, jim zažugam, da bodo ostali brez vode, pa takoj »pali«, še posebno na volitvah.«

»No, družo oproda, ličiš mi učeno. Kaži mi iskreno šta bi htio biti ako te povisim?»

»Družo Tito, jaz sem samo Franci, želel bi pa biti župan Franci!«

»Baš krasno, to bi htjeli biti i crveni poljoprivrednik i drugarica Natalina. Vidjet ćemo, koga ću povisiti. Družo oproda, ti i župan imate penziju, trebali bi otići na odmor. Neka rade mladi, koji imaju puno snage i znanja.«

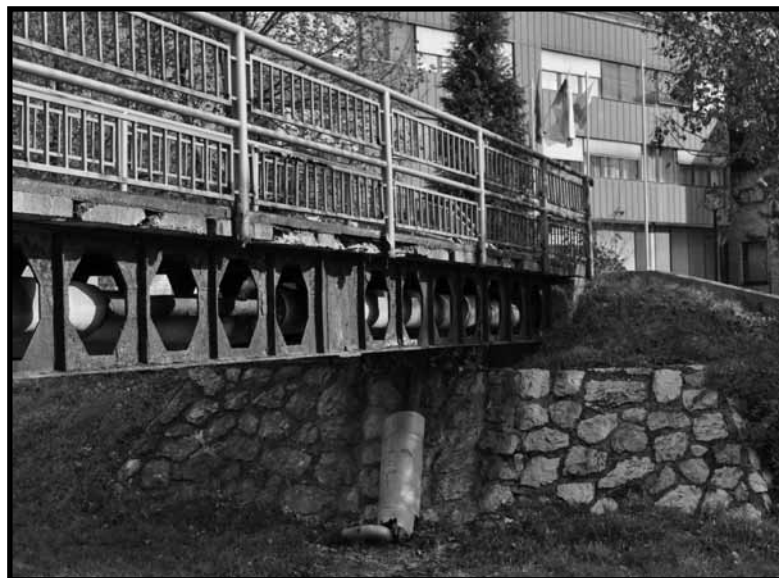
»Naj vam pokličem županove harmonikarje našega planeta, da vam zaigrajo našo himno?»

»Da, volio bih čuti to čudo, da se malo opustim.«

Vonj čevapčićev je preplavil dogajanje pod šatorom. »Se opravičujem, čevapčići so že pečeni, vas lahko postrežemo?» je oproda vljudno vprašal Tita.

»Moje vrijeme je prošlo. Trebam se vratiti u nebesa. Moram vam kazati, da mi sve to puno miriše po Balkanu.«

Ali je kaj trden most?

Ivanka Podgajski

Ivanka Podgajski

SOBA ŠTEVILKA TRI

Po poklicu je bila fizioterapevtka in že nekaj let zaposlena v domu starostnikov Zrelo sadje. Narahlo je potrkala na vrata številka tri in nasmejana vstopila v enoposteljno sobo s čudovitim razgledom na gozd in del cvetočega sadovnjaka.

»Dobro jutro, gospod Volk. Ste dobro spali prvo noč v našem domu?«

»Kaj pa vam mar, kako sem spal. Kdo pa ste vi in kaj bi radi od mene?«

»Sem fizioterapevtka Ruža. Od vas bi rada sodelovanje in prijazen nasmeh. Začela bova z razgibavanjem desne roke in noge, ki sta težje gibljivi po rahli kapi.«

»O, vi pa že ne boste šarili po mojem telesu. Hočem fizioterapevta. Pokličite direktorja, sva prijatelja, da se bova pogovorila. On je bil pred leti moj šofer. Sva člana iste politične stranke. Ob delu je z mojo pomočjo doštudiral in postal diplomirani ekonomist. Tudi denar sem mu posodil za nakup solastniškega deleža tega doma. Ja, ja, naša stranka je glavna. Mi bomo odločali na volitvah. Imamo same odlične kandidate, politično visoko usposobljeni kader. Samo tisti nekaj velja, ki ima denar. Denar je sveta vladar, zanj dobiš vse, prav vse, vi, vi ...«

Ruža je vse čas njegovega govorjenja strmela vanj in njene temne oči so bile začudene. Nikoli ji nihče od oskrbovancev ali bolnikov ni govoril takih besed. Stisnila je pesti, se zavrtela na petah in urno odšla iz sobe. Sklenila je stopiti k direktorju in mu povedati prav vse, čeprav ni rada prenašala čvek. Le kako mora človek, ki je bolan, pravzaprav gibalno prizadet, govoriti o politiki – strankah in denarju, namesto o zdravju. Bog mu pomagaj, sicer pa je gospoda poznala iz časopisov. Vedela je, da je bogataš, strokovnjak na področju bančništva, intervjuji z njim so bili vedno ostri in kratki. Direktorjev obisk pri prijatelju je bil dolg. Prej ko je zapustil

sobo številka tri, je še dodal: »Oskrbovance in bolnike ne zanimajo politični veljaki, ne zmaga na volitvah, tudi solastniški deleži ne – denar pa le toliko, da z njim krijejo stroške mesečne oskrbovalnine. Ubogaj zdravnika in Ružo, hvalo in ponos odloži na stran, če hočeš sebi dobro.«

Ruža se je vrnila šele naslednje jutro. Bila je prijazna in takoj začela z vajami in razgibavanjem. Pacient je sodeloval, da bi pozdravil, se ji opravičil ali rekel kako lepo besedo, mu ni prišlo na misel. Le zakaj?

Minil je mesec vsakodnevnega dela, ki ga je Ruža z veliko mero potrpežljivosti in zavzetosti opravljala v sobi številka tri. Tu in tam ji je pacient le namenil kako besedo. Ni pozabil povedati, da mu je ime Nik, da je že dve leti vdovec in da zmore plačati vse usluge. Ob vsem tem se je Ruža le rahlo nasmihala in si mislila svoje.

V začetku drugega meseca dela z bolnikom je nekega jutra stopila v sobo s sprehajalno palico v rokah, rekoč: »Prinesla sem vam jo, da bova z njeno in mojo pomočjo pričela s hojo. Nič se ne bojte, ne boste padli.« Čeprav je v njegovem pogledu zaznala odpor do črne palice, je vendarle poprijel zanj.

Dobro jima je šlo. Po končani hoji je bil utrujen, da se je kar sesedel na posteljo ter med smehom dejal: »Hvala za vse. Vas lahko kličem Ruža? Obljubim, da se bom odslej bolj potrudil.«

Po dveh mesecih se je s pomočjo palice podal v kopalnico in na stranišče. Bil je tako srečen, da mu je prsni koš skoraj razneslo. Po tretjem mesecu sta se z Ružo podala v avlo in direktorjevo pisarno, nekega sončnega dne pa ga je spremljala do klopce blizu gozdiča.

Sedla sta. Ona si je ogledovala zavihek na uniformi, ki so mu popustili šivi, on pa je strmeč nekam v daljavo govoril: »Hvala, da ste zdržali ob meni. Joj, kako sem bil nesramen, še

o plačilu uslug sem govoril. Pa kako sem se hvalil, oprostite mi, bedaku domišljavemu.«

Sin Aljoša se je vrnil iz Amerike, sedaj je čakal še samo hčerko Nino. Aljoša je bil mamin ljubljencek in Nik je bil nanj vseskozi ljubosumen.

Kljub temu da se dolgo nista videla, njun pogovor ni bil nič kaj prisrčen. Zataknilo se je pri sinovih besedah: »No, oče, sedaj ko te je bog z rahlo kapjo opozoril, da je on stvarnik nebes in zemlje in odloča o živih in mrtvih, boš postal menda malo bolj ponižen in prizemljen. Denar in politična stranka nista vse.«

Nik je v trenutku postal rdeč kot kuhan rak in vzrojil: »Ti boš govoril o denarju, ti, ki še v življenju nisi ničesar zaslužil. Imaš akademski naslov, živiš in potuješ pa z mojim denarjem. Postavi se na svoje noge, ustvari družino, da bo v naši veliki hiši odmeval otroški smeh in snahin glas. Bova še naprej živela v njej dva stara mladeniča, in iz vsakega kota se bo plazila negativna energija.« Odslej sta se oče in sin pogovarjala samo po telefonu.

Nika je bolezen močno spremenila. Užival je v drobnih stvareh, sprehodih do gozdička, in ni se mogel načuditi, da bodo v sadovnjaku začeli z obiranjem jabolk. S spoštovanjem je opazoval oskrbovance doma. Nikoli ni poznal usmiljenja, ni vedel za gorje, ni sočustvoval z bolniki, pehal se je samo za denarjem in materialnimi dobrinami. Politiko je izrabljal sebi v prid. Ženina smrt ga je močno prizadela, a ni ga streznila. Ljubil je hitre avtomobile in visoko družbo.

Zavedanje, da zmore zopet sam sestiti na straniščno školjko, se stuširati, obleči spodnjice, zapeti gumbe, jesti pri mizi in uporabljati jedilni pribor, je bilo nekaj čudovitega. Zdaj je bolj kot kdaj prej spoznal, da ima narava dva obraza. Gorje človeku, ki mu pokaže temnega. Nik ga je videl le delno, a že to ga je dovolj spametovalo.

Zdravnik se je odločil, da je pacient že toliko okreval, da sme

v domačo oskrbo ali v zdravilišče. Jabolka v sadovnjaku so obrali, Nina se je vrnila iz Londona in prišla ponj. Čakal jo je v avli. O sreči, ki je »žvrgolela« iz vsakega delčka njegovega telesa ni govoril, ker ga zdravi ljudje ne bi razumeli, tako kot jih on pred boleznijo ni. Nehote so njegove misli dobile krila in poletele v politiko – k članom stranke, ki ga nihče med boleznijo ni obiskal. To so prijatelji? Še najboljši je direktor, kljub temu da veliko govori. Odločil se je izstopiti iz stranke in se odpovedati politiki, spremeniti način življenja, dosledno upoštevati Ružina navodila in pravila ter spoštovati stari izrek, da je zdravje največje bogastvo. Kovinski lesk temnih oči je odseval trdno odločenost njegovih razmišljanj.

Hčerka je stopila skozi široka vhodna vrata. Bila je nasmejana, v rokah pa nosila črno sprehajalno palico. Ruža ji je namreč sporočila, kako naj kupi, ker mora stara ostati v domu.

Bila sta pripravljena, da gresta, le Nik je venomer pogledoval proti direktorjevi pisarni. Je koga čakal? Morda? Nekdo je na hitro odprl vrata. Bila je Ruža, namenjena k njima. V njenih očeh je bilo sonce. Stopil je k njej, ji močno stisnil roko, rekoč: »Nikoli vam ne bom dovolj hvaležen. Pomagali ste mi do zdravja in treznega razmišljanja. Hvala. Sinoči ste mi pri večerji obljubili, da se boste dvakrat tedensko oglasili pri nas doma, kljub temu da na naših vratih ne bo nalepke s številko tri.«

»Vedno držim obljubo,« je odgovorila s širokim nasmehom, ki so ga zaljšale ustnice namazane s šminko v barvi temnordeče češnje.

Spustil je njeno roko ter s palico v desnici in s hčerko na levici odšel proti širokim vratom. Prej ko sta stopila skoznje, sta se obrnila in ji pomahala.

Ruža je počasi odšla po hodniku. Zavedanje, da je zopet nekemu pomagala »na noge«, jo je navdajalo s ponosom, ki je bil posledica hvaležnosti sebi, svoji močni volji, dobremu srcu in zlatim rokam.

Kam nas vodite?

Robert Polnar

Robert Polnar

PRAZNA RETORIKA JE ISTO KOT POLNA POZABA

Uporaba zarjavelega vokabularja in besedne navlake, ki ni več niti sama sebi namen, mi ni po godu, zato temu nasproti postavljam nekoliko nekonvencionalen pristop.

Vsem, gospe svetnice in gospodje svetniki, čestitam za izvolitev. V naslednjih štirih letih bomo odločali o pomembnih zadevah, četudi morda že zdaj kdo misli, da bo vse skupaj bolj podobno društvu za spodbujanje zmerne napredka v mejah zakona.

Dejavno sodelovanje v procesih postavljanja ciljev, snovanja možnih razrešitev, izbiranja ponujenih alternativ, končnem odločanju in spremljanju izidov izvajanja, je naše nelahko poslanstvo, ki ga bomo opravljali v javno dobro.

Nikogar ne bom prepričeval, kaj naj stori in kako naj to stori. Naj vsak ravna po svoji vesti. Rad pa bi, da bi se odločali na način, da bomo znali prepoznati institucionalno inovativnost in zmogli podpreti praktične korake, ki odpirajo vrata prihodnosti.

Lokalna politika, ki je pripravljena na iskanje kompromisov in odkrivanje novih ravnotežij, ima svoj temelj v neodvisnem posamezniku, ki noče biti žrtev zakoreninjenih in zgrešenih stereotipov. Govorim o razmerju individualno nasproti strankarskemu.

Zakaj mislim, da je to pomembno?

Vsaka politična stranka vse bolj sili v to, da bi bila bolj ali manj zaprta kasta, ki se odpre samo v času volilne kampanje, pa še to izključno kot oglaševalsko podjetje. Politični odločevalci strankarskih organizacij poskušajo preseliti

odločanje iz predstavniških političnih teles nekam drugam, v svoje kastno strukturirane in sprivatizirane stranke. To pomeni razvrednotenje modela lokalnega parlamenta in njegovih udeležencev, s čimer so omejene možnosti same politike v celoti. Zato moramo posamezniki in posameznice začeti politično nastopati kot državljani in državljanke, ki se jih družbeni in politični problemi nadvse dotikajo.

Tega ne moremo prepustiti neki stranki, pač pa moramo dobesedno sami prijeti za krmilo. Najprej kot posamezniki, potem pa počasi plesti mrežo združevanja in skupnovanja, ki ni več socialna ali strankarska, ampak celo protistrankarska, torej politična. Brž ko politične stranke, ki niso nič drugega kot sprivatizirana antipolitična podjetja, ki jih krmili en človek, prekrijejo možnost političnega delovanja, imamo težave.

Ne moremo si dovoliti, da bi se prepirali o oslovih sencah samo zato, da bi pozabili, kaj stoji za njimi.

Prepričan sem, da je demokratično soočanje različnih, pa tudi povsem nasprotujočih mnenj, boljša oblika komunikacije kot gluho enoumno trobljenje.

Besedilo je avtor prebral ob nagovoru šentjurskim občinskim svetnikom mandata 2010-2014 na njihovi konstitutivni seji.

Čakajoč krpana

Bogdan Rahten

ԲՕՋԳՆ ԲՅՐԻՇՆ

VELIKANE POZABLJAMO!?

Ob pišmevuhovskem obnašanju pri šentjurskih obeležitvah državnih praznikov, ko na za to predvidenih javnih točkah ni zastav, presneto boren pa je tudi nabor uradnih obeležitev, v oči bode neomikan odnos do nekaterih zaslužnih prednikov s tukajšnjimi koreninami..

V povezavi z Ipavci, izmed katerih so letos lepo počastili Jožeta (galerija, šahisti), ki bi letos obhajal stoletnico, ni veliko za pripomniti, čeprav ne razumem, kaj se mora zgoditi, da bi ob doprskih kipih Benjamin, Gustava in Josipa še kdaj zaplopolale zastave (poleg ostalih priložnosti so brezzastavni tudi Ipavčevi kulturni dnevi, op. a.).

V Podgradu je dandanes najti obeležje avtorju nekaterih ponarodelih pesmi **Valentinu Orožnu**. Le malo je manjkalo da bi 200-letnica rojstva (31. 1. 1808) ostala spregledana.

Lani je bila spregledana 100-letnica rojstva **Miloša Zidanška** (rojen 12. 9. 1909 v Straži na Gori; preminul 8. 2. 1942 na Blokah v boju s fašisti), ki mu v Šentjurju pripada cesta, ki ljudi pripelje semkaj s strani avtoceste, pa je bila gladko prezrta in je o tem na moj namig nekaj napisal Primož Laubič na spletnem portalu Dramlje.info. Na ustno obvestilo takratni predsednik borcev in predsednik *rdeče* stranke ni reagiral ...

Letos se je enako zgodilo z **Jožetom Brilejem**, ki se je v Presečnem pri Dobju rodil 1. 1. 1910 (umrl leta 1981), za časa življenja pa je bil npr. jugoslovanski veleposlanik v Londonu, Kairu in pri OZN ter sedem let predsednik ustavnega sodišča takratne SR Slovenije. V ljubljanskih Dravljah je poznan blokovski kompleks v Brilejevi ulici.

Morda 95-letnica ni kakšen poseben razlog, vendar bi lahko

vsaj nekje omenili, da je bil v šentjurskem Zgornjem trgu 9. 4. 1915 rojen narodni heroj **Dušan Kveder – Tomaž** (umrl 1962.) Med drugim je načeloval štabu Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije, med letoma 1958-1962 pa je bil ambasador v Indiji.

Ob vsem tem ni tako čudno, da se ob lanski smrti **Goceta Kalajžiskega**, mednarodno uveljavljenega slikarja in nekdanjega urednika občinskega časopisa Utrip, v lokalnem časopisu ni znašel tip zapisa *in memoriam*. Na pogrebu, ki je bil streljaj od občinskih meja, so bili mnogi Šentjurčani, pa ni nikomur kapnilo ...

Premoremo prvorazredne zgodovinarje, odnos do zgodovine pa se ne kvalificira niti za »drugo ligo – vzhod«.

POKLON ŠENTJURSKEMU FORUMU

Med letoma 2007 in 2009 je bil Šentjur bogatejši za 11 javnih razprav o različnih aktualnih temah, ki so se večinoma dotikale lokalnega okolja. Vse ni ostalo le med domačimi plotovi, saj je bilo izpeljanih tudi nekaj razprav s širšo tematiko in ne nazadnje odmevom.

Ali se je poskus pod blagovno znamko Šentjurski forum izpel, saj v letu 2010 ni bilo nobenega tovrstnega dogodka? Glavni protagonist, mag. Franc Kovač, ki je v letošnjem letu z izdajo knjige potegnil črto tudi ob 20. obletnici šentjurskega Demosa, je očitno izgubil elan in ko gre iz jarma gonilni vol ...

Stvar je bila eden izmed lokalnih presežkov, katerih vrednost se bo pokazala šele kasneje (oz. se je medtem že, saj je izvorni zapis nastal avgusta!, op. a.). Tovrstno konstruktivno delovanje civilne družbe je bilo za odločevalce v utelešenju občinarjev in strankarskih aparatčikov praviloma deveta skrb.

Ravno ti bi lahko iz tega največ izvlekli - tudi za svojo slavo - in delovali v skupno dobro, za kar so v osnovi izvoljeni (lahko berete tudi: plačani, op. a.). Dotična *modrovanja* so, kolikor je bilo mogoče, ignorirali. Če drugače ni šlo, so v ogenj poslali tudi kakšnega »drugoligaša«, česar vsekakor ni bilo treba, saj je pri razpravah šlo za soočenja različnih pogledov na dokaj visokem nivoju, v konstruktivnem tonu pa so se iskale različne rešitve. Kaj takega je bilo v okviru sej občinskega sveta le utopija. Kot tudi pri čem drugem, bi bilo lepo videti tudi udeležbo predstojnikov nekaterih institucij (ravnatelji, direktorji zavodov ipd.), ki, nenazadnje za davkoplačevalski denar, kreirajo naš vsakdan, saj bi od njih upravičeno lahko pričakovali nekaj več.

Skozi skoraj ducat srečanj se žal ni ustvaril nek korpus angažiranih mislecev, ki bi lahko dodal kaj tehtnega vsakokratnim razpravljavcem, ki so bili bolj neposredno povezani s posameznimi temami, in bi njihovo besedo kdo od prej omenjenih ravno zaradi tega bolj upošteval.

Vsevedarni povsem črno, saj stremutne časovne oddaljenosti lahko ocenim, da so razprave vseeno imele določen vpliv. **Za zdrav družbeni razvoj širše podrifniške skupnosti bi bilo vredno premisliti, da bi setakšniskupi izvajali tudi v prihodnje!**

DATUMI IN NASLOVI RAZPRAV ŠENTJURKEGA FORUMA

10. 4. 2007: **Kakšen je in kako naj se razvije šentjurski šport?** Moderator: **Bogdan Rahten**.

14. 11. 2007: **Dileme šentjurskega zdravstva.** Moderator: mag. **Franc Kovač**.

12. 12. 2007: *neuspešni ustanovni zbor namenskega društva ŠF (...), op. a.)*

1. 4. 2008: **Kulturni center Šentjur ali 1. april?** Moderatorica: **Anita Koleša**.

4. 2. 2008: **O šentjurski kulturi in kulturni politiki.** Moderator: dr. **Jože Rataj**.

oktober 2008: **Šentjurska politika po volitvah.** Moderator: mag. **Franc Kovač**.

19. 11. 2008: **Svetovna finančna kriza - vzroki in posledice recesija.** Moderator: mag. **Marko Diaci**. Gost: dr. **Jan Žan Oplotnik**.

20. 1. 2009: **Aktualne dileme slovenske družbe in Cerkve.** Moderator: mag. **Franc Kovač**. Gosta: dr. **Anton Stres** in **Aleš Gulič**.

17. 3. 2009: **Šentjurske ženske o politiki, kulturi, moških itd.** Moderatorica: **Anita Koleša**.

16. 4. 2009: **Aktualne dileme občinskih financ** Moderator: mag. **Franc Kovač**.

27. 10. 2009: **Ali vemo, kje smo in kam gremo? - pogovor s prof. dr. Jožetom Mencingerjem.** Moderator: **Robert Polnar**.

18. 11. 2009: **Kako izkoristiti potencial legende o razbojniku Guzeju?** Moderator: **Bogdan Rahten**. Organizatorja: **Sekcija za zgodovino pri ŠD Šedina** in Šentjurski forum.

Najpopolnejši pregled zapisov o posameznih razpravah je moč najti v Šentjurskih novicah oz. na portalu Kozjansko.info, kjer so na voljo tudi video nekateri video posnetki.

Ekstremni šport

Polona Sitar

Polona Sitar

VIZ(IJ)A ZA BODOČNOST 1

Pa smo se zopet srečali v našem majhnem kraju, v majhni ulici, v majhnem baru za majhno mizo. Že kar nekaj časa je minilo, odkar sem se z njimi nazadnje dobila. S sošolko iz osnovne šole, z zgornjim sosedom, spodnjim in s tistim, za katerega še sedaj ne vem natančno, kam bi ga geografsko umestila. Recimo, da je »iz tam okol«. Dlje ko smo se pogovarjali, bolj jasno mi je postajalo, kako zelo smo se odtujili. Poslušala sem jih govoriti o tem, kako je biti v službi osem, deset ali štirinajst ur, odvisno od tega, koliko časa jih delodajalec tam potrebuje. Gledala sem te zdolgočasene obraze, vdane v nekaj, čemur niti usoda ne moreš reči, in zrla v njihove mrtve oči. Tudi če si v takšnem tempu življenja naročiš dve kavi, te ne zbudita več.

»Ne veš, kako obupno si želim menjati službo, ampak se mi zdi preveč tvegano,« pripomni kolegica. »Pa saj ni tako slabo,« doda kolega, pri tem pa z vnemo strastnega kadilca prazni svojo škatlo cigaret. To je edina strast, ki jo ima v svojem življenju, pomislim. »Sicer pa moram odplačati kredit za avto, tako da službo potrebujem,« doda tretji. Bolj zato, da prepriča sebe, ne tistih, ki smo mu delali družbo. Pred seboj sem imela mozaik zgodb, ki so se znašle na enem mestu in času, ter križišče različnih poti, ki pa so imele vse podobno vizijo prihodnosti. Ko sem sama začela pripovedovati, da vztrajno bežim od kakršne koli stalne zaposlitve, so se mi samo prizanesljivo nasmehnili. Tako kot so se nam vsem skupaj prizanesljivo nasmihali starši, ko smo jim še kot najstniki pripovedovali o tem, da bomo mi živeli drugače. Da bomo svobodni, potovali naokoli in živeli z danes na jutri. Brez ogromne hiše. Brez službe za osem ur. Brez dragih avtomobilov. Brez kreditov.

Sama pripadam generaciji, ki je otroštvo preživela na prehodu iz socialistične Jugoslavije v samostojno Slovenijo. Ta

generacija ni obnavljala povojne Evrope, ni pripadala hipijem, tudi pank smo zamudili. Takšna »vmesna generacija« ni bila nikoli priča velikim uporom v družbi, zato je poskušala preko glasbene preteklosti razumeti, kaj je pomenilo biti panker v socializmu in kaj kaditi travo ter poslušati Hendrixa na Woodstocku. In ni bilo enostavno čutiti nostalgijo za nečim, česar sami nismo nikoli doživeli, čeprav smo si želeli. Kar koli nam je predstavljalo alternativo temu kapitalističnemu sranju, je bilo za nas dobrodošlo, čeprav se nismo oblačili kot Janis Joplin ali pa nosili irokez. Nekako nam je bilo blizu razmišljanje šestdesetih vključno z revolucijo hipijev na čelu, njihovim pacifističnim prepričanjem, protikapitalistično usmerjenostjo in željo po drugačnem, boljšem svetu. Tudi s pankom smo se lahko poistovetili, saj je napadal družbene standarde in konvencije, čeprav je predstavljal antitezo hipijevstva. Morda smo ta obdobja bolj idealizirali prav zato, ker smo sami pripadali času, ko so velike korporacije hipijevski stil oblačenja označile za »modne« kose oblačil, da bi povečale prodajo. Pankovski videz je bil označen kot »uporniški« in zapakiran v skladu s kapitalistično logiko proizvodnje, ki »upornost« reproducira za večji profit. Danes smo uporni zato, ker je to »in«, ne pa, ker bi to zares čutili. Upiramo se navidezno, ker se nam zdi, da se to sklada z našo zunanjo podobo. Ta upornost se je izrodila sama vase in postal nujen del družbe pri legitimiranju njene ureditve in vrednot. Če je nekoč upornost pomenila ločenost, nestrinjanje in odpor v družbi, se danes upornost zrcali v tem, da greš v korak s trendi.

Naše druženje v majhnem kraju, v mali ulici, v majhnem baru za majhno mizo se je počasi bližalo koncu. Eden izmed kolegov je dejal, da mora biti pred deseto doma, ker zjutraj vstaja ob šestih in se mora naspati. Potem pa so začeli odhajati še ostali. Drug za drugim. Vsak s svojim izgovorom o službi in obveznostih, ki ga čakajo naslednji dan. Preden me je zapustil še zadnji kolega, mi je rekel: »Čim dlje se izogibaj kolesju tega pogoltnega mehanizma, ker ko enkrat padeš noter, se ga zlepa ne osvobodiš več.« Ostala sem sama. S svojim

tempom življenja, ki ne pozna budilke zjutraj ob šestih in ki mi omogoča, da sama razpolagam s svojim časom. Razmišljala sem, kam je izginila naša upornost, ko smo svojim staršem pripovedovali o svojem brezskrbnem življenju. O tem, kako bomo svobodno potovali naokoli in živeli z danes na jutri. Brez službe za osem ur, razkošja in kreditov. Pa ne, da sta bila naša upornost in nestrinjanje z njimi samo navidezna? Smo bili tudi mi uporni samo zato, ker je bilo to »in«, ne pa, ker bi to zares čutili? Se je kapitalistična pošast v nas naselila že ob samem rojstvu, sedaj pa terja svoj delež? Pomislila sem na vse svoje sovrstnike, ki so bili včasih navidezno največji uporniki, sedaj pa se na vse pretege trudijo, da bi si v tem požrešnem mehanizmu, ki iz ljudi proizvaja delovno silo, ki jo lahko po tem, ko je ne potrebuje več, preprosto zavrže, zagotovili čim boljši položaj. Saj ne, da jih obsojam. Seveda jih razumem. Ampak ... Tistega večera so umrle naše sanje.

Natakarica me je prijazno odslovila in dejala, da bo počasi zaprla, ker ni gneče, zato me je prosila, če lahko počasi odidem. In plačam svoj dolg. Tako kot so to pred menoj storili vsi ostali.

VIZ(IJ)A ZA BODOČNOST 2

Stala sem pred eno od mnogih polic v trgovini. Ker nisem točno vedela, kaj potrebujem, sem s pogledom begala sem in tja. Še preden sem ga zagledala, sem zavohala vonj po znoju, ki se je mešal s krvjo, cestnim prahom, bencinom in razblinjenimi sanjami. Bil je v raztrganem in umazanem delovnem plašču, s sivo kapo na glavi in močno porjavelim obrazom.

Eden od gradbenih delavcev, imigrantov iz tujine, ki jih je v Sloveniji vse več. Skupaj sva kupovala kruh. Najcenejšega,

kakopak. Ko sva zapustila trgovino, sva se začela pogovarjati. Dejal je, da je odšel po malico zase in za ostale delavce, in če hočem, se jim lahko pridružim. Začeli so mi pripovedovati o svojih življenjih.

»Ja mogu da radim, ali ne mogu da zaradim,« je dejal Sulejman. Midhad za svoj nezavidljiv položaj krivi delovno vizo. Če hoče delavec prejeti svoje osebno delovno dovoljenje, mora pri posameznem delodajalcu zdržati dve leti, brez zdravstvenega in socialnega zavarovanja, celo brez plačila. Delodajalci jim plačujejo po 30 evrov na mesec, na koncu pa jih, tik preden bi lahko zaprosili za delovno vizo, odpustijo. Niso jim izplačali plač, regresov in drugega, kar bi morali dobiti. Na nikogar se ne morejo obrniti in počutijo se kot sužnji, saj jim je kakršno koli javno izpostavljanje in opozarjanje na svoj položaj strogo prepovedano. Še več – ko delavec, ki nima urejene dokumentacije, hoče uveljaviti pravice, ga iz Slovenije preprosto izženejo. Mujo mi je dejal, da se tukaj vedno počuti kot »stranac«, odtujen od tukajšnje družbe in tudi od domačih. Največja ironija pa je, da delavci, ki delajo tudi po šestnajst ur dnevno, sedaj pri humanitarnih organizacijah prosijo za hrano, saj nimajo niti za preživetje. Življenjske zgodbe Sulejmana, Midhada, Mujota in ostalih so si med seboj podobne, le imena so različna.

Živijo v kontejnerjih ali pa samskih domovih v obliki črke U, ki spominjajo na Foucaultov panoptikon. Razmere v njih niti slučajno ne dosega predpisanih standardov. Najhuje pri vsem pa je, da je prišlo do samocenzure teh delavcev, kar je poleg zakonodaje, ki se ne uveljavlja, tudi največji problem za uveljavitev njihovih pravic. Predlog o dopolnitvi zakona o zaposlovanju in delu tujcev, ki je bil sprejet konec maja, določa, da bo lahko delavec sedaj delal pri različnih delodajalcih. To bi lahko bila izboljšava, vendar pa je v praksi zelo težko zamenjati delodajalca. Dopolnitev zakona ne prinaša praktično nobenega izboljšanja, saj bo mehanizem migracij enak, ker bodo delavci od svojega delodajalca še vedno odvisni. S predpisanimi higienskimi standardi, ki bodo

odslej krojili pogoje bivanja delavcev migrantov, pa bosta lahko policija in inšpekcija nenehno in pod pretvezo, da preverjata njihove bivalne pogoje, nadzorovali migrante in jim s tem onemogočali, da bi se med seboj povezali.

Slovenija se kaže kot dobrodušna mati samo za tiste, ki so njeni »pravi« sinovi. Na smrt se namreč boji za izumrtje svojih »čistokrvnih« potomcev, med katere pa vsi na –ić ne spadajo. Do njih se lahko ta skrbna mati obnaša tudi kot zlobna mačeha. V Sloveniji je še vedno prisoten diskurz, da je potrebno zaščititi domačega delavca, čeprav se je v praksi izkazalo, da se število zaposlenih delavcev doma ne zviša, če tujim onemogočimo delo. Takšen diskurz je posledica devetdesetih let, ko so k nam množično prihajali migranti iz bivše Jugoslavije, Slovenci pa so postavili barikade in vaške straže, s katerimi so izkazali svoje sovraštvo. Sovražen odnos do tujcev danes majhne populistične stranke v parlamentu s pridom izkoriščajo in skušajo pridobiti na številu glasov prav skozi sovraštvo do tujcev.

Direktorica gradbenega podjetja je v svoji izjavi lepo povzela stereotipe, ki jih imamo Slovenci o »tistih na –ić«, ko je dejala, da so delavci pač samo Bosanci, ki jih mi pripeljemo iz njihovega zakotnega sela. Ničesar ne vedo, zato jih moramo vsega naučiti mi. Nekdo jim vendar mora povedati, kako naj se obnašajo v srcu Evrope! Oni pa preprosto odprejo okno svoje sobe in glasno nabijajo tisto svojo bosansko muziko. V Sloveniji obstaja »višji kulturni nivo«, zato naj svoje navade lepo pustijo doma in naj ne onesnažujejo naše čiste Slovenije. Domovino naj nam zgradijo, saj je nam takšno delo pod častjo in preveč naporno, potem pa naj izginejo ven! Če bodo zahtevali plačilo za svoje delo, pa jih bomo izgnali že prej, mar ne? Evropska unija pa še vedno vztrajno streže z javnim diskurzom o škodljivih posledicah ilegalnih migracij, z nacionalističnim protekcionizmom pa prepričuje državljane, naj se bojijo teh notranjih sovražnikov.

Kapitalizem je pravzaprav drugo ime za legalizirano sužnjelastništvo, saj zakonodaja omogoča uvoz delavca, ki ne ugovarja, ni član sindikata in se ne namerava organizirati. Ne pritožuje se nad življenjskimi pogoji, po novem pa ga ni treba niti plačati. Smešno, kako se pri nas poudarja, da moramo zaščititi slovenskega delavca in se boriti za njegove pravice, pri tem pa pozabljamo na zelo pomembno dejstvo, da bomo samo z zaščito tujih delavcev lahko zaščitili tudi domače. Ne pozabimo, da se poskuša standard slovenskega delavca spraviti na standard tujega. Delavci migranti se kažejo kot prototip spodnje meje izkoriščanja delavca. Samo z zaščito tujega delavca bomo lahko izboljšali položaj tudi slovenskemu. Ali kot se glasi sporočilo vedno aktualnega Komunističnega manifesta, ki sta ga napisala Marx in Engels: Proletarci vseh dežel, združite se!

60.000-krat hvala!

Božena Sotlar

BOŽENA SOTLAR

NEKDANJI LJUBLJANSKI ŽUPAN IVAN HRIBAR TUDI V ŠENTJURJU

Malo kateri Šentjurčan ve, da je nekdanji znani ljubljanski župan Ivan Hribar prebival s svojo družinico kar tri mesece pregnanstva tudi v Šentjurju.

O njegovem bivanju v našem kraju mi je pripovedovala moja stara mama Neža Oset pred davnimi petinsedemdesetimi leti. Takrat sem bila desetletna deklica.

Pisalo se je leto 1915, ko so avstro-ogrske oblasti Hribarja kot osovražnega politika in borca za slovenski narod in njegove pravice pregnale iz Ljubljane v konfinacijo v Abtau na Solnograško. Po dveh letih pregnanstva so mu dovolili odhod na Štajersko.

Prvega julija leta 1917 se je s svojo družinico, soprogo in štiriletno hčerko Zlatico, pripeljal v Šentjur. Srce mu je poskočilo - tako piše v svoji knjigi Spomini, ko je na klancu zagledal cerkev s prečudovitim zvonikom, okoli nje pa skupino lepih hiš. Svoj novi dom je družina dobila v prijazni Ferleževi hišici tik ob železniški progi.

Stara mama mi je povedala, da je bilo tisti čas v Šentjurju ogromno vojaštva in da je primanjkovalo hrane. Hribarjevi so med trimesečnim bivanjem v našem kraju večkrat obiskali domačijo stare mame Neže v Hruševcu. S hvaležnostjo so sprejemali domači kruh in sadje. Posebno všeč je bila Hribarjevim hčerka Marica, ki je leto pozneje odšla k svojemu bratu na Koroško. Z vso vnemo je sodelovala pri plebiscitu.

Brat Andrej Oset je kot predsednik Narodnega sveta za mežiško dolino skupaj z bratoma Simonom in Rajkom Koritnikom ter rojakom Franjem Malgajem in drugimi opravljal pomembno politično delo na Koroškem. Andrej je

bil tudi dober prijatelj Prežihovega Voranca.

Med pogovorom s staro mamo Nežo in hčerko Marico je Hribar večkrat pohvalil Josipa Drofenika, poznejšega narodnega poslanca in dedka učiteljice Irene Rauter, ki je skrbel za prehrano od vojne prizadetega prebivalstva. Hribar je izredno cenil kmečko življenje ljudi, njihovo delavnost in dobroto. Zaradi neprestanega zasledovanja orožarjev in pomanjkanja hrane, se je družina odločila za preselitev v Mozirje.

Ko sem pri sedemdesetih svojega življenja v šentjurski knjižnici dobila v roke njegovo knjigo, sem ugotovila veličino osebnosti tega moža. Bil je edinstven ljubljanski župan, svojstven politik in gospodarstvenik, ki je velik del življenja posvetil razvoju Ljubljane in celotnemu slovenskemu narodu.

Žal je ob okupaciji Ljubljane leta 1941, razočaran, končal svoje bogato življenje.

Svoboda, popolna svoboda, to so sanje, sanje, ki jim največkrat ni sojeno, da bi se uresničile, ampak revež je vsak, kdor jih ni nikoli sanjal. (Andrić)

Milenko Strašek

MILENKO STRAŠEK

Because the grates hazard in life is to risk nothing

/ grafit na enem celjskih zidov /

BECAUSE

S prepereloglavci je hudič, sitni so, slinači,
blagovečnoizmuzljivi, prosjaki, nergači,
na vseh štirih čepe, prosjaki za drobtinice, ki se
dobro počutijo le na strmem in nepredvidljivo prepadnem svetu,
kjer kraljujejo gluha okna in prepovedani spisi, trpinske
mante in rešte jeremijad.

Tonač se je držal stran od šklepetavzov, raje je po gozdu
preganjal driade: s prstom so kazali za njim.
Klatil zvezde, visel nad prepadi, ni mu bilo
za mantre, jeremijade, zviteže, cincavce in konjederce vseh sort.
Podil se je skozi svoje malo, trčeno življenje, obresti so bile
bedne, tveganja nemala, kosmato je drevil pokončen navkreber.

K vragu s svetom, ki mu je opletal ob bedresah,
mimo ušes in se zaganjal po nepredvidljivo prepadnem svetu,
vendar je moral storiti, česar so se bali: besede zmagovalke,
dobrotne svečenice, prijaznice, iskrice na kresno noč,
je zlagal kot lego kocke pred mogočnike tega sveta,
zato so mu razbili zobe, ga izgnali iz krogov in mu izpulili denar.

Besedno napotje, je vedel in hudomušil Tonač.
Kjer pes leži, naženi ga in sedi tja,
kjer mačka leži, izogni se tistega mesta, vzemi v roke časopis,
ki ga nihče ne bere, tudi človek zastari, beseduj s knjigami,
ki so jih napisali pregnanci. Tako stoje stvari tvoje volje.
Prepričati prepričane ni lahko: ostaneš garač.
Ogibaj se komotnih lizunov, je marnjal Tonač po vinotočih,
glej, smicajo se med nogami in lahkotni so kot peresce v vetru,

segajo v žepe in kriče, postav ne spoštujejo, po prižnicah
segajo, vrhovi se jim svetle pred očmi, po živalih hodijo, po ljudeh.
Tonač se je skorajda spotaknil ob lazarja: odpravljaj se je v dolino.
Na sedmino: pri Petru so pili fabriški, ki so jih zarana dobili po zobeh.

Tihomrzlo in tiholazno se je razkrehal Tonačev dan.
Bank se je izognil, denarja v njih zanj ni bilo.
Kot da je zabredel v solipsizem, v katerem
so s škrkami in brez njih dihali oblastci:
svet je le predstava, oder je naš, zastava in oprava,
ne potrebujemo vas, dovolj nam je glas domačega grla.

Ko se je zdanilo, je Tonač izginil iz naših krajev.

METAMORFOZA

*S teboj.
Na morju bil bi s teboj,
na plažah, šekasto nebo nad menoj,
z avšastimi ljudmi,
s palmami, ki jih nihče ne mara
in storil bi vse, kakršnekoli pregrehe,
da bi otok postal, vražah izgubil,
v pesek spremenjen
bi bil kot palimpsesti
naložen na stare stvari,
kot kamen v ozadju, leščur,
kulisa mavričnih barv,
bil bi bar,
ki kolne ga šjor
v kantini na obali,
v morju tik
barke oguljene
se v ježka spremenil,
Kristus, še vate bi se namestil,*

*v maestral,
za rep lovil bonaco
strast postal,
pikov sem kaval,
ultimo prepirljivih bosonogcev,
večni škis,
ki cifre tolče,
mimozin nadvse pohlevni bi pagat,
ki po mandraču vpije,
vsak dan nalit
prečuden svat,
da vsem se vsedel bo za vrat,
zato, ker bil bi
ti.*

PAJEK

Tke. Po božje?, po človeško?, preišljeno, voljno, potrpežljivo dopadljivo, strpno, modro, ne prehitro, bognedaj prepočasi in pregrobo, ve se , za koga, ve se, kako in ve se, do kod, tudi kam vodi srebrna nitka; tke. Izveze vrtince, umetelno upodobi tolmune, požrešno vodo, utopljenca, mizerere kot v živo, in spet je vse potrpežljivo dopadljivo, žival obvlada stvar : naročeno je , bodi strahovlada trobent, izrazita in vseobsegajoča dihotomija, med nitkami naj kriči, blagodejna pomoč, apostolska požrtvovalnost – disharmonija, ki ju vleče človek po božjem ukazu za seboj.

Tke, trapasti mrčes, ne jenja, utrujen ni, ne ve, kaj je spokojnost, kaj mir, nima vizij, ne dere se » vsi na Olimp, vsi na Parnas« , nič ne ve o Napoleonu , ceninem sladoledarju na vogalu, (» kepica za zaljubljenca«), klošarju mogočne, robustno zanemarjene postave (» zapomni si, pet litrov za šalo«), ki bi ga z veseljem ubrisal na gobec, če bi me ne bilo strah – že kar tragično: zagovedna žival ne ve nič. Zgodovinski dogodek : polž je prišel čez cesto. Kdaj že žaba in nekoliko prej kača. Obetajo se dobri časi.

Tke, teslo debelušno in misli : dobro preišljuje, kdor

s v o b o d n o preišljuje. Potepuški razmislak, vzorec mreže je kot na dlani, pajek je postavljen v resnico samo, čuti njen utrip, je ona, neposrednost bivanja je v vzorcu, gibanje postane hitrejše, premislak tipa k – svobodi. Zdaj natančno ve, vdanoubogljivi pajčkon, da je treba misel raztelesiti, raz-misliti, raz-dejati, raz-ohromiti in jo rešiti pred evtanazijo, pred zunanjo nevarnostjo.

Tke, kaj bi, le malo boljšega in ustrenejšega, razumnonaravnejšega še obstaja. Anatomija nekega trenutka. Anatomija

s v o b o d n o s t i, anatomija svobodnosti tkanja, razmislak osvetljenju ideje. O ideji sami. Pajku, ki tega ni vaju, gre na jok, srh mu potuje po dlačicah, tačice postajajo lene in nezanesljivo opotekave...

Žival je ujeta. V s v o b o d o. Trobente, že vtkane, niso blagozvočne, kaj še, vreščijo. Mora vtkati zlo moči. Nekaj metrov svile, zjutraj bo na njej prekrasna rosa, biser pri biseru, mora prihraniti za mržnjo, kar bo ostalo, za kljake, ki ne odpirajo nikakršnih vrat več, za baročno bleščavo gradu, ki ga jemlje hudič ... Pajek - tetiva brni; pogovor s samim seboj je prej ko slej pogreb, on, da, on pa bi pregnetel še toliko pajčic, da bi frocovja mrgolelo, da bi se sneg topil od ljubezni in bi cvetele hruške sredi zime.

Dopolnjeno je. Sline je zmanjkalo. Namenil je stkati še Atlantido, misel, dobro je plejala, se mu je motala okoli Makaluja, anakreontsko razdražen, bakantsko razpoložen pajčji epikurejec ni zmogel n i č e s a r več. Rad bi povprašal Pitijo, a kaj, štreto je vzel hudič.

Bilo je nenormalno vroče,

vendar tega, kaj je nenormalno, pajkovec ni

dojel. Potepuški razmislak sicer pridnega delavca se je razblinil.

Razblinila se je tudi mreža. Ko bi moral biti v sebi, se je lovil.

Ko bi moral vtkati župnika, ki na dvorišču seka drva, ker kaplana ni, se je podrlo vse. Tudi kartuzijanci, ki bi po naročilu morali goreče prepevati Ave, dominus, so se negotovo, boječe, kar

klečeplazno izgubili v zgodovino. Mater ti pajkovsko,

saj vendar gre zame,

prikazni, ki jih nisem ne klical ne hotel, so mi izpulile misel ...

Tke žival.

NA SVETO NOČ

(išči pod Smešno)

Smešno, vendar so se nakanili rešiti svet.
Okravateni, zlikani, položčenih lic,
(losioni, ducat maž, pomad, obrita koža)
resnobni, z urejenimi kotički ust
in primerno rdečimi ušesi, nekoliko nižje
je kraljeval za odtenek manj rdeč nos –
orodja, s kakršnimi se rešuje svet.
Z reševalci, sredi zidovja, skorajda meter debelega,
vlažnega, še sol je silila na stene in vlaga
iz lapornatih tal govorcem, no, šepetalcem,
pod lobanje, pazduhe, pod nos, vratne gube,
čutili so jo, zoprno vlačugarko, med nogami ...,
z reševalci sem se le spogledoval,
za pristnejši odnos bi bilo dovolj krepelo!
Debelo, morda celo okovano, gladko oprijemljivo,
tršato, drenovo bi bilo pravšnjo, takšno,
ki nerazumno naredi razumno,
reševalcem pač ne delaš gazi,
odstranjuješ blata s poti,
smrekovih vej s prelepe steze,
zanje ne žrtvuješ breze.
Prekleti burkači, se je izmaknilo besedovalcu.
Pozabili ste na malho, polno preprostosti, brezpotij, ljubečega vetra ...
stisnjen sem v kot, močni so, brezobzirni, četudi mahedravi.
Zaupati pa vam moram, da jih slišim, vidim pa ne.
Drugje so, v nekakšnih svojih kotih.
Zato sem tukaj.
Če bi lahko, bi vam razložil po mizi slike,
ki jih še hranim in kjer je prav toliko mrtvičenja,
kot je orumenelih papirjev mojstra Kalistra.
V vsem tem nepreglednem, nemogočem reševanju sveta,
iščem vzroke tragedije, kar iskalcem ni dano,
nikoli jim ne bo, ker jih kot putika muči begotna upogljivost.
Namesto iz kozarcev pijejo iz črepinj.

Jedo iz velikanskih, izpraznjenih obodov svinjskih buč.
Nikoli se niso igrali s stenjem na sveči na sveto noč.
Nikoli pod mogočnim velbom kuhinje,
ki ga je vezalo vlažno železje iz šestnajstega stoletja.
Smešno, spomin: pes strmi kot pribit v kozarec vina.
Na sveto noč. Jurček, ki ni nikoli nikogar reševal
in mu to tudi na kraj pameti ni prišlo,
je vse svoje dni iskal le zavetja.
Sedeli smo za veliko mizo in čakali na odrešenikov prihod,
zunaj, po ozki, meter visoki gazi, videl si le glave
in visoko v zraku plamenice, so tiho, pohlevno, vase združeno
topotali dolinci, gorjani, ločani, selani, grebenarji,
dečad, motajoča se med nogami, ni jih bilo videti,
in se zgrinjali proti cerkvi.
Jurčku je bog ušel, iskalcem se je izmaknila gaz,
le potovcem ni bilo treba iskati poti,
prednje so jo položili, lepo zložili za vse večne čase
in jim jo deli v žepe imenitnih kamižol.
Jurček boga ni iskal, izmikal se mu je,
vedel je, tako se obnaša, takšen nam je na voljo,
skrit in nedoumljiv, klati se, še med iskalce ga zanese,
pomaga pa jim ne. Srečen je sredi svoje oaze,
sredi svoje samouresničitve, pollaščevalec neštevilnih jazov,
le redkozavedajočih, da so naredili v življenju
neskončno količino razdejanj, ki so prinašala bolečino.
Jurčku je bog ušel, vendar je vedel,
da mnogi napačno razumejo bistvo bolečine.
Vstal je, velik in mogočen, si nadel kučmo in kamižolo,
se sklonil pred vratmi in se vrgel s celega
med ljudi s plamenicami. Zaradi reševalcev sveta.
Ko je odšel, je z naveličanožalostnimi očmi
stresel v grlo štamprl žganega.
Ko ni več kaj dosti reševati ...
Vendar so bili otroci veseli.

Ex tempore Voglajna

Saška T. Ocvirk

Saška T. Ocvirk

PONIŽNOST IZPUHTI OB PRVEM ŠAMPANJCU?

Šentjur je doživel tektonski premik. Če upoštevamo slovenske trende, ko so aktualni župani praktično neodstavljeni dokler se sami ne odločijo za sestop, je Šentjurska dosedanja oblast doživela krepko zaušnico. Na tem mestu ne bomo prišli do dna, ali je bilo za Tisla usodna mivka, Ipavčeva 17 ali kaj tretjega, vseeno pa ne moremo mimo zadnjih mesecev predvolilnega ravnanja na vseh frontah. Daleč od tega, da bi poznali zanesljiv recept za zmago. Toda - ali hordi piarovcev in medijskih strokovnjakov še ni padlo na pamet, da županski kandidat ni isto kot konzerva tune? Ljudi do onemoglosti bombardiraš z reklamo, vsi bentijo kako neokusna da je, na koncu pa konzervo skoraj nehote vržejo v voziček. Volilni listek pa je vsaka štiri leta samo eden. Če poznate koga, ki svojo volilno odločitev utemelji na podlagi lepe slike na sosedovi hruški ... Mirno bi si lahko prihranili delo in stroške. Tudi poplava otvoritev in turbo rezanje trakov po novem menda deluje kontraproduktivno. Planinčani svojega župana, kljub 300 tisoč evrov vrednemu darilu, niso podprli niti za piko bolj kot v prvem krogu. Očitno ljudje le nimajo tako kratkega spomina kot nekateri politiki, ki so še prejšnji teden taistega župana pljuvali na vseh koncih in krajih, dan potem pa se smeje slikali z njegovo fotografijo v rokah. Če vprašate povprečnega občana - poceni, poceni ...

V zadnjih mesecih iz Šentjurja praktično ni bilo mogoče dobiti ne fotografije ne izjave, kjer župan ne bi bil v absolutnem prvem planu. Predvolilna kampanija na prvo žogo. Si predstavljate, da bi stopil nazaj in dovolil, da govorijo dejanja? Tam okrog poplav pa bi ljudstvu sporočil, da se odpoveduje stroškom kampanije v korist ogroženim od plazov? Taki kampaniji niti z rdečim sprejem ne bi mogli do živega. Vseeno pa je po svoje dobro, da se vsake toliko karte premešajo. Renčanje drug na drugega in preganjanje

z javnih shodov na primer govori tudi o tem, da sčasoma ljudje postanejo preveč samozavestni, nenadomestljivi in vsemogočni. Občutek ponižnosti pred težo odgovornosti, ki so jim jo naložili volivci, očitno hitro izpuhti neznano kam. Le kako dolgo se ga bo zavedala nova šentjurska oblast?

Prispevek je bil po drugem krogu županskih volitev objavljen v Novem tedniku.

Naprej zastave slave

Marina Tunjič

Marina Tunjič

GLOBALNI PROBLEM

Tihi gozd počasi za vedno zapira svoje oči.
Zadnja ptica leti nad zadnjo preplezano goro
in se sprašuje, če je res poslednja.

Vsepovsod so sledi človeških dejanj.
Še sam se je ujel v lastno past.

Naš svet je izgubil svoj čar,
je žalosten pogled, kar naredi človeška roka.

Ta svet izginja,
izginja kot kapljica sredi morja,
saj ljudje ga izkoriščamo in ne poslušamo srca.

Svet je postal odlagališče vsake navlake,
ne moremo iz te zagate!
Veliko je že izginulih vrst,
veliko ogroženih,
živali vedo - a se nas ne spominjajo,
saj vedo, da jih uničujemo.

Kljub vsemu, sled želi ostati,
zato nedolžna bitja upajo,
upajo, da se bomo spomnili na tisoča življenja
in rešili svet tega trpljenja!

GLOBOKE OČI

Ne išči sovraštva,
v meni ga ni,
ne išči solz,
so le globoke oči,
ki so videle že veliko,
a so molčale,
da se ne bi izdale.

V OBJEMU HLADNEGA VETRA

Megla mi zabriše pot,
hlad je vsepovsod,
prav težko po tem planetu iščem ljudi,
ker jih ni, so le tujci in zabrisane sledi pravice,
v izgubljenem svetu,
na tem tihem, ledenem planetu.

In tak je naš planet,
kot ledeni, izgubljeni svet,
sprušujem se, če lahko ga reši kdo,
a kdo je tisti nekdo?

Moje pesmi, moje sanje,
so le moja domišljija,
ki vlivajo mi pogum,
da soočim se z njim,
saj čakala sem ta čas,
da dokažem, kdo sem jaz!

Ivanka Uduč

ԻՎԱՆԿԳ ՈԳՈՇ

KRONA STVARSTVA

Učili so me,
da je človek ustvarjen po božji podobi.
Nenehno so ponavljali,
da je krona stvarstva.

Besede so podale v srce,
vse to sem znala na pamet.
Čez leta odštela
pajčolan sem koži
in krepko spoznala,
da je krona zlagana,
da je človeku prirojeno
da je pokvarljivo blago,
kot meso, sadje
ali zelenjava.

Veliko naučenega
je nesmiselnost postalo
saj je življenje
govorilo drugače.
Težka, pretežka
krona je stvarstva
od umazanije in od pregreh.
Nasilja, vojne, smrt
zmagati čez vse
prihajajo od nje...
človek človeku je volk.
Le za biti boljši in močnejši gre.
Zaman sprašuješ se,
kje sta pamet in srce?!

ZASTAVA

Slovensko zastavo bi obesila.
Pa dobro vem,
da bi ne plapolala veselo.
Le kako bi naj plapolala,
ko ste poštenje, pravičnost
v naši domovini zaspala.
Skozi zaprta okna in vrata
revščina gre.

Kdo bo koga
kje in kdaj, kako?
to je vprašanje sedaj.

Zato slov. zastava
ne more plapolati
saj morala bi celo jokati
med sedanjimi časi,
ko se novi rojevamo hlapci...
razžaljeni, ponižani
delavci na cesti.

Veliko dobrovoljcev - malo dobrih gospodarjev (Slomšek)

Rok Vodeb

ՅՕԿ ԱՕԳԵՐ

VELIKA PTICA

Velika Ptica, ptica vseh ptic,
razpetih kril gostih, temnih mogočnih,
čvrstih močnih peres ...
na sunkovitih vrtincih pišočega zraka,
mistično piskajočega, tanko tulečega,
poskakujočega in divje zaganjajočega ...
ki razpihuje meglice,
razjasnjuje vrhove pragozdnih gora ...

Daleč nejasno tam spodaj,
v divjih pobočjih, v visečih dolinah,
v soteskah, v preširnih planjavah, v nižavnih ravnica
pod gostimi, motnimi sloji težke, turobne noriške megle ...
se širi premračen, vlažen, predivji,
silen noriški pragozd ...
prepoln starodavnih hrastlinskih orjakov,
silakov v bukovjih, zdravih lesnih stebrov,
pod oboki visokih, zelenečih vegastih velbov ...
tu in tam predirajoč jih sušeče, mokre,
skeletne, strašljive trohlice,
še močne – srhljive ...
še stoječ poleg že ležečih trhlic,
spreminjajoč se v črna noriška tla ...

Tla, polna čarnih, belih in pisanih divjaških cvetlic,
ostudnih gob, močvarnih tokov ...
iz katerih se kadi hladna, redka kaša z zalitih kotanj ...
pod lijanami srobotov,
ki kot težke, viseče zavese
prepletavo padajo do koreninskih prepletov ...,
mračno ždiijo sluzavi mahovi,
z bršljani prerasli balvani, počne peči in drobirji,
po Norika pragozdnih tleh ...

Po divnih poteh,
kačasto vijoč se po blatnih podrastjih v rastiščih čemaža,
potuhnjeno hodeč prežijo skrivnostni pikasti risi,
s črnimi čopki na ušesih ...
se skrivajo za skrivljenimi debli v pragozdni poltemi,
kot da jo predira svetloba zvoka iz lajnastega mlinčka,
kot v starodavnih, medlih,
mističnih pravljličnih bajkah ...
katere so hkrati polne jasnine ...

Tu še klatijo rjavi kosmatini, sivi volčji psi, stuljeni volkovi,
pretegle lisice, rogata božanska jelenjad,
plaha srnjad, jazbec, jež, veverica in vsa številna zverjad ...
in v višavah - trkalka žolna,
kukavica, odmevajoča v pomladnem bukovju...
še višje pa kralj sokol, orel, jastreb in Ptica ...

Velika Ptica, ptica vseh ptic, ki lebdeča jadri...
na sunkovitih vrtincih pišočega, redkega, a voljnega zraka ...
in opreza in vidi vrh gore ...
plešive gore z imenom Grebence, nad pragozdno mejo ...
Tri postave, dve človeški bitji ...

Zadnje počivališče

Rade Vučkovic

Ραδο Βιτςκοβιτς

Sveti Jože SVETI JOŽE

Zvao me Jože pjesnik iz Šentjura da mi kaže da gradom sipi crni snijeg i nad rijekom mrtvi galebovi umjesto zastava viju slomljena krila i da iz Alposa bježe stolice i stolovi i još mi reče da dam svoj glas za njega ako me slučajno vjetрови budu pitali.	Klical me je Jože pesnik iz Šentjurja da mi pove da mesto zasipava črni sneg in da nad reko mrtvi galebi namesto zastav vijejo zlomljena krila ter da iz Alposa bežijo stoli in mize in še mi pravi naj glasujem zanj če me slučajno vprašajo vetrovi.
---	--

Janez JANEZ

Umro Janez javili iz parlamenta u kantini sto metara ispod skloništa dok su jeli kranjske salame došlo mu slabo pao zbog oružja nisu mu mogli pomoći odlučio se da umre mnogi su rekli da mu je to bilo najpametnije u životu.	Umrli je Janez so sporočili iz parlamenta umrl je v kantini sto metrov izpod zaklonišč ko so jedli kranjske prišlo mu je slabo padel je zaradi orožja niso mu mogli pomagati odločil se je umreti mnogi pravijo da mu je bilo to najpametnejše v življenju.
---	--

Jezik JEZIK

U Bosni se priča	V Bosni govorijo
kako god pre stigne	kakor pač prej pride
malo srbski	malo srbsko
malo hrvatski	malo hrvaško
malo bošnjački	malo bošnjaško
tako neшто razmišljam	jaz pa premišljujem
kako kad se jebu	kateri jezik govorijo
kojim jezikom govore	ko seksajo
a u bosni kažu	toda v Bosni pravijo
da ne postoji za te stvari	da za te stvari
ni jedan jezik.	sploh ni jezika.

Prevodi: Rado Palir

Dvojni parkirni invalidi

Žane Žafran

Žane Žafran

ŽIVELA VERSKA SVOBODA – SLOVENC SI JO ZASLUŽIMO!

Aleš "Leko" Gulič, direktor Urada za verske skupnosti, drugače narodni heroj, garant sekularnosti Republike Slovenije in legenda skoz-in-skoz, katerega vidna hiba bi znala biti zgolj pripadnost neslavni politični stranki (nihče ni popoln), se je izkazal kot svetla točka aktualne neugodne vlade. Namera glede novega zakona o verskih skupnostih nakazuje, da se bo po 12-ih stoletjih zopet tako nominalno kot tudi pravno uveljavila verska svoboda na Slovenskem. "Premagana je tisočletna mora" bi lahko rekli, a kakor pričakovano, nekateri ne delijo naših legitimnih in predvsem zgodovinsko upravičenih hotenj. Tako piše Peter Lah v časniku Finance, v članku z naslovom: Podalpski džihad:

*Ko skupaj stopijo kristjani in muslimani
Pred desetimi dnevi smo bili priče zgodovinskemu dogodku.
Katoliška, evangeličanska in pravoslavna cerkev ter islamska
skupnost so sporočile, da "namero o pripravi novega zakona
odločno odklanjajo ... ker po eni strani ni nobene potrebe po
novem zakonu in so izhodišča UVS za novi zakon mestoma
celo v nasprotju z ustavnopravnim konceptom verske
svobode, po drugi strani pa ta namera lahko vodi k novi
politični instrumentalizaciji religije in Cerkva." Zares hudo
mora biti, da so skupno nastopili predstavniki organizacij,
katerih zgodovina ni ravno zgled sožitja in sodelovanja.*

Abrahamovi otroci so torej stopili skupaj z namenom, da blokirajo nominalno in pravno uveljavitev verske svobode v Sloveniji. Njim brez dvoma ustreza aktualni zakon, pisan na kožo mednarodnim univerzalizmom, ki so si v zgodovini z ognjem in mečem pridobili privilegije na družbenem polju, predvsem na račun ostalih. Očitno je, da ga je njegov avtor, bivši minister, sicer pa malteški križar, Lovro Šturm, spisal v prid predvsem razvpite Rimokatoliške Cerkve, imajo pa od njega koristi tudi njej podobne strukture, nikakor pa ne

od nje različne. Da zakon nosi naslov "o verski svobodi" je cinizem brez primere.

Naprej lahko v članku beremo celo, da se omenjeni semitski fanatizmi ponašajo s tem, da so "zastopniki 95 odstotkov vernikov". No, v tem primeru bi morda poizkusili uveljavitev zakona onesposobiti z ustreznim referendumom, kjer bi se izkazalo, kakšen je njihov dejanski javnomnenjski domet. A v to smer najverjetneje ne bodo šli, saj bi se tako pokazalo, koliko jih dejansko v Sloveniji je. In tudi Guličev zakon bo kot najpomembnejšo posledico imel ugotovitev dejanskega števila "pravih vernikov" v Sloveniji. Rahlo priprtje finančne pipice gotovo ne bo škodilo največjemu tajkunu na Slovenskem tako zelo, čeprav najbrž bodo slišani in videni huronski krči, v kolikor se bo RKC udarilo tja, kjer jo najbolj boli, po premoženju. A ugotovitev dejanskega številčnega razmerja med populacijo je tisto, kar bi preprečilo javnomnenjske manipulacije enkrat za vselej in tako vzelo iz "brezmadežnih" jader znatno količino vetra.

"Katoliška, evangeličanska in pravoslavna cerkev ter islamska skupnost", po katerih če bi bilo, bi (še danes) imeli družbene institute, kot so: patriarhat, sužnjelastništvo, nesorazmerna aplikacija smrtne kazni in sankcije, ki spadajo zraven, npr. mučenje in pohabljanje, ter ostali elementi, ki jih njihov "bog" zapoveduje v njihovih "svetih" spisih, torej ne odobravajo napovedane pravne uveljavitve verske svobode v Sloveniji. Morda bi misel, da se lahko Abrahamovi otroci, v kolikor jim verska svoboda ne diši (in vemo, da jim ne, kar je razvidno iz njihovih temeljnih aktov) ter bi kanili svoja prepričanja tudi uveljaviti v družbi, odpravijo na nekakšen bratski enosmerni hadž nekam na sredo Arabskega polotoka in tam eni nad drugim izživljajo njihovo bratsko ljubezen, po kateri so znani, zvenela le preveč nestrpno, neprijazno, a moramo vedeti, da gre v danem primeru za izredno nestrpne in neprijazne ideologije, o čemer je zgodovina jasna priča.

Brez dvoma bi pa vendarle morali zazveneti določeni alarmi,

"ko skupaj stopijo kristjani in muslimani", a dejstvo priča o tem, da mora izdajalska črna internacionala biti hudo obupana, da se brati z muslimani. Pa še lansko leto so tako vehementno "svarili" pred islamizacijo Evrope (nekakšna temačna perspektiva, da ko bi se Evropejci končno losali enega puščavskega fašizma, da naj bi si s tem že kar nakopali njegovo izpopolnjeno verzijo, figurativno prišli iz dežja pod kap) in širili "resnice" o islamu ter muslimanih, da je marsikdo nasedel, danes so pa že največji pajdaši. A je res tako hudo? Tako zelo, "da so skupno nastopili predstavniki organizacij, katerih zgodovina ni ravno zgled sožitja in sodelovanja" (ne morem se otresti pomisleka, da avtor navedene misli morda pričakuje, da bo v prihodnosti drugače. Če ja, je ali zelo naiven ali pa neseznanjen temeljnimi postulati omenjenih pojavov, ali z zgodovino nasploh). No, ampak "izvoljeno ljudstvo" mora spoznati, da haranje po javnih financah in neupravičeni privilegiji ne pomagajo pri njihovih demografskih problemih. Njihove razodete blodnje v pogojih informacijske družbe pač niso konkurenčne. In grebenje za neupravičene "tržne" prednosti tudi ni nič kaj simpatično.

Dejstvo, da o "politični instrumentalizaciji religije" govorijo omenjene štiri teokratske ideologije, recimo, da sploh ne bi komentirali. Morda bi se "božji izvoljenci" pri, recimo, hindujcih in/ali budistih podučili, kaj je prava religija in da se jo tako izjemno težko, če sploh, politično instrumentalizira. V kolikor se jo pa lahko, je pa nekaj narobe z religijo, ne s politiko.

Direktorju urada tako želim, da bo gladko uvedel novi zakon in da bo v Sloveniji (končno) tudi na verskem področju "svoboda zasijala" ter predvsem, da ne bo klonil pod pritiski organizacij, ki same bazirajo na verski ne-svobodi in so jo v zgodovini tudi na najbolj krute načine uveljavile, medtem ko se danes, odvisno od situacije, poslužujejo bolj "diplomatskih" prijemov. Menim pa, da je najmanj, kar

lahko pričakujemo, odkrita in poštena javna razprava, brez zavajanj javnega mnenja, hujskaštva ter ostalih praks, ki smo jim bili priča v zadnjem poldrugem tisočletju, pa upam, da nikoli več.

RAZBOJNIK GUZAJ IN ŽANDAR MIHAEL

Kot da hotél v pozor bi listje dati
Stribógov sin od Hrsa napojen,
So dali si večerni mir preklati,
Ki zopet bil v Gorici je skaljen,
Kam Guzaj spet blagóvoljil stopíti
Je s slôvesom do tistih src ljudi,
Ki more jih le zemlje hlad miriti,
Prek madežev kolen, srcà, oči.
Stopinje v gozd žandar mu zalezuje,
Ki prejšnji dan iz Žalca je prispel
In Mihael se lično imenuje,
Zato da bi razbojnika ujel.

Ko veje se po poti mu gostijo
In debla se bolj vedno bližajo,
Dodólje sli od Hrsa žar krnijo,
Ga čaka skrit za staro bukviho.
Žandar zgubljen po gozdu se potika,
Ko se za njim pojavil Guzaj je.
"Pozdravljena, cesarja - kralja slika!"
Zasliši glas globoki izza se.

Obrne se mu glava in še róka,
Pištola v njej, a hitro zablešči
Se kakor blisk, zasliši glas še poka,
Pištole več v njegovi roki ni.

Kot mesec bled žandar postane v lica,
Postava senc pred njim pa tam stoji,
Bleščečih zob veselja govorica

Je vidna le, enakih barv oči.
Med njimi pa in njim pa vir kadeči,
Ki njega je od te razorožil,
Da zdaj pristal je sam v brez lege ječi,
Je hitro tam žandar ugotovil.
Postave mu globoki glas izjavi:
"Predaj denar in živ ostaneš ti,
Da bi končal življenje nisi pravi,
Le daj denar! Mogoče pa dobi
Ga majhen del kateri še od tvojih,
Ki znancem jih in v službi si tajil."
Ušes žandar zavedal se ni svojih,
Ko tajnost mu razbojnik je razkril.
"Kako to veš?" prestrašen tam ga vpraša.
"Vem mnogo več," mu ta odgovori,
"Vem, sla te sem, v ta Pràgozd naš, prinaša,
Da okoval bi me v verigo ti.
Pa te pustim, da živ ta gozd prestopi
Ti tvoj korak, saj dobrega srcà
Si, vem, da če končajo moji ropi
Se tu, se ti denarja mnogo da.
A vodi te ne farjev bit resnična;
Kar je krvi iz tvoje zraslo ti,
Mu dobro le želiš, je pot pravična;
Mogoče pa ujel boš moje ti."
Kar pravi mu, še bolj zbledi mu lica,
Ko bližje jim pištrole bliža cev,
Preda denar tresoča mu ročica,
Ki ga kot ga je mrak od njega vzela.
"Dobim te že!" ga lasten glas prestraši,
Da usta si je z roko že zakril,
Odgovor je: "Pa saj v gostilni naši
Ti jutri res boš z mano govoril.
Orožja jaz ne bom imel pri sebi,
Pa primi me," mu reče, že ga ni.

Začuden le žandar, kako bil ne bi,
Ostal je sam med debli nočnimi.

Kot svinca žar v glinenih strug črtovje
Prelila se je v mraku noč čez dan,
Žareti si je nehalo domovje,
Gostilna le drži nemir še zbran.
Med gosti tam, kot breza je med hrasti,
Je Mihael, ki čaka lep že čas,
Za sebe sam, že čakajoč si časti,
Da znan mu že zagledal bi obraz.
Pa mavrična v ta senčni čas se vsuje
Skupina not med mize in klopi,
Ki dan izbran poroko že praznuje,
Nevesta, mož, dve priče, svatje vsi.
Na Lada čast si vino naročijo,
Ko iščejo prostore prazne še,
Kot v grape dim se v prostor razkropijo,
Da Mihael osamljen več je ne.
Zamišljen ni žandar po volji priče
In že bokal pred njima valovi:
"Na zdravje, daj, k veselju Lado kliče
Te, mrki mož, na dan posvèčeni!"
Kot zore dan je Mihael od zbranih
Predramljen od meglenosti oči,
Kozarcev mu, bokalov že podanih
Veselje da, uniči vse skrbi.
Že razskrblijên, ujet v veselja čaru
Se prepusti, da vince ga hladi;
Začudi pa ga ob veselja daru,
Med svati tam ne vidi črnosti:
"Oj, svatje vi, kje župnika pustili
Ste, da se tu med vas ne veseli?"
Pa priča ga pogleda v čuda sili:
"Ej, nov si tu v Pragózda zemljici,

Zverúški črt se skriva za zidovi,
Tlačani ki so jih postavili,
A tukaj so veselja nas domovi
In vino se tu pije, ne pa kri."
Pokaže mu, kozarec mu nalije
In že žandar omamljen je postal,
Obraz kot žar večerne zarje sije
Mu že, ko noč v razteznost se gosti.
A bolj ko noč v gostoto se razteza,
Se redči zbor v gostilni tisto noč,
Dopolnjena veselja je obveza
In gospodar je mir že čakajoč.
Pa priča še z žandarjem tam nazdravi,
Ki v mislih že mu voda v breg drvi,
Se poslovil, zdaj konec je zabavi,
Ko več kot pol minilo je noči.
Ostal spet sam naš Mihael v gostilni
Je, gostov brez, ki bi ga lóčili,
A v um ostrin, skrbi po vina silni
Ga môči več v njegovi glavi ni.
A strézne ga, kot strela nébo jasno,
Ko pred seboj zagleda majhen list,
In črke mu zapele vest so glasno,
Da um mu spet postal je oster, čist:
"S teboj nocoj je tu sušil bokale
In pesmi še od njih veselja pel,
Orožja brez, obljube so držale
Se, Guzaj Franc, a nisi ga ujel."

Že moč temê popušča, pride Zarja,
Ki rose dih od spanca jo budi,
V gostilni pa je v družbi gospodarja
Naš Mihael, ki k sebi se mudi.
Z razbojnikom je celo noč popival,
A vedel ni, saj dobro bil je skrit,

Kar narod ve, ki v teh je krajih bival
Od večnosti, kako je Guzaj zvit.
Predrami se žandar iz utesnjênja
In misli se mu zberejo na kup,
Kot zbirajo se večče do gorenja,
Da plešejo za Ognja sveti trup.
Do šanka gre, pogleda gospodarja,
Ki z brisanjem si glažev krajša čas;
Povpraša ga, kolíko mu denarja
Dolguje, ko mu jezik moti glas.
Zamahne on, da vse je poravnano,
Da pa je čas, ko noč umika se,
Od Sonca bo že kmalu posijano,
Kar vas ima med drevjem skrito vse.
Pa vpraša ga žandar, kam prej veseli
So svatje šli, s katerimi je pil.
Mu gospodar pove, da teme vzeli
So škrtati jih, jim vrč je moč ubil.
Pa priča ta, katera z njim je pila,
Če ve za to, od kod je, kam je šla.
Mu gospodar pove, da se zgubila
Med družbo je, ki je popivala.
A da naprej morda se napotila
Je kockati, tako so pravili,
Kopita in ko so jemali šila,
Ko v noč so ven od suhih vrčev šli.
Žandarju pa se radovednost vname,
Da kje pa tu kazíno blizu bil
Bi še lahko, da pot po noge vzame
In da lahko bi priči tja sledil.
Pa mu pove, da kjer je Volčja Jama,
Pod Žusmom tam, ob cesti furmanski,
Da tam stoji ta stara hiša sama,
Nje izrezljan vhod je s kolovrati.
In ko nebo od teme očičuje

Se in ko ptic pozdravlja Zarjo spev,
Do Žusma pot že Mihael potuje,
Da pot pred njim bežečo bi ujel.

Cerkveni zvon do kraja se ne čuje,
Kjer dívka si naliva vêderce
Pozláčeno, kje Žusem gospoduje,
Tam kazinó med drevjem sveti se.
Na vhodu zor zagleda ga žandarja,
Bodali dve, kolovrata, okrog
Med črtami in rezi od rezbarja
Izdolbenih cvetečih Morskih Nog.
Ko črt stoječ naš Mihael odkriva,
Odpre se vhod, zagleda, tam stoji,
Ki mu klobuk glavó, ramé pokriva,
Njegov pogled takoj ga prebudi.
"Pozdravljeni!" je glas globok, robati,
"Kako lahko v pomoč sem vam lahko?"
In Mihael: "So tukaj mórda svati,
Ki včeraj pir imeli v Glinci so?"
"Ne vedel bi, a le naprej ti stopi,"
Mu reče glas, pokaže z roko mu
In prostor ga povede tam na klopi,
Ob mizi tam predani kockanju.
In ne zazna poznanega obraza,
Obleke ne; a on, ki jo ima,
Za ene je zadosti vir dokaza,
Da kratek čas preganjat si konča.
Ki mu klobuk glavó, ramé pokriva,
Pred njega se usede, poleg da
Mu kocki dve in reče: "Pa začniva,
Enako naj se vrednost mizi da.
Forinte tri sta vredna dva tolárja
In šestdeset forint je krajcarjev,
A le srebro lahko se pogovarja,

Saj štiri, več, nikdó bi sem prišel."
Na mizo da kovanec dvajseteri
Naš Mihael, a je povišano,
Ko da tolár, za pol več vreden štiri,
Ki mu klobuk ramé je kril, glavó.
Začuden ne od stárosti kovine,
Od svoje le nezmožnosti sledit,
Mu miselne prebrane so globine,
Na mizo mu izhod je bil odkrit:
"Pištolo daj, da se enakost krije,"
Mu izpod se klobuk besede da.
Mu druge več poti ostalo ni je,
Kot v svoje čast odlok, ki jo ima.
Že kocki dve na mizi sta svetleči,
Pred njega so podane, vrže jih,
Zadani so spoznanja mu boleči
Občutki, kot znojênem truplu pih
Od Stríboga iz zemlje ohlajene,
Ko kačji dve zagledajo oči.
Pa kocki dve v dlani so že dobljene,
Ki mu klobuk glavó, ramé molči.
In kocki že po mizi gor zletita,
Šestíci dve so se narisali,
In zona po žandarju je polita,
Pištolo ko ob igri tej zgubi.
"Si daleč šel do levjega brloga,
A kakor jaz se gibat tam ne znaš,
Ostanejo ti roka še in noga;
Lahko pa greš in milo se predaš."
Pa Mihael spoznal je isto znanje,
Oj, svojo je pištolo zaigral,
Požete vse so v hipu njega sanje,
Ki v krajih teh se jih je nadejál.
Le kaj lahko, odide do postaje,
Spet pot nazaj, od koder je prišel,

A mu ne bo hitró preiti tàje,
Ki mu poti pričakajo v odsèv.

Pozdravila s kristalov ros kočija
Od Sonca je Voglajne v paro dol,
Kot mesec žar gledá žandarmaríja,
Ki h koncu ji minil bo časa bol,
Saj zbrali so Pragózda vse okoli
Si hajk in straž, kot neprekinjen zlób,
Da skrivati, se zdi, več ne dovóli
Razbojnika v globin si svojih rob.
Kot zamujen se Mihael oglasi
Pred vrati tam, da bi oznanil vest,
Kje skrivajo gotovo v hostah, v vasi,
Ki čakajo v temàh križiščev cest.
Pa sprejme ga poveljnik nejevoljni,
Ki pravi mu: "Ti tukaj si končal!
Sramoto dal si v krájini okólni
Nam; glej kaj nam je Guzaj bil poslal!"
Na mizo da v začudenje pred njega
Pištolo mu, ki jo je zaigral.
Že misel mu odide v konec vsega,
Kot padec, ki od njega bo ne vstal.
A bilke up ostal mu v misli šine,
Gotovo ve, da kje je Guzaj skrit;
Poveljnik pa brez milosti prekine
Ga, da je bil ta isti dan ubit,
Kjer v Košnici si zadnje skrivališče
Je bil izbral, a ga je en izdal;
Minil ni čas, da straža ga poišče
In svoje je življenje on končal;
Pa isto on življenje med žandarji
Je h koncu dal, da naj pobere se;
Odnesejo ga hladni naj viharji,
Nikoli več da videl bi ga ne.

In s sklonjeno glavó se Mihaela
Pometejo koraki preko prag,
Mu zadnji up usoda kruta vzela
Za žitja nov in bolj od stanja blag.
Čujéče ga Nebo se je stemnilo,
A Dódolja hotela sprati ni,
Kot z debel, cest, njegovo bol nemilo,
Po njih ko šel je v mračni žalosti.
Kaj otrok bo njegov neporočene
Ga matere sedaj med tajnost skrit,
Ko vrne se od bitke nedobljêne,
Ko mogel plen naglédan ni dobit?
Kaj moral bo cesarja-kralja slika
Od naroda ujetega postat
On sam žandar, preganjanega lika,
Brez varnosti, v nemiru nočnem spat?
A bo tako, kar narod hrani blíne,
Ki mu modrost zažídano držé,
Bogov se rot trpeče domovine
Pokaže cilj, ko skoraj v níčje gre.
In Mihael ustavi pred gostilno
Se, kjer je dni nazaj veselo pil,
Da pogasi žarečo srčno silno
Si bol, da krč ga v mislih bo minil.
Ker bo tako, kar narod hrani blíne,
Ki mu modrost zažídano držé,
Bogov se rot trpeče domovine
Pokaže cilj, ko skoraj v níčje gre.

Nastópljen čas od ózrov napeljani,
Od Kal in od visokih, nizkih mest,
Norêja že na svoji jezdi vrani,
Vedómcem klic poda z železnih cest.
S pritoki kjer Pragózd Voglajno hrani,
Zajeti sap bo še kolesu dan,

Oblaki že se vežejo v pristani,
Da bo po njih zemljé razdrób končan.
Čez stopi prag že Mihael gostilne,
Kjer gospodar nad zbranimi bedi,
V začudenjih moči tako ne silne
Odsevajo mu v misli tam oči;
Zagleda tam furmánskega kockárja,
Od bežno tam poznanih nekaj lic,
Pa pričo še, ki z njim se pogovarja,
S katero žej je odgovarjal klic.
Se meni ne, zakaj bi le, prisede
In žganje si v kozarcu naroči,
Da z njim zažgal bi blizu srca bede
Si, žalost spral iz suhih bi oči.
Zakličé tam: "Ubit je Guzaj slavni!"
A gospodar zamahne stran le zrak:
"Gotovo ni, v tej vasi starodavni
Se vedno čul bo njega blag korak."
Ko spije že kozarec, mu sledeči
In tretji še, do njega pride tja,
Ki prvi bil mu vzrok je tej nesreči,
Ta priča, ki mu roko še poda:
"Glej, jaz sem živ, ne morejo ujeti
Nikoli me, kar ti med njih si bil."
Besedam tem bi ne hotel verjeti,
Če lep v tej čas bi vasi ne prebil.
Pa zapusti ta priča že gostilno,
Ko Mihael začuden pol sedi,
Pa pride še kockár z možnjó obilno,
Mu roko da, besede govori:
"Glej, jaz sem živ, ne morejo ujeti
Nikoli me, kar ti med njih si bil."
Besedam tem bi ne hotel verjeti,
Če lep v tej čas bi vasi ne prebil.
Ki mu klobuk glavó, ramena krije,

Že zapusti gostilno skozi vhod,
Pa pridejo enako k njemu trije,
Ki z njim bili so v kazinóju nóť.
Vsak roko da, kot Guzaj se predstavi
In reče, da gotovo ni minil;
Vsak stisk mu rok začudenje prestavi
Na višjo stran, ko šank je zapustil.
In Mihael začuden gospodarja
Pogleda, da sprašujejo oči:
Kaj coprnij se tukaj še ustvarja,
S pritoki kjer Voglajna se redi?
Za zrak zamah očem odgovor daje:
Verjemi, kar si mogel doživet,
Saj, če je res, ne moreš, ali báje,
Ločiti, ja, ne more on umret.
Oblaki so takrát zemljó polili
In svoj so lik začeli si svetlít,
Ko dvomi so raz misli se mu skrili,
Ko Mihael je mogel vse popit.

Križ-kraž čez Križ

Samanta Žibert

Samanta Žibert

MRAVLJIŠČE

Utrujene rano se zjutraj zbude,
od težkega dela kosti jih bole,
peš, v javnih prevozih se stiskajo,
na poti na delo zadremajo.

Vsak dan se tu delo enako godi,
premikajo težke, pretežke stvari,
za trakom stojijo, za normo hitijo,
na koncu le skorjico kruha dobijo,
s katero družino nahranit želijo.
A mesec predolg in od skorjice še
na polovici so le drobtinice.

Se znajti je treba, dve službi imeti,
če hočeš z družino zdaj preživeti,
za igro, pogovore časa zmanjkuje,
družinsko življenje le v knjigah domuje,
zdaj računalnik odgovore vse,
namesto očeta sinku pove.

Na vrhu mravljišča izbrani sedijo,
s pogačami se življenja gostijo,
da jih ta spodnji ne bi motili,
s šiframi vrata so vsa zaklenili.

Hrbte drug drugemu krijejo,
boje navidezne bijejo,
o njih se piše in govori,
se kraja dokaže, a nič ne zgodi.

Stanjšati skorjice kruha želijo,
ves čas le o tem govorijo,
a njih je pogača sočna, debela,
nihče pa od njih ne poti se od dela.

A spodaj v mravljišču pričelo je vreti,
saj s skorjico več se ne da preživeti.
Zdaj mravljice razpravljajo:
če mravljišče uničijo,
spodnji del odžagajo,
se zgornji takoj podre,
med lačne, jezne mravljice,
tedaj pa: izbranec – pazi se.

Zapisano!

Rekalo

Urednikovo besedičenje 5

Franjo Malgaj 7

Z besedami o politiki17

Katja Andrinek 19

Jernej Borovnik – Bartol 23

Rok Čakš 26

Katja Gorečan 31

Luka Hvalc 35

Anica Hvalec 39

Kalimero 43

Ivana Klepec 49

Eva Kovač 53

Franc Kovač 57

Olgica Krampl 61

Damjan Likar 65

Anica Lipovšek69

Jože Mastnak – Marjan 73

Andreja Mlakar 77

Janko Narat – Jenki 81

Rado Palir 85

Natalija Plemenitaš Fuchs 97

Marija Plemenitaš 103

Ivanka Podgajski 109

Robert Polnar 113

Bogdan Rahten 117

Polona Sitar 121

Božena Sotlar 127

Milenko Strašek 131

Saška T. Ocvirk 139

Marina Tunjič 143

Ivanka Uduč 147

Rok Vodeb 151

Rade Vučkovic 155

Žane Žafran 159

Samanta Žibert 169

S fotografijami o politiki

Oblast je pri nas ljudska (stran 18) Tabla ob vhodu v upravno stavbo na Mestnem trgu in že leta nespremenjena sejna dvorana Občine Šentjur.

Srečno, Šentjur! (stran 22) Predvolilni veleplakat kandidata za župana Občine Šentjur v drugem krogu lokalnih volitev 2010 in župana med letoma 2002 in 2010.

Šentjurodošlice (stran 25) Prizori z različnih vhodov v Šentjur: sever – avtocestni izvoz Dramlje, jug – del Ceste Kozjanskega odreda pri železniškem prehodu (brez pločnika, a z razbitim avtobusnim postajališčem in nedokončanim nadvozem), vzhod – gospodarska poslopja ob nekdanji kmetijski šoli, zahod – Vrbno.

Mesto. Park. Mesto? Parki?! (stran 30) Ob spomeniku padlim borcem je sedanji t.i. park (levo), na ostalih fotografijah pa površine, kjer bi lahko poskusili s parkovno ureditvijo (od zgoraj: zelenica Centru kulture Gustav, območje »Golobčki« med obvoznico vzhod-zahod in Pešnico ter zelenica na območju nekdanje bencinske črpalke.

Kupimo za pošteno ceno (stran 34) Kulturni dom in znameniti grafit, letos dopolnjen s ponudbo o prodaji ter kinoprojektor, ki še vedno dela, a skoraj ni v uporabi.

Paradno konj kljuse (stran 38) Pogleda na osrednjo lokacijo šentjurske industrije kovinskih izdelkov in opreme.

Neneokrnjeno Kozjansko (stran 42) Planinska vas z asfaltno bazo (zgoraj) in vzhodni vhod v Loko pri Žusmu s karoserijsko forma vivo (spodaj).

Poker plac etc. (stran 48) Podobi iz blokovskih sosek v Ulici Dušana Kvedra (levo) in na Cesti Miloša Zidanška, ki se nista spremenili že več kot desetletje.

Mrtva plaža (stran 52) Pogleda na odlagališče suhe sadre Za travnikom pri Proseniškem.

Temna stran krožišča (stran 56) Vse tri stavbe okoli sodobnega krožišča v Gorici pri Slivnici.

Sladica á la carte (stran 60) Nekdaj priljubljena slaščičarna s Trubarjeve ulice (zgoraj) in škarpa pod njo ob Ulici Dušana Kvedra (spodaj).

Najprej štal'ca ... (stran 64) Garaže pri športnem parku v Ulici Dušana Kvedra (zgoraj) in za zdravstvenim domom (spodaj).

Veliko hrupa (za nič) (stran 68) Semaforizirano križišče ob glasbeni šoli na Ulici Dušana Kvedra.

Praznolej (stran 72) Pogled na police Resevnine osrednje samopostrežne blagovnice.

Avenija (stran 76) Del Ulice Franja Malgaja v šentjurskem predelu Hruševca.

Krivi so vegaterijanci!? (stran 80) Grafit na nedograjeni stavbi na stičišču Ulice Dušana Kvedra in Trubarjeve ulice.

Zadenimo Slovenijo (stran 84) Športna infrastruktura ob Šolskem centru Šentjur (levo) in za ribiškim domom ob Slivniškem jezeru (desno).

Lepotice brez snubcev (stran 96) Stari internat (zgoraj levo), Černovškova hiša (spodaj levo) in rojstna hiša Josipa Ipavca (desno) v Zgornjem trgu – propadajoči opomniki naše arhitekture.

Turizem po Guzejevo (stran 102) Grajski vrelec z zdravilno vodo v Dobrini (zgoraj), Drobnetova klet v Košnici na Prevorju, kjer so stražniki ustrelili Franca Guzeja, in Amonov oz. Žlofov mlin v Lopaci, kjer se je t.i. kozjanski Robin Hood dobival z Barbiko (desno).

Ali je kaj trden most? (stran 108) Most preko Voglajne na Cesti Kozjanskega odreda »pri Zikošek« (zgoraj levo), most preko Pešnice med zdravstvenim domom in »tržnico« (zgoraj desno), med Mestnim trgom in Cesto Valentina Orožna (spodaj levo) ter v ulici Na Lipico (spodaj desno).

Kam nas vodite? (stran 112) Ulični smerokazi v različnih *agregatnih* stanjih.

Čakajoč krpana (stran 116) Lipa, posajena ob osamosvojitvi Slovenije (levo) in lipa, posajena ob poimenovanju Šentjurja za mesto (desno zgoraj), – obe brez ustreznih oznak o namenu posaditve ter fotografija s posaditve oktobra 1990 (spodaj desno).

Ekstremni šport (stran 120) Prehod med garažami na Ulici Dušana Kvedra in športnim parkom (levo zgoraj), pešpot ob parkirišču ob blagovnici Resevna (levo spodaj), polodprti oz. polzaprti odtok v slepi ulici pri dovozu k Diagnostičnemu centru Šentjur.

60.000-krat hvala (stran 126) Ribiški dom Tratna ob Slivniškem jezeru in bližnji pomol.

Svoboda (stran 130) Svobodna ptica nad Voglajno, pod njo najmodernejši obrat za intenzivno vzrejo perjadi.

Ex tempore Voglajna (stran 138) Istoimenski vodotok pri Hruševcu z veliko ponudbo PVC artiklov.

Naprej zastave slave (stran 142) Stanje zastav ob dnevu Rudolfa Maistra na združenem domu (levo zgoraj), Šentjurjevem (levo spodaj) in dobršen del pomladi ob mestnem krožišču (desno).

Rinik – gibanje na lastno odgovornost (stran 146) Grad Rifnik (zgoraj), dostop iz smeri Podgorja (spodaj levo), brezpanojska slamnata hiška na vrhu (spodaj desno).

Veliko dobrovoljcev - malo dobrih gospodarjev (Slomšek) (stran 150) Nekdanja šolska stavba na Ponikvi (levo) in sušilnica sadja ob Slomškovi rojstni hiši v Unišah (desno).

Zadnje počivališče (stran 154) Pogledi na odpad tovornjakov v Vrbnem.

Dvojni parkirni invalidi (stran 158)

Križ-kraž čez Križ (stran 168) Nekdanje smučarsko središče Šentjurja v zadnjih zelenih vzdihljajih.

Zapisano! (stran 172) Povolilni veleplakat novega župana Občine.

Koncept: **Bogdan Rahten**

Fotografije: **Gašper Gobec** in **Bogdan Rahten** ter **Franc Kovač** (zgoraj na str. 100, iz arhiva omenjenega spodaj desno na str. 114) in **Andraž Purg** (levo na str. 36)

Za pomoč pri pripisih se zahvaljujem **Luki Hvalcu, Aniti Koleši, Jožetu Mastnaku – Marjanu** in **Nevenki Rahten**.

Z besedami o politiki
Zbornik št. 11
Literarnega društva Šentjur

Zanj
Bogdan Rahten

Uredniški odbor
Bogdan Rahten in Luka Hvalc

Oblikovanje in tisk
Cinkarna Celje

Naklada
250 izvodov

Šentjur, december 2010

Literarno društvo Šentjur
Ulica Dušana Kvedra 16
3230 Šentjur

Transakcijski račun: 06000-0874692367
Davčna številka: 39504573

Kontakt
anita.kolesa@jskd.si
(03) 491 40 70

Knjiga je izšla s pomočjo
Občine Šentjur
Zveze kulturnih društev Šentjur
Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti – Območne izpostave Šentjur

